HIZLI RUSÇA

FONO Açıköğretim Kurumu

Ambarlı Beysan Sanayi Sitesi
Birlik Cad. Emek Sok. No:32
Avcılar-İSTANBUL

Çatalçeşme Sok. No:54 D:1
Cağaloğlu - İSTANBUL
Tel: (0212) 520 16 03 Faks : (0212) 512 26 61

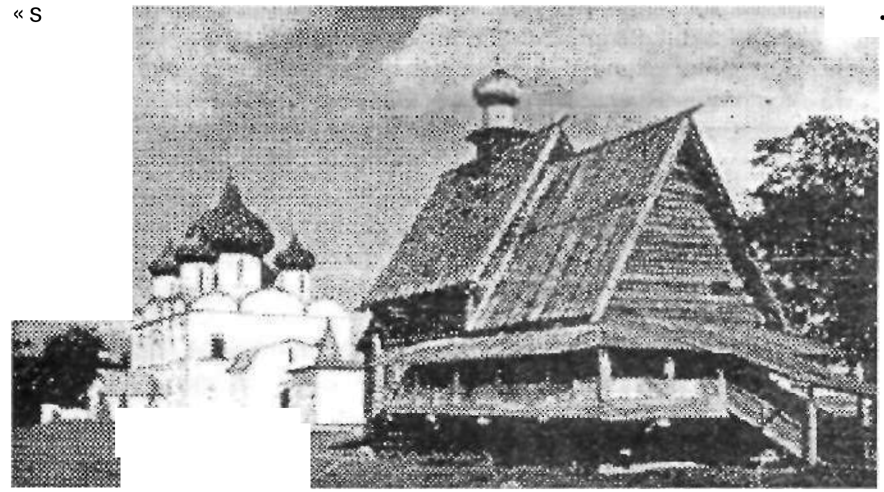
Mail: acikogretim@fono.com.tr
www.fono.com.tr

OZAL MATBAASİ
0212 565 25 99 (pbx)
www.ozalmatbaasi.com
İSTANBUL - 2005

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

Beraber olacağımız bir yıllık kurs süresinde size Rusçanın ana hatlarını belli bir sözcük çerçevesi içinde, pratikte yararlı olmayan geniş gramer bilgilerine fazla girmeden, rahat ve zevkli bir şekilde vermeye çalışacağız. Açık öğretim metotlarıyla yabancı dil öğretiminde büyük tecrübe sahibi olan FONO'ya güvenmek size yeni ufuklar açacak ve parlak başarılar kazandıracaktır.

Önce Rusça için birkaç söz söyleyelim:

Rusça, yeryüzünde 200 milyondan fazla insanın konuştuğu ve eğitim gördüğü önemli bir dildir.

Hint-Avrupa Dil Ailesi'nin Slav Dilleri Kolu'na dahil olan Rusçanın öğreniminde hem bazı kolaylıklar hem de bazı zorluklar vardır. Yazmada ve okumada genel olarak harfler yazıldığı gibi okunur. Sondan ekli bir dil olması bakımından Türkçeye benzemektedir. Aynı zamanda sözcükler önden de ek almaktadırlar.

Sözcük zenginliğinin büyük bir kısmı Batı Dilleri'nden alınmıştır. İngilizce ya da diğer Batı Dilleri'nden birini bilen kişi Rusça sözcüklerin de büyük bir kısmını çok kolay öğrenebilir.

Eklerle türetilen çekimli bir dil olduğu gibi canlı ve cansız nesnelerin isimleri, erkek, dişi ve orta cins olarak üçe ayrılır. İsimlerin cinsiyeti, sözcüklerin son harflerinden kolayca anlaşılmaktadır. Canlı varlıkların ad ve unvanlarının cinsiyeti onların fiziki cinsiyetlerine bağlıdır.

Rusçada her sözcüğün vurgulu hecesinin değişik olması nedeniyle, vurgulu heceden önceki ve sonraki hecelerde bulunan sesli harflerin değişik okunması söz konusudur. Her derste yeni olarak verilen sözcüğün okunuşu, transkript kuralına uygun olarak altlarında köşeli parantez içinde verilecektir. Sözcükleri öğrenirken, vurgulu hecenin fonksiyonlarını göz önünde bulundurmak daha etkili ve kalıcı öğrenim sağlayacaktır. Sözcükleri öğrenirken okunuşlarını da birlikte ezberlemek gereklidir. Rusçanın okunuşu konusunda daha fazla bilgi almanız için Ders Kitabı'yla birlikte "Rusçada Okunuş Söyleniş Kuralları" kitabımız da gönderilecektir. Bu kitabı, önsözünde açıklandığı şekilde çalışınız.

DERSLERİN ÖZELLİĞİ

Derslerin hazırlanmasında uygulanan yöntem hakkında kısaca bilgi vermek uygun olacaktır.

LYeni bir dil öğrenirken en çok dikkat edilecek konulardan biri de sözcük öğrenimidir. Derslerimizde sözcükler, ilk kez geçtikleri dersin başında resimli, okunuşlu ve örnek cümle içinde verilmiştir. Böylece resimle birlikte görülen sözcük, okunuşu ve cümle içinde alacağı yer bilinerek öğrenilmiş olmaktadır. Okunuşlar kolay ve emin bir metodla verilmiştir.

2. Gramer bilgileri çok açık bir dille anlatılmış, derslerimizde verilen bilgilerin dışına taşacak pek yararı olmayan gramer kurallarından mümkün olduğu kadar kaçınılmıştır. Her kural açıklandıktan sonra bol örnek cümle verilmiş, bunun arkasından da hemen uygulaması için sorular sorulmuştur. Aynı sayfanın altında cevapları bulunan bu uygulama soruları FONO metodunun çok yararlı ve sadece ona özgü bir yanıdır.

3. "Öğrenilecek Yeni Sözcükler" resimlendirildiği gibi, diğer bölümlerde de birçok cümleler resimlendirilmiş, gramer kuralları için şekil, şema ve kalıplar verilmiştir. Bu şekilde öğretim, yazı yoluyla olduğu gibi şekil yardımıyla da daha ilgi çekici ve daha kolay anlaşılır hale sokulmuştur.

4. Günlük konuşmalarda sık sık tekrarlanan sözler, deyimler, derslerde "Karşılıklı Konuşmalar" bölümünde çeşitli kişiler arasında yapılan konuşmalar veya kısa okuma parçaları halinde verilmiştir. Bunlarda, günlük konuşulan Rusçada çok sık kullanılan selamlaşmalar, hal hatır sormalar, çeşitli konularda sorular ve cevaplar yer almaktadır.

5. Ondördüncü dersten başlayarak her çift numaralı derste bir metin verilmiştir. Bunlar, öğretilen bilgilerin uygulandığı, size bilginizi ölçme ve Rusça bir metin okuma parçalarıdır. Bunların hemen arkasında okuduğunuz metinle ilgili sorular bulunacaktır.

6. Onikinci dersten başlayarak her on derste bir özet dersi hazırlanmıştır. Bunlarda, önceki derslerde öğretilenler kısaca tekrarlanmakta, öğretilen sözcükler bir liste halinde verilmektedir. Yine bu derslerde genel sınavlar yer almaktadır.

7. Her dersteki gramer konuları arasındaki uygulama soruları ve her on derste bir yapılan genel sınavlardan başka her çift numaralı dersin sonunda o hafta gönderilen derslerde öğretilenlerle ilgili sorular "Ödev" olarak verilmektedir.

8. Derslerde öğretilen konulara ve sözcüklere paralel olarak hazırlanmış dizi halinde hikaye ve deyim kitaplarıyla, öğrendiklerinizi uygulama ve tekrarlama konusunda geniş olarak sağlanmıştır.

9. Rusçayı kendi kendinize öğrenirken, telaffunuzu de geliştirmek için kaset takımları da hazırlanmıştır. Bu kaset takımı derslerle beraber size gönderilmektedir. Böylelikle öğrenim olanakları daha da artılmış olmaktadır.

Bu sıraladıklarımız dışında; sözcükler, anket soruları ve özel sorulara cevaplar gibi çeşitli ilgi çekici ve öğretime yardımcı unsurlar kursun özellikleri arasındadır.

DERSLERE NASIL ÇALIŞMALI

Derslerimizden tam olarak yararlanabilmeniz için aşağıdaki önerilere dikkat ediniz:

1. Derslere baştan başlayarak sırayla çalışınız. Bazı konuları önceden biliyor olsanız bile yine de konu atlamadan gözden geçiriniz.

2. Bir dersi tamamen öğrenmeden diğerine geçmeyiniz. Her dersi ağır ağır ve sindirerek öğreniniz. Elinizde çalışılmamış derslerin birikmesi sizi korkutmasın. İmkan dahili olanaklar ölçüsünde çalışınız. 96 ders tamamlandığı zaman kurumumuzla ilişkiniz kesilmiş olmayacaktır. Çalışmalarınıza bundan sonra da devam edebilir, sınav sorularını cevaplandırıp tetkik ettirebilirsiniz. Kurumumuz her zaman yanınızda ve yardımcınız olacaktır.

3. Çift numaralı derslerin sonundaki Ödevleri de mutlaka yapınız. Bunları doğru olarak yapıp yapmadığınızı anlamak için bir ders sonraki ödevin sonunda verilen cevaplarıyla karşılaştırınız. Uygulama ve ödev cevaplarını ders üzerine değil, ayrı bir kağıda yazınız. Ders üzerine herhangi bir şey yazmayınız.

4. Her cilt için ayrı ayrı hazırlanan 6 adet genel sınav sorularını mutlaka cevaplandırınız ve tetkik edilmesi için FONO'ya gönderiniz. Bunların cevaplandırılıp bize gönderilmesi şarttır. Aksi halde, genel sınavların yarısından fazlasını yapmayanlar, kurs bitiminde yapılan "Milli Eğitim Tasdikli Diploma" sınavına giremezler.

5. Derslere çalışırken her fırsatta sözcükleri ve cümleleri yüksek sesle okuyunuz. Kasetlerimiz bu konuda size çok yardımcı olacaktır.

6. Arada bir eski dersleri ele alarak sözcük ve gramer bilgilerinizi tazeleyiniz. Bu çalışmayı ayda bir iki defa yapınız.

7. Derslerde verilen sözcükler Rusçada en çok kullanılan sözcüklerdir. Bunlar, Birinci Kurs öğrencileri için bir kurul tarafından seçilmiştir.

8. Her dersin başında, o derste geçecek yeni sözcükler, altlarında köşeli parantez içinde okunuşlarıyla birlikte verilmektedir. Bu sözcüklerin her birini 4 x 6 cm büyüklüğünde keseceğiniz kağıt veya karton parçalarının bir yüzüne okunuşlarıyla birlikte yazınız. Kağıdın diğer yüzüne de, kolayca resmi yapılabilen bir eşya ismi ise, Türkçe karşılığı yerine basit çizgilerle resmini yapınız. Aksi durumda Türkçe karşılığını yazınız.

Bu kağıt veya kartonların Rusça kısmında bulunan sözcüklerin altına o sözcüğün kullanıldığı cümleyi yazarsınız çok yararlı olur. Bunları cebinizde taşıyarak fırsat buldukça çıkarıp Rusça kısmına bakarak Türkçesini, Türkçe kısmına bakarak Rusçasını söyleyiniz.

Yukarıda tarif ettiğimiz şekilde sözcük öğrenmenin iki yönden yararı vardır. Birincisi, sözcükleri cümle içinde daha kalıcı öğrenmek mümkün olmaktadır. İkincisi, günün her saatinde ve her yerde akla geldikçe sözcükleri tekrarlamak suretiyle sürekli bir Rusça öğrenme ortamı hazırlamak pek çok yararlar sağlar.

9. Kurumumuz tarafından tetkik edilip iade olunan sınav kağıtlarınızdaki hatalar üzerinde çalışınız ve ilgili konuları açarak doğrularını öğreniniz. Ayrıca bu sınav kağıtlarını bir dosya içinde biriktiriniz.

10. Derslerimizde bir hayli ilerlemeden, örneğin 60.dersi geçmeden Türkçeden Rusçaya, öğretilenlerin dışında çeviriler yapmaya fazla gayret etmeyiniz.

11. Cevaplandırarak gönderdiğiniz Genel Sınavlar, kurumumuzda tetkik edildikten sonra, gerekirse, öğretmen tarafından size bazı tavsiyelerde bulunulacaktır. Bunları dikkatle ve titizlikle yerine getiriniz.

12. Öğrendiklerinizi mümkün olduğu kadar çok tekrarlayınız. Çünkü, özellikle yabancı dil* çok tekrar ister ve uzun süre bırakıldığı takdirde kolayca unutulur.

13. Karşılaşılacak güçlüklerden yılmama ve aralıksız çalışma her yabancı dil öğrencisinin başarı anahtarıdır. Bunu hiçbir zaman hatırınızdan çıkarmayınız.

RUSÇA

Birinci Basamak

Rus Dili Alfabesi (Kiril); 21 adedi sessiz, 10 adedi sesli ve iki adedi işaret (sert ve yumuşak) olmak üzere toplam 33 karakterden oluşmaktadır.

Büyük çoğunluğunuz için yeni ve tamamen farklı olan Rus Dili Alfabesi harfleri, Türk Alfabesi harflerine göre oldukça farklıdır. İlk bakışta çok farklı gözükse de, harflerin büyük çoğunluğu hem yazı hem de ses olarak Türk Alfabesi harflerine çok yakındır.

Öte yandan Rus harflerinden bir kısmının baskı ile elyazısı şekilleri tamamen farklıdır. Bundan dolayı öncelikle harflerin el yazısı karakterlerini öğrenmek gerekmektedir. Biz de bu derste harflerin Rusça baskı ve elyazısı şekillerini okunuşlarıyla öğreneceğiz. Önce çizelge şeklinde daha sonra da her bir harfi ayrı ayrı ele alarak, hem büyük ve küçük karakter olarak yazılışlarını ve birbiriyle birleşme şekillerini örnek sözcükler içinde göreceğiz.

RUSÇA HARFLERİ			*TÜRKÇE KARŞILIKLARI*	
BASKI HARFİ	*ELYAZISI HARFİ*	*HARFİN ADI*	*TÜRKÇE ADI*	*TÜRKÇE SÖZCÜK İÇİNDE*
Аа	*Аа*	а	a	AY, AT
Б6	*Бб*	**fi****		BEY, BAL
ВВ	*Вв*	вэ	ve	VE, EVET
Гг	*Гг*	гэ	ge	GEL, GUL
РА	*Дд*	дэ	de	DE, DEM
Ее	*Ее*	е	e/ye	YE, TEL
Её	*Её*	ё	o/yo	YOL, BOL
Жж	*Жж*	жэ	je	JİLET, JET
Зз	*Зз*	зэ	ze	ZİL, ZOR
Ии	*Ии*	и	1	İLE, İNCE
Ий	*Ий*	и краткое	iy/y (kısa ı)	İP, İS
Кк	*Кк*	ка	ka	KALEM, GAMA
Лл	*Лл*	эл	el	EL, ELİŞİ
Мм	*Мм*	эм	em	EMEL, MİL
Нн	*Нн*	эн	en	NE, ON
Оо	*Оо*	о	0	OY, TOY
Пп	*Пп*	пэ	pe	PAY, PERDE
Рр	***РР***	эр	er	ER, RENK
Сс	*Сс*	эс	es	ESKİ, ESEN
Тт	*Тт*	тэ	te	TEN, TON
Уу	*Уу*	у	u	UN, UYKU
Фф	*Фф*	эф	ef	EFE, FİL
Хх	*Хх*	ха	ha	MIH, HAM
Цц	*Щ*	**ЦЭ**	tse	GİTSE, YATSA
Чч	*Чч*	чэ	çe	ÇİL, ÇENE
Шш	*Шш*	шэ	şe	ŞEN, ŞAN
Щщ	***Шщ***	та	şça	AŞÇI, HOŞÇA
Ъъ	*Ъъ*	твёрдый знак	sert işaret	-
Ыы	*Ыы*	ы	1	ILIK, IŞIK
Ьь	*Ьь*	мягкий знак	yumuşak işaret	-
Ээ	*Ээ*	э оборотное	ters e	EMİN, ETİL
Юю	*Юю*	ю	u/yu	YURT, YUMRU
Яя	*Яя*	я	a/ya	YAS, YASA

OKUMA ALIŞTIRMALARI

Aşağıda her harf için alıştırmalar verilmiştir. Bu sözcüklerdeki harfleri okuyunuz. Aynı harflerin nasıl okunduğunu kasetten de dinleyerek iyice öğreniniz.

А З : [a]

ад ат ал аб са

ад на нам наш мат

адрес нами наша мать

аванс азбука сарай

Б б : [be]

ба ба бо би бу бы

аб об иб уб

баба бак оба

табак базар

В В : [ve]

ва ва ви ву

ав ов ев ив

вот век вата ваза вагон

свой айва новый

Г Г : [ge]

га га ге ги

уг иг ог ег

Гога год гамма книга

Д Д : [de]

да да де ди ду

ад од уд

дуб вода дед сад дата

е : [ye] (sözcük başında)
['e] (sessizlerden sonra)

ей ем ел ешь
лес если езда

Е ё : [yo] (sözcük başında)
[Ö] (sessizlerden sonra)

ёр сё те её
ёж ёлка

Ж Ж I [je]

жа аж ож жо

жи же уж
жена жилет вижу
ёж желе

З З I [Ze]

за за оз зо
зе зи зу уз
зима газ роза
здание завод

И И ' [İ]

ив ит би ви
ди из иг
Иван вид гид

m

Й Й : [İy] (sözcük başında)
[y] (seslilerden sonra)

ие ои ей аи
ай йод май

К к : [ke]

к а ак и к ко

ок ку к и

как какой кто такой

Л л : [1e]

ал ла ло ли
л е ул л у лы
Лйза лампа лев
канал лимон

М м : [те]

ма ум мо ме
ми мы ом
мама мат там мимо мел

Н н : [ne]

ну на ан но
ун ни не
Нина нос нога
не нет он

О о : [o]

ол он од ос
ои ор от

она они поле

окно молоко

П П '. [pe]

па пи по уп пе пы

папа пока лапа пепел

Р р I [Ге]

ра ур ре ир

ар ро ри ру

Россия рама дар три рука

С С : [Se]

са ас су ос

си ус се

сосна соска сила лес

Т Т ! [te]

та ат ут от

ти те ты

Том там кот тема три

У У ' [U]

ум ус м у ду

ку **УР** **ту**

урок утро лук куку ухо

Ф ф : [fe]

аф фо фи фе

оф фа фу

Фйма софа фосфор фирма

Х х: [ha]

ох ах хо хи

ох ха ух

хор хорошо хохот хата

Ц Ц: [ts]

ца цу це цо ци ец

цеп лицо конец цирк

Ч ч : [ce]

ча ач оч чо

чи чу уч

чай часто чисто чайка

Ш ш : [șe]

ша шо шу иш уш ше

шапка шуба кошка школа

Щ Щ I [ŞÇ3]

ща ощ ещ щи щу ащ

щука вещь роща борщ

Ъ Ъ : sert işaret

ъя ъе ъё ъю

подъезд съел

Ы ы : [i]

мы вы ды сы ты

сын сыр мыло дым тыл

Ь Ь : yumușak işaret

нь чь ль сь ть мь

день ночь нуль письмо

Э э : [е]

эм эс эт лэ аэ

это этаж экспресс эпоха

Ю Ю : **[yu]** (sözcük başında)

[Ü] (sessizlerden sonra)

юг юб лю ню рю юс

Юра юла Нюра юбка

Я Я : **[ya]** (sözcük başında)

f a] (sessizlerden sonra)

ям мя яр ся

тя ял

яма яд явь язык

мяч январь

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

'E SESİ

Bundan önceki dersinizde öğrendiğiniz gibi Rusçada 10 adet sesli harf bulunmaktadır.

SERT SESLİLER	А	Э	О	У	Ы
YUMUŞAK SESLİLER	Я	Е	Ë	Ю	И

Sesli harfleri bu şekilde iki gruba ayırmanın üç önemli nedenini şöyle sıralayabiliriz.

1. 15 adet sessiz harfin bu iki gruba ait seslilerden önce geldiğinde sert veya yumuşak okunması (21 adet sessiz harften 3 adedi sürekli sert, diğer üç adedi de sürekli yumuşak okunur) gerekmektedir.

2. Yumuşak sesliler grubunun ilk 4 harfi (я, е, ё, ю); sözcük başında, diğer seslilerden herhangi birinden hemen sonra geldiğinde ve işaretlerden (ь, ъ) sonra bulunduklarında çift sesli yani önlerine ilave bir Й (у) sesiyle (я-»йа, е->йэ, **ё->йо, ю->йу)** okunurlar.

3. Gırtlak (г, к, х), fışıltıcı (ж, ч, ш, щ) harfler olarak bilinen bu 7 harften sonra bu 'ki gruptan bazı harfler birbirinin yerine kullanılır. Bu 7 harften sonra ы->и, я->а, ю->у, ё^о sesleri kullanılır.

a) г, к, х, ж, ч, ш, щ harflerinden sonra ы harfi kullanılmaz. Onun yerine и harfi kullanılır.

b) г, к, х, ж, ч, ш, щ ve ц harflerinden sonra я ve ю harfleri kullanılmaz. Onun yerine a ve y harferi kullanılır.

c) г, к, х ve ц harflerinden sonra ë harfi kullanılmaz. Onun yerine o harfi kullanılır.

RUSÇADA VURGU VE SESLİ HARFLERİN VURGUDAN ETKİLENMESİ

Sesli harflerin sözcük içinde kazandığı ses değişim ve özelliklerini kavramada vurgu önemli bir role sahiptir. Her dilin kendine has bir vurgu yapısı bulunmaktadır. Türkçede her zaman sözcüklerin son hecesi vurguludur. Rus dilinde vurgu sözcükten sözcüğe değişmektedir. Bazı sözcüklerde ilk hecede, bazılarında son hecede ve diğerlerinde de farklı hecelerde bulunmaktadır. Tek heceli sözcüklerde ise vurgu bulunmamaktadır.

Kitabımızda vurgu, «'» şeklinde bir yatay çizginin vurgulu hecenin sesli harfinin üzerine konması şeklinde karşınıza çıkacaktır. Vurguyu ya sözcüğün ya da transkriptinin üzerinde göreceksiniz.

Örneğin: или [ili], учу [uçü].

Genel kural olarak vurgu; üzerine düştüğü sesli harfi, sözcüğün diğer hecelerindeki sesli harflere göre bir kat daha yüksek ve uzun okutur.

Örneğin: кино [kinoo]
или [iiii]
сыны [sınıı]
учу [uçuu]

Bu sözcüklerin transkriptinde, üzerine vurgu düşen sesli harfler ikişer kez yazılarak okunuşlarının diğer hecelerdeki sesli harflere göre bir misli daha uzun ve yüksek olması gerektiği vurgulanmaktadır.

Tek heceli sözcüklerde bulunan sesli harfler normal ve kendi sesleriyle okunurlar.

Örneğin:

там [tam]	яд [yad]
кот [kot]	ёж [yoş]
сын [sın]	ель [eГ]
ум [um]	юг [yug]"
эй [ey]	ли [li]

SESLİ HARFLERİN DEĞİŞİK HECELERDE OKUNMA ÖZELLİKLERİ

Genel olarak, Rusçadaki seslilerin okunuşu bulunduğu hecenin özelliğine göre değişmektedir.

A a [a]

1. Tek heceli sözcüklerde normal ve kendi sesiyle okunur.

там [tam]	как [kak]
так [tak]	танк [tank]

2. Üzerine vurgu düşen çok heceli sözcüklerde diğer seslilere göre bir kat daha yüksek ve uzun okunur.

маму [mamû]	август [âvgust]
папу [papû]	туда [tudâ]

3. Vurgulu hecenin bir öncesindeki hecede bulunan «a» seslisi, kendi sesiyle normal yükseklikte okunur.

Örneğin: балкон [balkon]
автобус [aftöbus]
баран [baran]
расти [rastî]

4. Yukarıdaki örneklerin dışında, yani sözcüklerin diğer hecelerinde bulunan «a» seslileri «a» ile «u» arasında bir sesle okunur ve transkriptte kalın ı (ı) ile gösterilir.

Örneğin: карандаш [kırandâş]
книга [knigı]
газета [gazetı]
комната [kömnıtı]
балалайка [bılalâykı]

O o [o]

1- Tek heceli sözcüklerde norma! ve kendi sesiyle okunur.

Örneğin:

он [on]	рот [rot]
дом [dom]	пол [pol]
нос [nos]	

2. Çok heceli sözcüklerde, üzerine vurgu düşen «o» seslisi kendi sesiyle ancak diğer hecelerdeki seslilere göre bir kat daha yüksek ve uzun okunur.

Örneğin: **полка** [pölkı]
оно [anö]
окно [aknö]

3. Vurgulu hecenin bir öncesindeki hecede bulunan «o» seslisi tam bir «a» sesiyle okunur.

Örneğin: **они** [ani]
молоко [mılakö]
окно [aknö]

Ayrıca çok heceli sözcüklerde ilk hecede yer alan «o» seslisi de tam bir «a» sesiyle okunur.

Örneğin: **огурец** [agurets]
облака [ablakâ]

4. Yukarıdaki durumların dışında "o" seslisi «a» ile «ı » seslileri arasında bir sesle okunur ve kaim ı (i) ile gösterilir.

Örneğin: **рано** [ram]
мало [mâlı]
слово [slövı]
лето [letı]
много [mnögı]

Ee [e]

1. Tek heceli sözcüklerde kendi sesiyle ve normal ses tonuyla okunur.

Örneğin: **лес** [les]
лев [lev]
день [den']

2. Üzerine vurgu düşen hecelerde bulunan «e» seslisi kendi sesiyle ancak sözcükteki diğer hecelerdeki seslilere göre bir kat daha yüksek ve uzun okunur.

Örneğin: **левый** [levıy]
слева [slevı]
лето [letı]

3. Vurgusuz hecelerde sert sessizlerden sonra gelmesi halinde «ı» sesiyle okunur.

Örneğin: жена [jınâ]
скажет [skâjıt]

4. Vurgulu heceden önceki hecelerde bulunan «e» seslisi tam bir «i» sesiyle okunur.

Örneğin: **река** [rikâ]
сестра [sistrâ]
стена [stinâ]
сейчас [siçâs]

Aynı şekilde vurgulu heceden sonraki hecelerde bulunan «e» seslisi de genel olarak «i» sesiyle okunur.

Örneğin: **пишет** [pişit]
учитель [uçitil[1]]
дерево [derivı]

Öte yandan vurgusuz hecelerdeki yumuşak sessizlerden sonra gelen а, я, е seslileri de tam bir " i " sesiyle okunurlar.

Örneğin: **часы** [çişi]
дерево [derivı]
тяжело [tijılö]

Rusça sözcüklerde bu seslinin okunuşunda büyük bir değişiklik görülmemektedir.

1. Tek heceli sözcüklerde ve vurgusuz hecelerde normal ve kendi sesiyle okunur.

Örneğin: **ум** [um] **туда** [tudâ]
нуль [пиГ] **бумага** [bumâgı]
дуть [d uf]

2. Üzerine vurgu düşen hecelerdeki «y» seslisi kendi sesiyle ancak diğer hecelerdeki seslilere göre bir kat daha uzun ve yüksek okunur.

Örneğin: **умный** [ûmnıy]
утро [ûtrı]
душа [duşa]

Ээ [e]

Çoğunlukla yabancı dillerden alınmış sözcüklerin başında görülen bu harf de "y" sesinin benzeri şekilde okunur.

1. Tek heceli ve vurgusuz hecelerde normal kendi sesiyle okunur.

Örneğin: эй [ey]
эшелон [eşilön]
эскорт [esként]
этаж [etâj]

2. Üzerine vurgu düşen sözcüklerde kendi sesiyle ancak diğer hecelerdeki seslilere göre bir kat daha uzun ve yüksek okunur.

Örneğin: это [eti]
этаж [etâj]
поэт [paet]
поэтому [paetımu]

И [i] ve Ы [ı]

Tek heceli sözcükler ile çok heceli sözcüklerin vurgusuz hecelerinde değişikliğe uğramadan kendi sesleriyle okunan bu iki sesli harf; bazı sözcüklerde değişik sesle de okunabilmektedir.

Örneğin: или [ili] сын [sın]
инжир [injır] сыр [sır]
ли [li] был [bil]
из [iz] тыл [tıl]

Vurgulu hecelerde kendi sesleriyle ancak diğer hecelerdeki sesli harflere göre bir kat daha fazla yüksek ve uzun okunur.

Örneğin: или [ili]
импорт [impırt]
ими [imi]
иней [iniy]

«i» sesini çıkarmak için; dilin ucu alt dişlere dokunurken orta kısmı yükseltilerek öne doğru yığılmaktadır.

«ı» sesini çıkarılışında ise, dilin uç kısmı üst damağa doğru dokundurulurken dilin arka orta kısmı da toplanarak yukarı doğru kaldırılır.

Aşağıdaki harf gruplarını sırayla arka arkaya okuyunuz.

и - у - ы - и и - ы - у - ы и - у - ы и -ы - у
и - и - и - ы - ы - ы

ты - ды - ны - сы - зы - мы - пы - бы - вы
ты - ти ды - ди ны - ни сы - СИ зы - зи
мы - ми пы - пи бы - би вы - ви
сыты - сито дым - Дима возы - вози
мыть - Мила быть - бить выть - вить

ÇİFT SESLİ OKUNAN SESLİ HARFLER

Daha önce belirtildiği gibi; я, е, ё, ю harfleri hem я->а, е->э, ё->о, ю->у tek seslileri hem de я->йа, е->йэ, ё-»йо, ю->йу şeklinde önlerine bir "y" sesi almış ikili seslerle okunurlar. Bu dört harf ile "й" harfi kendilerinden önce gelen 15 adet sessizi yumuşak okuturlar. Bu dört harfin çıkarılışında dilin orta kısmı yükseltilir.

Bu dört harf aşağıdaki durumlarda çift sesli olarak okunurlar:

1. Sözcüklerin başında bulunduklarında.

Örneğin: моя [maya]
моё [mayo]
мою [mayu]
какое [kaköyı]
паять [payâf]
союз [sayus]
поездка [payestkı]
даём [dayöm]

2. Yumuşak işaret (ь) ve sert işaret (b)'den sonra geldiğinde bu 4 harf çift sesli okunurlar.

örneğin: съезд [syest]
подъём [padyöm]
вьюга [vyugı]
сыновья [sınavyâ]

Bu dört harften «е»'nün içinde bulunduğu sözcüklerde bu harfin bulunduğu hece vurguludur.

Ayrıca "я" harfi de bazı sözcüklerde; kısa " i " veya "a" sesiyle okunur.

Örneğin: месяц [mesits]
деревня [direvn'ı]
январь [yinvâr']
пятнадцать [pitnâtsıf]

USÇA SESLİ HARFLERİNİM OKUNUŞ TABLOSU

1. SERT SESLİLERİN OKUNUŞLARI:

	а	. о	ы	э	у
1. Vurgulu Hecede:	[a]	[o]	[ı]	[e]	[u]
2. Vurgulu Hece Öncesi:	[a]	[a]	[ı]	[e]	[u]
3. Diğer Vurgusuz Hecelerde:	[']	•]	[ı]	[e]	[u]

2. YUMUŞAK SESLİLERİN OKUNUŞLARI:

	я	ё	и	е	ю
1. Vurgulu Hecede:	['a]	[ö]	[i]	['e]	[ü]
2. Vurgulu Hece Öncesi:	[i]	«*	[i]	[i]	[ü]
3. Diğer Vurgusuz Hecelerde:	[i]	-	[i]	[i]	[ü]

3. SÖZCÜK BAŞINDA BULUNDUĞUNDA OKUNUŞLARI:

	а	о	ы	э	у	я	ё	и	е	ю
1. Vurgulu Hecede:	[a]	[a]	~	[e]	[u]	[ya]	[yo]	<]	[ye]	[yu]
2. Vurgusuz Hecede:	[a]	[a]	~	[e]	[u]	[yi]	~	[i]	[yi]	[yu]

Derslerde «UYGULAMA» başlığı altında verilen sorular, öğrendiğiniz konuyu kiştirmek j çjn nemen uygulamasını yapmanız amacıyla verilmektedir. Dersler arasında bulunan bu uygulamaları mutlaka yapınız ve cevaplarınızın doğru olup olmadığını sayfa altında verilen «UYGULAMA CEVAPLARI» ile karşılaştırarak Kontrol ediniz.

Aşağıdaki sözcükleri okuyunuz.

облако — коза
яблоко — жена
река — ручка
баран

1. uygulamadaki sözcüklerin okunuşunu yazınız.

1. **облако**
2. **яблоко**
3. **река**
4. **баран**
5. коза
8. жена
7. ручка

Uygulama cevapları: 2. 1. [öblıkı] 2. [yâblıkı] 3. [rikâ] 4. [baran] 5. [kaza] 6. [jınâ] 7. [rûçkt]

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

Rusçada 21 adet sessiz harf bulunmaktadır. Bunlardan 15 adedi sözcük içinde hem yumuşak hem de sert sesle okunabilmektedir. Geriye kalan 6 sessiz harfin de 3 adedi sürekli yumuşak diğer 3 adedi sürekli sert okunmaktadır.

Bu dersimizde sessiz harflerin hangi durumlarda sert ve hangi durumlarda yumuşak okunduğunu öğreneceksiniz.

SESSİZ HARFLER	SERT OKUNABİLEN SESSİZLER	SÜREKLİ SERT OKUNANLAR
	м б п в ф д т з с н л р. Г К Х	ж ш ц
	YUMUŞAK OKUNABİLEN SESSİZLER	SÜREKLİ YUMUŞAK OKUNANLAR
	м' б' п' в' ф' д' т' З' с' н' л' р' г' к' х'	ч щ й

Sert sessiz harfler hemen hemen Türkçe karşılıklarıyla eşdeğerde telaffuz edilirler. Yumuşak sessizlerin çıkarılışında ise dilin arka kısmı damağa doğru kaldırılarak bu sesler çıkarılır.

YUMUŞAK SESSİZLER-

Sürekli yumuşak olarak okunan; ч, щ, й'шп dışındaki diğer 15 harfin yumuşak okunabilmesi için bunlardan hemen sofira е, ё, ю, **я** harflerinden birinin ya da «ь» (уитиээак işaret)'in gelmesi şarttır. Sözcüklerin transkriptinde, sessiz harfin yumuşaklığı sağ üst köşesine konulan «'» işareti ile sembolize edilir.

Örneğin: . **мать** [mat']
пять [p'af]
мебель [тёЫГ]
десять [desit']

«и» seslisinden önce gelen sessiz harfler de yumuşak okunduğu halde «'» işareti transkriptte kullanılmaz. Bunun bir istisnası, her zaman sert sessiz olarak kullanılan «'» işaretinin önündeki harflerdir (ж, ш, ц).

Örneğin:

или [ili]
синий [siniy]
ничего [niçivo]
нищий [nisşiy]
цирк [tsırk]
шире [şiri]
живот [jıvöt]

SERT SESSİZ HARFLER

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi, 3 harf sürekli olarak diğer 15 harf de; kendilerinden sonra; а, у, о, ы harfleri ya da ъ (sert işaret)'in gelmesi durumunda sert okunmaktadır.

Örneğin: **март** [mart]
тот [tot]
рука [rukâ]
в ы [vı]
подъём [padyöm]
шапки [şâpki]

Rusçada sessizlerin sert ve yumuşak okunma şartlarına uyulması çok önemlidir. birbiriyle benzer birçok sözcük bu işaret ile birbirinden ayrılabilmektedir.

ö''»eğin:

мат	[mat]	mat
мать	[mat']	anne
мять	[m'af]	yoğurmak

görüldüğü gibi bu üç sözcüğün yazılışları farklı olduğu halde okunuşları aynı harfler ile yazılmaktadır. Aralarındaki fark, sessizlerin yumuşak okunduğunu Gösteren «'» işaretidir.

SESSİZ HARFLERLE İLGİLİ ALIŞTIRMALAR

1. Kendinden sonra gelen sesli harflere bağlı olarak sert ya da yumuşak okunan sessiz harflerle ilgili aşağıdaki hece çiftlerini dikkatle okuyunuz.

ма - мя	бэ -бе	мо -мё	му-мю	мы - ми
ба -бя	бэ -бе	бо -бё	бу -бю	бы - би
ва - вя	вэ - ве	во - вё	ву - вю	вы - ви
да-дя	дэ-де	до-дё	ду-дю	ды-ди
та -тя	тэ -те	то -те	ту -тю	ты - ти
са - ся	сэ -се	со -сё	су-сю	**сы - си**
на - ня	нэ -не	но -не	ну - ню	ны - ни
ла -ля	лэ -ле	ло -лё	лу -лю	лы -ли
ра - ря	рэ -ре	ро - рё	ру-рю	ры - ри

2. Aşağıdaki sözcük çiftlerinde, aynı sessiz harfin, birinde yumuşak diğerinde sert okunacağını dikkate alarak okuyunuz.

брат [brat]	брать [brat']
рысь [rıs'j	рис [ris]
мат [mat]	мать [mat']
лук [luk]	люк [lük]
д ы м [dım]	Дима [dimi]
выдра [vidrı]	вид [vit]
папа [pâpı]	пять [p'af]
сумка [sûmkı]	семь [sem']

RUSÇADA YEDİ HARF KURALI

GIRTLAK HARFLERİ: г, к, х

FIŞILTILI HARFLER: ж, ш, щ, ч

Bu 7 adet sessiz harften sonra я, ю ve ы seslileri gelmez. Bunlara karşılık olarak а, у, и seslileri gelir.

Örneğin:

книга - книги
нож - ножи
вещь - вещи
учить - учу
дух - духи
ученик - ученики

İsimler ve sıfatların hallere göre çekimi sıfat ve zarfların üstünlük derecelerinin vapımı ile fi'llerin zamanlara göre çekiminde bu kuralın sıkça uygulandığını göreceğiz. Bu nedenle 7 harf kuralını sürekli hatırda tutmak gerekmektedir.

GIRTLAK SESSİZLERİ: г, к, х:

Bu harfler, Türkçedeki karşılığı olan seslerden farklı olarak gırtlaktan çıkarılır. Her üç harfin verdiği seslerin benzeri Arapçada bulunmaktadır.

•Х [ha] sesini Türkçede "ham" ve "mıh" sözcüklerinde duymak mümkündür. Aşağıdaki hece ve sözcükleri dikkatle okuyarak г, х ve к harflerinin sesini gırtlaktan çıkarınız.

ка - ха	ко - хо	ку - ху			
и - ки	и - ги	и - хи			
ухо	хор	холод	вход	халат	хуже
хлеб	химик	стихи	год	город	

книга [knigı]
хлеб [Мер]
хорошо [hıraşö]

Ж VE Ш FIŞILTILI HARFLERİNİN OKUNUŞU

Aşağıdaki hece ve sözcükleri dikkatle okuyarak bu seslerin çıkarılışını kavrayınız.

У - жу - жу у - жо - жо жа жа - жо - жу
жар жаль жук журнал кружок дружба одежда
У - шу - шу у- шо - шо ша - шо - шу
шапка шарф наш - наша ваш - ваша
шум шутка хорошо школа кошка

Bu iki harfin birlikte bulunduğu bazı sesliler, alternatifleri olan diğer sesliler ile okunurlar.

же->[жэ]	ше->[шэ]
жи->[жы]	ши->[шы]

ve m'den sonra е->[э] ve
ve uj'den sonra и->[ы] sesiyle okunur.

уже [ужэ]	[uje]
шесть [шэст']	[şesf]

жить [жыт'] [jıf]
ножи [нажы] [najî]
жена [жына] [jınâ]
шить [шыт'] [şif]
машина [машын|] [maşını]

Ц [ts] HARFİNİN OKUNUŞU

Rusçadaki bu harf, Türkçedeki T ve "s" seslerinin ikisini birden karşılamaktadır.

це->[цэ] ve
ци-»[цы] olarak okunur.

центр [tsentr]
цирк [tsırk]
цвет [tsvet]
отец [atets]
месяц [mesits]

Ayrıca aşağıdaki harf grupları da **ц olarak okunurlar.**

тс-*ц : советский [savetski]
дц->ц: тридцать [tritsıf]

Ч ч [ç] HARFİNİN OKUNUŞU

Sürekli yumuşak okunan bir harftir.

чей [çey]	**ночь** [noç]
часто [çâstı]	**дочь** [doç]
врач [vraç]	

Щ **щ** [ş'] HARFİNİN OKUNUŞU

Bu harf de sürekli yumuşak okunur.

щи [ş'i]	**борщ [borş'l**
вещь [veş']	**товарищ** [tavâriş']

с**ч->Щ** şeklinde okunur.

счастье [ş'âst'yı]
считать [ş'itâf]

RUSÇADA TONLU VE BOĞUK SESSİZLER

Sessiz harfler; sert ve.yumuşak şeklinde iki ses grubunda okundukları gibi, ikinci bir önemli kural olarak tonlu ve boğuk ses ile okunan harfler olarak ayrılırlar.

Bu kuralı basit olarak; bazı sözcüklerde yazılan sessiz harflerin, okunurken başka bir sessiz okunması olarak söyleyebiliriz.

Rusçada bazı harfler okunurken doğrudan başka bir sessiz harfin sesiyle okunurlar.

TONLU SESSİZ		BOĞUK SESSİZ
6	->	п
в	->	**ф**
г	-»	к
д	->	**т**
ж	—>	ш
з	->	с

Diğer sessizlerin benzer şekilde eşlenmesi söz konusu değildir. Ancak onların da bazıları sürekli tonlu, diğer bazıları da boğuk seslidir.

Her zaman tonlu sessizler: ж, л, м, н, р, й

Her zaman boğuk sessizler: ш, ч, ц, х

Boğuk ve tonlu sessizlerin çıkarılışında dil ile dudakların pozisyonu aynıdır. Tek 'ark, tonlu sessizlerin telaffuzunda ses iştirak etmektedir. Baş parmak ile işaret Parmağınızın arasını boğazınıza, yaslayarak [б, в, г] seslerini çıkaracak olursanız, bir titreşim hissedeceksiniz. Bu sefer de [п, ф, к] seslerini çıkaracak olursanız, titreşim olmadığını göreceksiniz.

Tonlu ve boğuk okunan sessiz harfleri şu şekilde belirleyebiliriz.

1- Bir sözcüğün sonunda ya da boğuk bir sessizden önceki tonlu sessiz onun karşısına denk gelen boğuk sessizin sesiyle okunur.

сад [sat] **нож** [noş]
зуб [zup] луг [luk]
глаз [glas] **ложка** [löşkı]

Ancak bu sözcükler herhangi bir takı aldığında tonlu sessizler kendi sesiyle okunur.

сады [sadi] **ножи** [nojî]

зубы [zûbı] **луга** [lugâ]

глаза [glazâ]

2. Tonlu bir sessizden önceki boğuk sessiz harf kendisine karşılık gelen tonlu sessizin sesiyle telaffuz edilir.

вокзал [vagzâl] **отдать** [addâf]
сдача [zdâçı] **футбол** [fudböl]

3. Rusçada önüne geldikleri isimlerle bitişikmiş gibi okunan edatların tonlu sessiz harfleri, önüne geldikleri ismin boğuk sessizine uygun olarak karşısına denk gelen boğuk sessiz olarak okunur.

в сад [f sat] **из клуба** [is klûba]
в клуб [f klüp]

Şayet edatın son sessiz harfi boğuk bir sessiz ise sözcüğün başındaki tonlu sessize uygun olarak o da tonlu karşılığının sesiyle okunur.

с доклада [z daklâdı]
от брата [ad brâtı]
с братом [z brâtım]

YUMUŞAK [ь] VE SERT [ъ] İŞARETLER

Bu iki işaret, ya sözcüklerin yalın şekillerinde ya da sözcüklerin çekimleri sırasında onların bünyesine dahil olmaktadırlar.

ъ (sert işaret) : Kendinden önceki sessiz harfleri sert, kendinden sonraki я, е, ё, ю sesli harflerini çift sesli [ya], [ye], [yo], [yu] okutur.

Örneğin: съезд [syest]
* **подъём** [padyöm]

Aynı zamanda kısa bir durak yaptırır.

ь (yumuşak işaret) : Kendinden önceki sessiz harfleri yumuşak, kendinden sonra gelen я, е, е, ю seslerini [ya], [ye], [yo], [yu] şeklinde çift sesli okutur.

örneğin: **вьюга** [vyûgı]

Yumuşak harfle biten bazı sözcüklerin cinsiyetini belirlemektedir.

örneğin: **ночь** [noç]

вещь [veş'j]

xxтут T

RUSÇA

Birinci Basamak

Her dersin başında "ÖĞRENİLECEK YENİ SÖZCÜKLER" başlığı altında verilecek sözcükler, o derste ilk defa geçecek yeni sözcüklerdir. Bunları, köşeli parantez içinde verilen okunuşları ve karşılarında yazılı Türkçe anlamlarıyla birlikte öğreniniz.

Sözcüklerin hemen altında, içinde ilgili sözcüğün geçtiği bir cümle verilmiş ve karşılarına Türkçe çevirileri yazılmıştır.

Derslerin hemen başında verilen yeni sözcükler ile örnek cümleleri çokça okuyarak doğru okunuşlarını iyi kavramak önemlidir.

урок
[urök]

ders

книга
[knigı]

kitap

стол
[stol]

İr*

masa

дом
[dom]

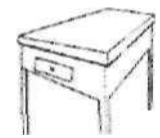
»m,
ШШШ

ev

карандаш
[kırandâş]

kurşunkalem

это
[eti]
Это стол.
[eti stol]

bu (dur), şu (dur)

Bu masadır.

школа
[şkölı]
Это школа.
[eti şkölı]

okul

Bu okuldur.

комната
[kömnıtı]
Это комната.
[eti kömnıtı]

oda

Bu odadır.

окно
[aknö]
Это окно.
[eti aknö]

pencere

Bu penceredir.

студент
[student]
Я **студент.**
[ya student]

öğrenci

Ben öğrenciyim.

я
[ya]
Я учитель.
[ya uçitil']

ben

Ben öğretmenim.

"y

не
[ne]
Это не стол.
[eti ni stol]

değil

Bu masa değildir.

377:gfi--srr,\ ;,.:'.KZ*Z~"ZI"

UxSM

и
[i]
Это стол и стул.
[eti stol i stul]

ve

Bunlar masa ve sandalyedir.

врач
[vraç]
Это врач.
[eti vraç]

doktor

Bu bir doktordur.

два
[ava]

2

iki

три
[tri]

3

üç

четыре
[çitiri]

m

dört

пять
[p'afl

5

beş

Dersimizde öğrendiğiniz sözcükleri, yazılış ve okunuşlarına dikkat ederek bir kez daha okuyun.

Sözcük	Okunuşu	Anlamı
урок	[urök]	ders
книга	[knigı]	kitap
стол	[stol]	masa
стул	[stul]	sandalye
дом	[dom]	ev
карандаш	[kırandâş]	kurşunkalem
это	[eti]	bu (dur)
школа	[şköh]	okul
комната	[kömnıtı]	oda
окно	[aknö]	pencere
один	[adin]	bir
студент	[student]	(yüksek okul) öğrencisi
врач	[vraç]	doktor
я	[ya]	ben
не	[ne]	değil
и	[']	ve
два	[dva]	iki
три	[tri]	üç
четыре	[Çitiri]	dört
пять	[p'af]	beş

OKUNUŞ KURALLARINI HATIRLATMA

ᵀek heceli sözcüklerin vurgusuz olduğu

дом	[dom]	ev
я	[ya]	ben

2. Vurgulu hecelerdeki seslilerin daha uzun ve yüksek okunduğunu

урок [urook] ders

3. Vurgulu heceden önceki "o"'ların "a" okunduğunu

окно [aknö]
один [adin]

4. Vurgulu heceden sonraki hecelerde bulunan "o" ve "a"'nın [ı] sesi ile okunduğunu

книга [knîgı] kitap
это [eti] bu(dur)

5. И ve не gibi gramatik sözcüklerin tek heceli ve vurgusuz olduklarını ve ayrıca kendilerinden sonra gelen sözcüğe bağlanarak okunduklarını hatırlayınız.

Это не стол, [eti ni stol] Bu masa değildir.

RUSÇA CÜMLE KURULUŞU

Rusçada cümle kuruluşunu, en basit bir cümle tipini ele alarak öğrenmeye başlayalım. Önce böyle bir cümlede kullanacağımız sözcükleri Türkçe anlamlarıyla sıralayalım.

это	bu, bu(dur)
книга	kitap
Это книга.	Bu kitaptır.
Это урок.	Bu derstir.
Это стол	Bu masadır.
я	ben
студент	öğrenci
Я студент	Ben öğrenciyim.

Bu sözcüklerin cümle içindeki yerlerini aşağıdaki örneklerde tetkik ediniz. Rusça cümlede koyu harfle yazılmış sözcüğün Türkçe karşılığı, Türkçe cümlede de koyu harfle yazılmıştır.

Это книга. Bu kitaptır,
[eti knigı]

Это дом. Bu evdir,
[eti dom]

Это стул. Bu sandalyedir,
[eti stul]

Это комната. Bu (bir) odadır.
[eti kömnıtı]

Yukarıda gördüğünüz basit Rusça cümlelerde dikkatinizi çekeceğimiz önemli hususlar şunlardır:

1. Rusça cümlede öğelerin sıralanışı Türkçeden farklıdır. Düzenli cümlede üç temel öğeden özne her iki dilde başa gelmekte, diğer iki öğe yer değiştirmektedir.

   Türkçede: Özne + Tümleç + Yüklem
   Ö + T + Y

   Rusçada: Özne + Yüklem + Tümleç
   Ö + Y + T

Это книга. Bu kitaptır,
[eti knigı]

Bu cümlenin öznesi ile yüklemi aynı bir sözcük, "Bu" işaret zamiri tarafından karşılanmaktadır.

это bu + dur
книга kitap
Это книга. Bu kitaptır.

Rusçada basit geniş zamanlı cümlelerde, Türkçedeki «Imek» fiilini karşılayan herangı bir yardımcı fiil bulunmadığından -DIR anlamı «Bu» işaret zamirinin Rusça KarŞ'lıgında gizli olarak vardır.

Juçkçe,!İmek>>fiilinin §anıslara bağlı olarak isimlerin sonuna eklenen çekim ekleri vu Şekildedir:

Ben -jm.
Sen -sin.
O -d.r.
Biz -iz.
Siz -siniz.
Onlar -lardır.

Bu dersimizdeki cümlelerde daha çok 3. Tekil Şahıs Zamiri olan «o»'nun «Imek» fiilinin çekimindeki karşılığı olan -dır"ı kullanacağız. Sonuna eklediğimiz ismin ses yapısına bağlı olarak «-dırAdir, -tır/-tir, -dur/-dür, -turMür» şeklinde karşınıza çıkacaktır.

Это книга. [eti knlgı]	Bu kitaptır,
Это стол. [eti stol]	Bu masadır,
Это школа. [eti şkölı]	Bu okuldur,
Это урок. [eti urök]	Bu derstir,

Rusça basit cümlelerde dikkatinizi çeken diğer bir husus da, işaret edilen nesnenin Özellikle bilinen ve bir tane olduğunu belirleyen herhangi bir belirtme edatı (Artikel) yoktur.

«Это книга, [eti knigı] Bu kitaptır.» cümlesindeki «kitap»'ın bilinen mi yoksa herhangi bir kitap olduğunu sözlü ya da yazılı anlatımdaki ifade şeklinden anlayacaksınız. Basit Rusça cümleleri Türkçeye çevirirken gerekli görülen durumlarda «bir» sözcüğünü doğrudan ekleyebilirsiniz. İleride bu anlamı karşılamak için isimlerin cinslerine göre, «bir»: один [adin] miktar sayısının kullanıldığını göreceksiniz.

один стол	bir masa
один стул	bir sandalye

«BEN -İM» CÜMLE KALIBI

Rus alfabesinin son harfi olan "я" aynı zamanda "ben" anlamındaki 1.Tekil Şahıs Zamiri'dir. Bunu bir meslek ya da sıfat adıyla birleştirdiğinizde ikinci basit cümle kalıbını elde etmiş olursunuz.

Я [ya]	Ben -im.
студент [student]	öğrenci
Я студент. [ya student]	Ben öğrenciyim,
Я учитель. [ya uçltil']	Ben öğretmenim.
Я врач. [ya vraç]	Ben doktorum.

ЭТО

Bu işaret zamiri, Türkçedeki "Bu" ve "Şu" sözcüklerinin ikisine karşılık da kullanılır.

Это стол. [eti stol]	Bu masadır.
Это окно. [eti aknö]	Şu penceredir.
Это комната. [eti kömnıtı]	Bu odadır.
Это дом. [eti dom]	Şu evdir.
Это учитель. [eti uçftill	Bu öğretmendir.
Это врач. [eti vraç]	Şu doktordur.
Это студент. [eti student]	Bu öğrencidir.

°u cümlelerdeki boşlukları, parantez içinde verilen sözcüklerin Rusçası ile tamamlayınız.

1 книга. (Bu)
2 окно. (Şu)
3 карандаш. (Bu)
4 дом. (Şu)
5 стол. (Bu)
6 школа. (Şu)

7 студент. (Bu)
8 врач. (Şu)
9 **учитель.** (Bu)

CÜMLE KALIPLARI

Derslerimizde öğrendiğiniz cümle kalıplarını şematik olarak tekrarlamanız için bunları aşağıda göreceğiniz gibi çerçeve içinde veriyoruz. Bu kalıpları incelemek suretiyle, bu cümlelerde hangi cins sözcüğün nerede görev aldığını bi kere daha görmüş olacaksınız.

İşaret Zamiri	Nesnelerin İsmi
Это	**книга.**
Это	**комната.**
Это	**карандаш,**
Это	**стол.**
Это	**школа.**
Это	**окно.**
Это	**студент,**
Это	**врач.**

Şahıs Zamiri	Şahıs veya Meslek Adları
Я	**студент.**
Ты	**студент.**
Я	**врач.**
Ты	**врач.**

Uygulama cevapları: 1. Это 2 Это 3. Это 4. Это 5. Это 6. Это 7. Это 8. Это 9. Это

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

кто
[Mo]

kim

Кто это?
[kto eti]

Bu kimdir?

студентка
[studentkı]

(bayan) yüksek okul öğrencisi

Это студентка.
[eti studentkı]

Bu bayan öğrencidir.

инженер
Bnjıner]
Это **инженер.**

mühendis

Bu mühendistir.

русский
[rûskiy]
Он русский.

Rus (erkeği)

O (bay) Rus'tur.

русская
[rüskıyı]
Она русская

Rus (kadını)

O (bayan) Rus'tur.

он
[on]

O (eril cins)

она
[anâ]

O (dişi cins)

идя—ид

оно
[anö]

O (orta cins)

герой
[giröy]
Он герой.

kahraman

O kahramandır.

что
[ştol
Что это?

ne

Bu nedir?

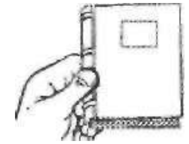
словарь
[slavâr'J
Это словарь.

sözlük

Bu sözlüktür.

тетрадь
[titrâf]
Это **тетрадь.**

defter

Bu defterdir.

слово
[slövı]
Это **слово.**

слово

sözcük

Bu sözcüktür.

да
[da]
Да, я **учитель.**

evet

Evet, ben öğretmenim.

нет
[net]
Нет, я не врач.

hayır

Hayır, ben doktor değilim.

музей
[muzey]
Это музей.

'л Щ°

müze

Bu müzedir.

шесть
[Şest'J

6

altı

здание
[zdâniyı]
Эт<> здание.

>ı-<4=vı*: ям;И I©?

bina

Bu binadır.

KTO VE ЧТО SORU SÖZCÜKLERİ

Rusçada öğreneceğiniz ilk soru sözcükleri bunlardır.

кто	kim
Кто это?	Bu kimdir?
Это учитель.	Bu öğretmendir.
что	**ne**
Что это?	Bu nedir?
Это словарь.	Bu sözlüktür.

Кто soru sözcüğü canlı varlık isimlerini sormada, **Что** ise cansız isimlerini sorma da kullanılır.

Кто это? Bu kimdir?	**Что это?** Bu nedir?
Это Иван.	**Это книга.**
Это русский.	**Это словарь.**
Это врач.	**Это тетрадь.**

Кто это?
[kto eti]
Bu kimdir?

Это студент.
[eti student]
Bu öğrencidir.

Кто это?
[kto eti]
Bu kimdir?

Это учитель.
[eti uçitil']
Bu öğretmendir.

Кто это?
[kto eti]
Bu kimdir?

Это инженер.
[eti injıner]
Bu mühendistir.

Что это?
[şto eti]
Bu nedir?

Это дом.
[eti dom]
Bu evdir.

Что это?
[şto eti]
Bu nedir?

Это школа.
[eti şkölı]
Bu okuldur.

Что это?
[şto eti]
Bu nedir?

Это комната.
[eti kömnıtı]
Bu odadır.

Что это?
[şto eti]
Bu nedir?"

Это словарь.
[eti slavâr']
Bu sözlüktür.

Кто это?
Это русский.

Bu kimdir?
Bu Rus'tur.

Кто это?
Это я.

Bu kimdir?
Bu benim.

Что это?
Это слово.

Bu nedir?
Bu sözcüktür.

Что это?
Это тетрадь.

Bu nedir?
Bu defterdir.

Что это?
Это карандаш.

Bu nedir?
Bu kurşunkalemdir.

RUSÇA İSİMLERİN CİNSİYETİ

İsimlerin cinsiyeti bildirilirken **«род»** sözcüğünü sıkça duyacaksınız. Rusçada bu sözcüğün anlamı "cins" demektir. Daha çok isimlerin cinsiyeti için kullanılır. Canlı ve cansız varlıkların isimleri; erkek, dişi ve orta cins gruplarından birine aittir. İsimlerin cinsiyetleri genel olarak son takılarından anlaşılır. Şahısları ve hayvanları gösteren isimlerin cinsiyeti bu canlı varlıkların fiziki cinsiyetine bağlıdır.

Erkek cins (M.p.)	Sonu sessiz harfle biten isimler стол	Sonu -й ile biten isimler герой	Sonu -ь ile biten bir grup isim **словарь**
Dişi cins PK.p.)	Sonu -a ile biten isimler **книга**	Sonu -я ile biten isimler **земля**	Sonu -ь ile biten bir grup isim **тетрадь**
Orta cins (Cp.p.)	Sonu —o ile biten isimler окно	Sonu -e ile biten isimler здание	Sonu -мя ile biten isimler имя

ᵘ tabloda gördüğünüz gibi; üç cinsin her birine de sonu farklı biten üçer adet isim P' dahildir. Artık bu tabloya göre isimlerin son harfine bakarak rahatlıkla cinsiyeti-' teşhis edebilirsiniz.

М.р. (Мужской род): Erkek cins
Ж.р. (Женский род): Dişi cins
Ср.р. (Средний род): Orta cins

Son iki derste öğrendiğiniz isimleri bu üç cinse göre sıralayarak görelim. İsimlerin cinsiyetine göre 3. Tekil Şahıs Zamirleri de şunlardır:

он	[on]	Erkek cins	(М.р.)
она	[ana]	Dişi cins	(Ж.р.)
оно	[anö]	Orta cins	(Ср.р.)

ERKEK CİNS İSİMLER (М.р.

урок	[urök]	ders
стол	[stol]	masa
стул	[stul]	sandalye
дом	[dom]	ev
карандаш	[kırandâş]	kurşunkalem
студент	[student]	öğrenci
врач	[vraç]	doktor
инженер	[injıner]	mühendis
учитель	[uçi'til'J	öğretmen
словарь	[slavâr']	sözlük
герои	[giröy]	kahraman
русский	[rûskiy]	Rus

DİŞİ CİNS İSİMLER (Ж.р.)-*ОНА

книга	[knigı]	kitap
комната	[kömnıtı]	oda
студентка	[studentkı]	(bayan) yüksek okul öğrencisi
школа	[şkölı]	okul
тетрадь	[titrâf]	defter
земля	[ziml'â]	kara, toprak
русская	[rüskıyı]	(bayan) Rus

ORTA CİNS İSİMLER >. -»Ш

окно	[aknö]	pencere
слово	[slövı]	sözcük
здание	[zdâniyı]	bina
имя	[im'ı]	ısım

3. TEKİL ŞAHIS ZAMİRLERİ TABLOSU

<u>М.р.</u>	Ж.р.	Ср.р.
он	она	оно

Он ve Она şahıs zamirleri hem canlı hem de cansızlar için kullanılır.

Кто он? O kimdir?	Кто она? O kimdir?
Он русский. 0 (bay) Rus. Он студент. 0 (bay) öğrencidir. Он врач. 0 (bay) doktordur.	Она русская. O (bayan) Rus. Она студентка. O (bayan) öğrencidir. Она врач. O (bayan) doktordur.

Bazı meslek mensuplarının erkek ve dişisi için ayrı sözcükler olduğu halde, bazı mesleklerde her iki cins için tek sözcük vardır. Tablomuzun son cümleleri dikkatinizi çekmiştir.

Он врач.	O (bay) doktordur.
Она врач.	O (bayan) doktordur.

Birçok meslek ve unvan isimlerinde erkek ve dişi cins sözcük farklıdır.

Он студент.	O (bay) öğrencidir.
Она студентка.	O (bayan) öğrencidir.

Bu cümlelerde boş bırakılan yerleri; cevap cümlelerinden hareketle tamamlayınız.

1 это? - Это стол.
2 это? - Это врач.
3. Кто ? - Это студент.
4. Что ...? - Это окно.
5 это? - Это словарь.
6 это? - Это тетрадь.

2. İsimlerin yerine 3. Tekil Şahıs Zamiri koyunuz.

1. Это студент.
2. Это студентка.
3. Это земля.
4. Это здание.
5. Это урок.
6. Это окно.
7. Это дом.

OLUMSUZLUK SÖZCÜĞÜ

Это стол. Это школа. Это дом. gibi basit olumlu cümleleri olumsuz yapmak için isimlerin önüne "değil" anlamını veren "не" sözcüğünü getirmek yeterlidir.

Это стол. Это не стол. [eti ni stol]	Bu masadır. Bu masa değildir.
Это школа. **Это не школа.** [eti ni şkölı]	Bu okuldur. Bu okul değildir.

Örnek cümlelerde gördüğünüz gibi, olumsuzluk sözcüğü, basit cümlenin diğer öğelerinin yer ve yazılışlarında herhangi bir değişiklik gerektirmiyor. Sadece cümlenin anlamını olumsuz yapıyor.

OLUMLU CÜMLE	OLUMSUZ CÜMLE
Это дом. [eti dom] Bu evdir.	Это не дом. [eti ni dom] Bu ev değildir.
Это земля. [eti ziml'â] Bu topraktır.	Это не земля. [eti ni ziml'â] Bu toprak değildir.
Это учитель. [eti u çit i Г] Bu öğretmendir.	Это не учитель. [eti ni uçitil'] Bu öğretmen değildir.

Uygulama cevapları: 1. 1. что 2. кто 3. это 4. это 5. что 6. что
2. 1. он 2. она 3. она 4. оно 5. он 6. оно 7. он

OLUMSUZ CÜMLE KALIBI

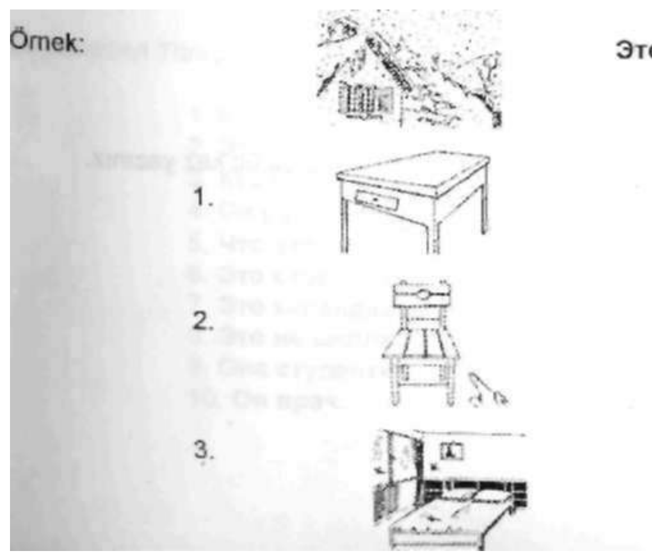
Это	не	İsimler
Это	не	книга.
Это	не	тетрадь.
Это	не	окно.
Это	не	комната.
Это	не	дом.
Это	не	студент.
Это	не	врач.

ÖDEV - 1

6. dersten başlamak üzere çift numaralı derslerin sonunda "Ödev" başlığı altında çeşitli alıştırmalar göreceksiniz. Bu ödevleri mutlaka yapınız. Bunu izleyen çift numaralı dersin son sayfasında önceki ödevlerin yapılmış şekilleri verilecektir. Vermiş olduğunuz ödev cevaplarının doğru olup olmadığını bu doğru cevaplarla karşılaştırıp yanlışlarınızı görünüz ve bu konuları tekrar çalışınız. Ödevleri, kontrol için kurumumuza göndermeyiniz.

-A-

Aşağıdaki her bir resim için örneğe uygun cümle kurunuz.

4.

5.

6.

-B-

Bu cümlelerin okunuşlarını yazınız.

Örnek: Это окно, [eti aknö]

1. Это студент.
2. Это врач.
3. Это учитель.
4. Это студентка.
5. Это зданье.
6. Это имя.
7. Это дом.
8. Это школа.

-C-

Bu sözcüklerin eksik harflerini tamamlayınız ve her sözcüğü üç kez yazınız

Örnek: ...тол с - стол

1. О...но
2. Кн...га
3. До...
4. ...кола
5. Ст...дент
6. Учител...
7. Земл...
8. Кт...

-D-

cümleleri кто ve что soru sözcükleri ile soru şekline koyunuz,

örnek: Это инженер. Кто это?

1. Это стол.
2. Это Иван.
3. Это школа.
4. Это студент.
5. Это дом.
6. Это учитель.

-E-

Bu cümleleri soru cümlesi yapınız.

Örnek: Он инженер. Кто он?

1. Она студентка.
2. Он врач.
3. Она русская.
4. Он русский.
5. Он учитель.
6. Она врач.

-F-

Bu cümleleri Türkçeye çevirini
z.

1. Кто это?
2. Это я.
3. Кто он?
4. Он русский.
5. Что это?
6. Это стол и стул.
7. Это карандаш и тетрадь.
8. Это не школа.
9. Она студентка.
10. Он врач.

-G-

Bu cümleleri Rusçaya çeviriniz.

1. Bu kitaptır.
2. Bu kitap değildir.
3. O (bay) kimdir?
4. O doktordur.
5. Bu nedir?
6. Bu penceredir.
7. Şu nedir.
8. Şu evdir.
9. O (bayan) Rus'tur.
10. O (bay) Rus'tur.
11. Ben kimim?
12. Ben öğretmenim.
13. Bu sözlüktür.
14. Bu defter değildir.
15. Bu kimdir?

-H-

Olumlu cümleleri olumsuz, olumsuzları da olumlu yapınız.

1. Это не словарь.
2. Это тетрадь.
3. Это студент.
4. Это не окно.
5. Это не карандаш.
6. Это не стол.

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

Ders 7

мама
[mâmı]
Это мама.

anne

Bu annedir.

папа
[pâpı]
Это папа.

Ш7

baba

Bu babadır.

брат
[brat]
Вот мой брат.

kardeş

İşte benim kardeşim.

ч\-?М

мой
[тоу]
Это МОЙ брат.

benim

Bu benim kardeşim.

Друг
[d гик]
в°т мой друг.

9* £?&

arkadaş

İşte benim arkadaşım.

fctöSSr

сестра
[sistrâ]
Вон моя сестра.

kız kardeş

İşte benim kız kardeşim.

турок
[tûrık]
Я турок.

Türk (erkeği)

Ben Türküm.

турчанка
[turçânkı]
Она турчанка.

MM

Türk (kadını)

O Türk kadınıdır.

-„m. 'iTz'z

мой (М.р.)
[rnoy]
моя (Ж.р.)
[maya]
моё (Ср.р.)
[mayo]

benim (Erkek cins)

benim (Dişi cins)

benim (Orta cins)

s.';Tsrv -n';Tr-VITEfIL-:. . . . .тт"-т'.т'вя"вы" .-ьдгял.т

вот
[vot]
Вот книга.

işte (burada, yakında)

İşte kitap (yakında).

>,•••;,;• У|ПЙЯЩИТ1Г.?ЙТ.-.'.«ГУД, ••••• w.7ff;-ı PIHHTıH"'"". . -'УП'.Г'Т.-

вон
[von]
Вон стол.

/{!

%

işte (orada, uzakta)

İşte masa (uzakta).

rr'.;'ü.-P. • •i "- iTT---m--.-' ,•• " ГГуТТ-иПГДГra ;.-1-и'.-?ГЯ>3

семь
[sem']

7

yedi

ты
Ты врач.

sen

Sen doktorsun.

1-Г:.Г---У- :17 — " - - " • • ' • n ' r v , -еД-tTC.Tm—

мы
[mı]
Мы дома.

biz

Biz evdeyiz.

дома
[doma]
Кто дома?

• 1 ."'.İTtili/vseS

evde

Kim evdedii"?

вы
[VI]
Вы дома?

sız

Siz evde misiniz?

c - r : > ı: - ; J~rK.~,..~.~-ZTZ-T7:~~S.:.'- •::,".:.::_",=v"

-«ЙД,

[ani]
Они тоже дома.

onlar

Onlarda evdedirler.

RUSÇA ŞAHIS ZAMİRLER!

EN, SEN, O... şahıs zamirlerinin karşılıkları aşağıdaki gibidir.

я	[ya]	ben
ты	[ti]	sen
он	[on]	o (erkek cins)
она	[ana]	o (dişi cins)
оно	[anö]	o (orta cins)
мы	[mı]	biz
вы	[vı]	siz
они	[ani]	onlar

Önceki dersinizde üçüncü tekil şahısları için:

Кто он?
[kto on]
O (bay) kimdir?

Он русский.
[on rûskiy]
O Rus'tur.

Кто она?
[kto ana]
O (bayan) kimdir?

Она русская.
[ana rüskıyı]
O.Rustur.

şeklinde öğrenmiştiniz. Aynı şekilde diğer şahıslar için de benzer sorular yapmak mümkündür.

Кто ты?
[kto ti]
Sen kimsin?

Я турок.
[ya tûrık]
Ben Türküm.

Кто я?
[kto ya]
Ben kimim?

Ты учитель.
[ti uçitil']
Sen öğretmensin.

"Sen kimsin?" sorusuna "Ben şeklinde bir cevap verildiğine, aynı şekilde "Ben kimim?" sorusuna da "Sen şeklinde cevap verildiğine dikkat ediniz.

Aşağıdaki cümleleri şahıs zamirleri ile soru yapınız.

Örnek: **Я студент.** **Кто ты?**

1. **Это Иван.**
2. **Это студент.**
3. **Я инженер.**
4. **Она врач.**
5. **Ты учитель.**
6. **Он врач.**

Uygulama cevapları: 1. Кто он? 2. Кто он? 3. Кто ты? 4. Кто она? 5. Кто я? 6. Кто он?

s£s TONUYLA SORU YAPMA

rada **кто** ve **что** soru sözcükleri ile soru cümlesi yapıldığı gibi, basit olumlu U lenin okunuşu sırasında ses tonu ile de soru cümlesi sıkça kullanılmaktadır.

Кто он? kimdir?
Он студент. O öğrencidir.

чтo это? Bu nedir?
Это книга. Bu kitaptır.

Rusça basit olumlu cümleyi ses tonu ile soru yaparken herhangi bir sözcük ilavesi olmadığı gibi, cümledeki sözcüklerin yerleri de değişmez.

Ses tonu ile soru yaparken şu yol takip edilir. Cümlenin ilk sözcüğü orta seviyede okunurken, son sözcük, özellikle vurgulu hecesinde yüksek ses tonu ile okunur ve bundan sonra gelen vurgusuz heceler alçak ses tonu ile okunarak tamamlanır.

Это книга?
[eti knig'ı]
Bu kitap mıdır?

Это школа?
[eti şkölı]
Bu okul mudur?

Daha önce basit olumlu cümlelerin okunuşlarının benzer şekilde gösterilmesini vurgu yapısı-1 (VY-1); soru sözcüğü ile yapılan soru cümlelerini vurgu yapısı-2 (VY-2) ile görmüştünüz. Basit cümlelerin ses tonu ile soru yapılmasını da vurgu yapısı-3 (VY-3) olarak öğreneceksiniz.

BASİT OLUMLU CÜMLE	SES TONU İLE SORU CÜMLESİ
?.TO A°M- I etl d o m I Bu evdi	**Это дом?** [et. dom] Bu ev midir?
?' окно - R*, ı a'k'n'öJ] du Penceredir. f	**Это окно?** [eti aknö] RBu npenrcPere midir?
комната. Это BuctT1	**это комната?** [eti kömnıtı] Bu oda mıdır?

Это стол.
[eti stol]
Bu masadır.

Это стол?
[eti stol]
Bu masa mıdır?

Это инженер.
[et! iinjıner]
Bu mühendistir.

Это инженер?
[eti injıner]
Bu mühendis midir?

Это студентка.
[eti studentkı]
Bu, bayan öğrencidir.

Это студентка?
[âtı studentkı]
Bu, bayan öğrenci midir?

Он врач.	Он врач?
Она врач.	Она врач?
Ты русский.	Ты русский?
Вы студент.	Вы студент?
Это здание.	Это здание?
Это карандаш.	Это карандаш?
Это словарь.	Это словарь?
Это тетрадь.	Это тетрадь?
Это книга.	Это книга?
Она русская.	Она русская?
Она турчанка.	Она турчанка?

Bu cümleleri ses tonlu ile soru yapınız.

Örnek: Я врач. Я врач?

1. Он турок.
2. Вы учитель.
3. Ты мама.
4. Он папа.
5. Это друг.
6. Это сестра.

Ugulama cevapları. 1. Он турок? 2. Вы учитель? 3. Ты мама? 4. Он папа? 5. Это друг? 6. Это сестра?

TONU İLE YAPILAN CÜMLEYE CEVAP VERME

Bu tıp c*u l ie - *• ^ümlplere hem olumlu hem olumsuz kısa ve tam cevaplar vermeyi öğrene- ceksiniz.

A OLUMLU KISA VE TAM CEVAP VERME

1 Вы учитель?
-Да.
-Да, учитель.
- Да, я учитель.

Siz öğretmen misiniz?
- Evet.
- Evet, öğretmenim.
- Evet, ben öğretmenim.

2. Он студент?
-Да.
- Да, студент.
- Да, он студент.

O öğrenci midir?.
- Evet.
- Evet, öğrenci.
- Evet, o öğrencidir.

3. Вы русский?
-Да.
- Да, русский.
- Да, я русский.

Siz Rus musunuz?
- Evet.
- Evet, Rus.
- Evet, ben Rüsum.

4. Это словарь?
-Да.
-Да, словарь.
- Да, это словарь.

Bu sözlük müdür?
- Evet.
- Evet, sözlük.
- Evet, bu sözlüktür.

5. Это тетрадь?
-Да.
- Да, тетрадь.
- Да, это тетрадь.

Bu defter midir?
- Evet.
- Evet, defter.
- Evet, bu defterdir.

u cümlelere kısa ve tam olumlu cevaplar veriniz.

Örnek: Это брат? -Да.
- Да, брат.
- Да, это брат.

1. Вы турок?
2. Он инженер?
3. Это Иван?

4. Это здание?
5. Это Филйз?

B. OLUMSUZ KISA VE TAM CEVAP VERME

Ses tonu ile yapılan soruya olumsuz cevap verme şekli de olumlu cevabın benzeridir. Ancak "Evet" anlamını karşılayan "Да'"пш yerine aşağıdaki sözcükler kullanılır.

Нет	[net]	Hayır
не	[ni]	değil

1. Ты учитель?	Sen öğretmen misin?
-Нет.	- Hayır.
- Нет, не учитель.	- Hayır, öğretmen değil.
- Нет, я не учитель.	- Hayır, ben öğretmen değilim.
2. Она русская?	O Rus mudur?
-Нет.	- Hayır.
- Нет, не русская.	- Hayır, Rus değil.
- Нет, она не русская.	- Hayır, o Rus değildir.
3. Это книга?	Bu kitap mıdır?
-Нет.	- Hayır.
- Нет, не книга.	- Hayır, kitap değil.
- Нет, это не книга.	- Hayır, bu kitap değildir.
4. Это карандаш?	Bu kurşunkalem midir?
- Нет.	- Hayır.
- Нет, не карандаш.	- Hayır, kurşunkalem değil.
- Нет, это не карандаш.	- Hayır, bu kurşunkalem değildir.

Uygulama cevapları: 1. - Да. (Да, я турок). - Да, турок. 2 - Да. (Да, он инженер). - Да, инженер. '•*• Да. (Да, это Иван). - Да, Иван. 4. - Да. (Да, это здание). - Да, здание. 5. - Да. (Да, это Филйз). • Да, Филйз.

ümlelere kısa ve tam olumsuz cevaplar veriniz,

örnek: **Это школа?** **Нет. (Нет, это не школа).**
Нет, не школа.

1. **Она турчанка?**
2. **Он врач?**
3. **Это папа?**
4. **Это сестра?**
5. **Это стол?**

МОЙ SAHİPLİK ZAMİRİ

Rusçada isimleri niteleyen sıfat, sahiplik sıfatı ve sıra sayıları önünde geldikleri ismin cinsine göre takı alırlar. Bu dersimizde 1. tekil şahıs sahiplik zamiri olan «benim»'in Rusçasını öğreneceksiniz.

Erkek cins (М.р.)	Dişi cins (Ж.р.)	Orta cins (Ср.р.)
он	**она**	**оно**
мой	моя	**моё**

мой [шоу]	benim
мой друг	benim arkadaşım
Это мой друг.	Bu benim arkadaşımdır.
Это мой карандаш.	Bu benim kurşunkalemimdir.
Это **мой дом.**	Bu benim evimdir.
Это мой врач.	Bu benim doktorumdur.
моя [maya]	benim
моя мама	benim annem
Это моя мама.	Bu benim annemdir.
Это моя книга.	Bu benim kitabımdır.
Это моя комната.	Bu benim odamdır.
Это моя школа.	Bu benim okulumdur.

• Нет ma Cevapları 1 "НеТ- <НеТ- она не турчанка). - Нет, не турчанка. 2 - Нет. (Нет, он не врач). сес ' "е8 Рач- 3 - Нет. (Нет, это не папа). - Нет, не папа. 4. - Нет. (Нет, это не сестра). - Нет, не Ра- 5. - Нет. (Нет, это не стол). - Нет, не стол.

моё [mayo] — benim
мое окно — benim pencerem

Это моё окно. — Bu benim penceremdir.
Это моё здание. — Bu benim binamdır.

шшш

Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları; **мой, моя,** Moe'derı uygun olanı ile tamamlayınız.

Örnek:. Это   школа.   моя

1. Это   брат.
2. Это   сестра.
3. Это   учитель.
4. Это   тетрадь.
5. Это   словарь.
6. Это   папа.
7. Это   окно.

Altıncı cümledeki "nâna"'nın sonu -a ile bittiği halde, erkek bir varlığın ismi olduğu için önüne **мой** sahiplik sıfatı gelecektir.

BOT VE **BOH** SÖZCÜKLERİ

Bu iki sözcük de bir nesneyi "işte" şeklinde işaret ederken kullanılır.

BOT -> yakında olan bir şey için
Вон -> uzakta olan bir şey için kullanılır.

вот — işte (burada, yakında)
Вот книга. — İşte kitap.
Вот МОЯ книга. — İşte benim kitabım.
Вот МОЙ ДОМ. — İşte benim evim.
Вот моё окно. — İşte benim pencerem.

вон — işte (orada, uzakta)
Вон карандаш. — işte kurşunkalem.

Uygulama cevapları: 1. мой 2. моя 3. мой 4. моя 5. мой 6. мой 7. моё

8 o H M **ой карандаш.** — İşte benim kurşun kalemim.
д **сестра** — İŞte benim kız kardeşim.
Вон **моё здание.** — İşte benim binam.

-A-

Bu cümleleri önce soru sonra olumsuz yapınız.

1. **Это школа.**
2. **Это комната.**
3. **Это окно.**
4. **Это стол.**
5. **Это словарь.**
6. **Это книга.**
7. **Это дом.**
8. **Ты студент.**
9. **Она русская.**
10. **Он турок.**
11. **Я учитель.**
12. **Это мой брат.**
13. **Это моя сестра.**

-B-

Bu cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. **Вот мой друг.**
2. **Он русский?**
3. **Да, он русский.**
4. **Он дома?**
5. **Нет, он не дома.**
6. **Я тоже не дома.**
7. **Я студент.**
8. **Я турок.**

yguiama cevapları: A. 1. Это школа? Это не школа. 2. Это комната? Это не комната. 3. Это °- Это не окно. 4. Это стол? Это не стол. 5. Это словарь? Это не словарь. 6. Это книга? ?e кн йга. 7. Это дом? Это не дом. 8. Ты студент? Ты не студент. 9. Она русская? Она Русская. 10. Он турок? Он не турок. 11. Я учитель? Я не учитель. 12. Это мой брат? Это Мой брат. 13. Это моя сестра? Это не моя сестра.
• • İşte benim arkadaşım. 2. O Rus mudur? 3. Evet, o Rustur. 4. O evde midir? 5. Hayır, o evde değil-
• 6- Ben de evde değilim. 7. Ben öğrenciyim. 8. Ben Türküm.

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

сын
[sın]
Это мой сын.

oğul, erkek çocuk

Bu benim oğlumdur.

дочь
[doç]
Это твоя дочь.

kız, kız çocuğu

Bu senin kızındır.

твой (М.р.)
[tvoy]
твоя (Ж.р.)
[tvayâ]
твоё (Ср.р.)
[tvayö]

senin (Erkek cins)

senin (Dişi cins)

senin (Orta cins)

г.™~-"^-:ТЧ^7ЗиЕ^|ЕЕЕ."^1т"ьпзи?т;гГгг"" • :.v".".:-у.•":.....— *-' " • -:—"'—

газета
[gazetı]
Газета там.

gazete

Gazete oradadır.

ZZSZSSZ"

восемь
fvösim'l

8

sekiz

бумага
[bumâg']
Вот твоя бумага.

kağıt

İşte senin kağıdın.

ученик
[uçinik]
Где ученик?

erkek öğrenci (orta öğretim)

Öğrenci nerededir?

——ы ш ш л . ι. 11 irere- етг"тгт Тй. Я--д:"Т

ученица
[uçinitsı]
Ученица дома.

kız öğrenci (orta öğretim)

Kız öğrenci evdedir.

где
[gde]
Где твой дом?

nerede

Senin evin nerededir?

там
[tam]
Мой словарь там.

orada

Benim sözlüğüm oradadır.

тут
[tut]
Кто тут?

burada

Buradaki kimdir?

сейчас
[siçâs]
ˈДе он сейчас?

Ш,

ешвш

şimdi

O şimdi nerededir?

или
[ilil
Что это, газета
или бумага?

veya,yoksa

Bu nedir, gazete mi
yoksa kağıt mı?

сумка
[sümkı]
Это твоя сумка.

çanta

Bu senin çantandır.

слева
[slevı]
Школа слева.

solda, sol tarafta

Okul sol taraftadır.

справа
[spravı]
Мой дом справа.

sağda, sağ tarafta

Benim evim sağdadır.

ТВОИ SAHİPLİK ZAMİRİ

Bir önceki dersimizde "Benim" sahiplik sıfatının benzeri şekilde; "Senin anlamındaki bu sahiplik sıfatı da isimlerin cinsine göre farklı takı alır.

Erkek cins (M.p.)	Dişi cins (Ж.р.)	Orta cins(Ср.р.)
он	она	оно
Твой	твоя	твое

твой [tvoy]
твой брат

senin
senin kardeşin

Кто твой брат?

Senin kardeşin kimdir?

этo твой ДРУ?
.Да, мой. „
_да, это мои друг.

Bu senin arkadaşın mıdır?
- Evet, benimkidir.
- Evet, bu benim arkadaşımdır.

твоя [tvayâ]
твоя сестра

senin
senin kız kardeşin

Где твоя сестра?
.Она сейчас дома.

Senin kız kardeşin nerededir?
- O şimdi evdedir.

Это твоя книга?
-Да, моя.
- Да, это моя книга.

Bu senin kitabın mıdır?
- Evet, benimkidir.
- Evet, bu benim kitabımdır.

Это твой сын?
-Да, мой.
-Да, это мой сын.

Bu senin oğlun mudur?
- Evet, benimkidir.
- Evet, bu benim oğlumdur.

SORU SÖZCÜĞÜ

Canlı ya da cansız varlıkların yerini sorarken "nerede" anlamını karşılayan bu sözcük kullanılır. Bu soru sözcüğü ile yapılan cümlelere şimdilik; "burada", "orada", "sağda", "solda" ve "evde" şeklinde cevap vermeyi öğreneceksiniz.

где

nerede

ˊДе книга?
ˊДе моя книга?
- Она тут.

Kitap nerededir?
Benim kitabım nerededir?
- O buradadır.

ˊДе твой дом?
"°н справа.

Senin evin nerededir?
- O sağ taraftadır.

ˊДе твоя дочь?
" °на дома.

Senin kızın nerededir?
- O evdedir.

A" "Де твой брат?
-°н тоже дома.

Peki senin kardeşin nerededir?
- O da evdedir.

ш

Parantez içinde verilen sözcüklerin Rusçasını kullanarak bu cümleler, cevaplayınız.

Örnek: **Где окно?** (solda) **Оно слева.**

1. **Где мой словарь?** (burada)
2. **Где твоя мама?** (evde)
3. **Где здание?** (sağda)
4. **Где мой учитель?** (evde)
5. **Где моя газета?** (orada)
6. **Где твой брат?** (burada)
7. **Где моя бумага?** (orada)

SÖZCÜĞÜ

"Bu kitap mı yoksa defter midir?" cümlesindeki "yoksa" anlamına gelen **или** sözcüğü iki nesneden birinin tercihini, seçimini isteyen cümlelerde kullanılır.

или [ili] veya, yoksa
книга или тетрадь kitap veya defter

Это книга или тетрадь? **Это книга.**
[**eti** knîgı ili titrât'] [eti knigı]
Bu kitap mı yoksa defter midir? Bu kitaptır.

Это учитель или ученик? **Это учитель.**
[**eti** uçitil' ili uçinik] [eti uçitil']
Bu öğretmen mi yoksa öğrenci midir? Bu öğretmendir.

Это дом или школа? **Это школа.**
Bu ev mi yoksa okul mudur? Bu okuldur.

Он русский или турок? **Он русский.**
O Rus mu yoksa Türk müdür? O Rustur.

Uygulama cevapları: 1. Он тут. 2. Она дома. 3. Оно справа. 4. Он дома. 5. Она там. 6. Он тут. 7. Она там.

тол или стул? **Это стол.**
Bu masa mı yoksa sandalye midir? Bu masadıı

твой дом, справа или слева? **Он слева.**
Senin evin nerededir, sağda mı yoksa solda? O soldadır.

Verilen iki cümleyi, **или** ile tek cümle yapınız.

Örnek: **Это стол. - Это стол или стул?**
Это стул.

1. **Это словарь.**
   Это тетрадь.
2. **Это ученик.**
   Это ученица.
3. **Это врач.**
   Это инженер.
4. **Это друг.**
   Это брат.
5. **Это мой сын.**
   Это твой сын.

ЭТО VE КТО'NUN ÇOĞUL ANLAMDA KULLANILMALARI

Daha önce, bütün cinslerde "bu" işaret zamirinin hiç değişmeden kullanıldığını ve aynı zamanda gizli olarak "-dır" anlamına da sahip olduğunu öğrenmiştiniz.

это bu (-dur)
Это газета. Bu gazetedir.

Hem soru cümlesinde hem de haber cümlesinde çoğul anlamı da hiç değişmeden karşılar. İki ismin arasında da «de» anlamında «и» kullanılır.

Что это? Bu nedir?
• **Это сумка.** - Bu çantadır.

'то это? Bunlar nedir?
Bunlar nelerdir?

ygulama cevapları. 1. Это словарь или тетрадь? 2. Это ученик или ученица? 3. Это врач или "*енёр? 4. Это друг или брат? 5. Это мой сын или твой сын?

Это стол и стул.	Bunlar masa ve sandalyedir.
Это дом и школа.	Bunlar ev ve okuldur.
Это словарь и тетрадь.	Bunlar sözlük ve defterdir.
Это окно и комната.	Bunlar pencere ve odadır.

Кто "kim" soru sözcüğü de aynı şekilde kullanılır.

Кто это?	Bunlar kimlerdir?
Это ьрач и инженер.	Bunlar doktor ve mühendistir.
Это студент и учитель.	Bunlar öğrenci ve öğretmendir.
Это мама и сын.	Bunlar anne ve oğuldur.
Кто это? - Иван и Маша.	Bunlar kimlerdir. - İvan ve Maşa.
Где они сейчас? -Дома.	Onlar şimdi nerededirler? - Evdeler.
Кто это? - Мой брат.	Bu kimdir? - Benim kardeşim.
Он учитель? - Да, учитель.	O öğretmen midir? - Evet, öğretmendir.

///

-A-

Cümlelerdeki boşlukları мой ve твой'ип uygun formları ile tamamlayınız.

Örnek: Это словарь (benim).
Это мой словарь.

1. Где школа (senin)?
2. Кто брат (senin)?
3. Это дочь (benim).
4. Это сын (benim).
5. Где папа (senin)?
6. Вот друг (benim).

-B-

Bu cümleleri soru cümlesi yapınız.

örnek: Я студент.
Кто ты?

1. Ученик дома.
2. Моя школа там.
3. Это книга и словарь.
4. Это окно.
5. Врач дома.
6. Да, мой.

-C-

Aşağıdaki cümleleri ses tonu ile soru yapınız.

Örnek: Это тетрадь.
Это тетрадь?

1. Она студентка.
2. Он врач.
3. Это твой брат.
4. Это сумка.
5. Иван - русский.
6. Филиз-турчанка.

-D-

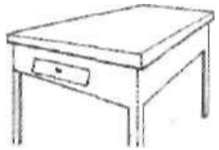
Bu cümlelere önce olumlu sonra da olumsuz kısa cevaplar veriniz.

Örnek: Вы врач? Да, врач.
Нет, не врач.

1. Вы учитель?
2. Он турок?
3. Это школа?
4. Это твоя сумка?
5. Это твой словарь?
6. Она ученица?

Resimlerin yakınlık ve uzaklığına göre **Вот** ve BoH'dan uygun olan biri i|6 cümleleri tamamlayınız.

1. **мой стол.**

2 **моя сестра.**

3 **твой друг.**

4 **дом и школа.**

5 **моя книга.**

- F -

Bu cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. Что это?
2. Это словарь и книга.
3. Это твой словарь?
4. Да, мой.
5. А это твоя книга?
6. Нет, не моя.
7. Кто там?
8. **Ученик и ученица там.**
9. **Где твой дом?**
10. **Он справа.**

- G -

Bu cümleleri Rusçaya çeviriniz.

1. Ben kimim?
2. Sen öğretmensin.
3. Peki ya siz kimsiniz?
4. Ben öğrenciyim.
5. Senin baban şimdi nerededir?
6. Oradaki kimdir?
7. Şu defterdir.
8. Bu defter senin midir?
9. Evet, benimkidir.
10. Senin okulun nerededir, solda mı yoksa sağ tarafta mı?

6. DERSTEKİ ÖDEV " T İ N YAPILMIŞ ŞEKLİ

A. 1. Это стол. 2. Это стул. 3. Это комната. 4. Это книга. 5. Это словарь. 6. Это студент.

B. 1. [eti student] 2. [eti vraç] 3. [eti uçitil'] 4. [eti studentkı] 5. [eti zdâniyı] 6. [eti im'ı] 7. [eti dom] 8. [eti şkölı]

C. 1. к - окно 2. и - книга 3. м - дом 4. ш - школа 5. у - студент 6. ь - учитель 7. я - земля 8. о - кто

D. 1. Что это? 2. Кто это? 3. Что это? 4. Кто это? 5. Что это? 6. Кто İТО?

E. 1. Кто она? 2. Кто он? 3. КТО она? 4, Кто он? 5. Кто он? 6. Кто она?

F« 1. Bu kimdir? 2. Bu benim. 3. O kimdir? 4. O Rustur. 5. Bu nedir? 6. Bunlar masa ve sandalyedir. 7. Bu kurşunkalem ve defterdir. 8. Bu okul değildir. 9. O öğrencidir. 10. O doktordur.

• 1 Это книга. 2. Это не книга. 3. Кто он? 4. Он врач. 5. Что это? 6. Это окно. 7. Что это? Это дом. 9. Она русская. 10. Он русский. 11. Кто я? 12. Я учитель. 13. Это словарь. 14. Это не тетрадь. 15 Кто это?

H. СТ0 ° сло варь. 2. Это не тетрадь. 3. Это не студент. 4. Это окно. 5. Это карандаш. 6. Это

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

чей [çey] (М.р.)
чья [çya] (Ж.р.)
чьё [çyo] **(Ср.р.)**
Чей это карандаш?

kimin

Bu kalem kimindir?

дверь
[dver']
Дверь слева.

kapı

Kapı soldadır.

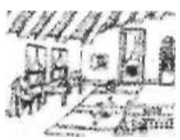
картина
[kartinı]
Это моя картина.

resim, tablo

Bu benim tablomdur.

квартира
[kvartirı]
Это твоя квартира.

daire

Bu senin dairendir.

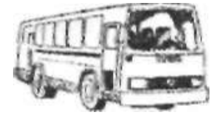
автомобиль
[aftımabil']
Это мой автомобиль.

otomobil

Bu benim otomobilimdir.

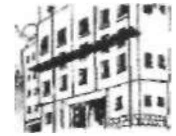
автобус
[aftöbus]
Автобус там.

otobüs

Otobüs oradadır.

наш [naş]
наша [naşı]
наше [naşı]

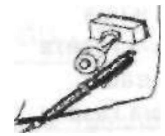

bizim

Это наша школа.

Bu bizim okulumuzdur.

ваш [vaş]
ваша [vâşı]
ваше [vâşı]

sizin

Это ваша ручка?

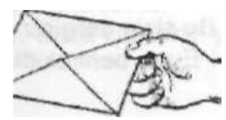
Bu sizin dolma kaleminiz midir?

журнал
[jurnal]
Чей это **журнал?**

dergi

Bu kimin dergisidir?

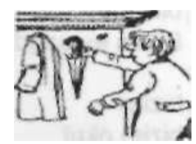
письмо
[pis'mö]
Это моё письмо.

mektup

Bu benim mektubumdur.

зонтик
[zöntik]
Это твой зонтик.

şemsiye

Bu senin şemsiyendir.

шапка
[Şâpkı]
Вот наша шапка.

şapka

İşte bizim şapkamız.

девять Э dokuz
[devit']

НАШ VE ВАШ SAHİPLİK SIFATLARI

Bunlarda, ilgili oldukları ismin cinsine göre değişik takı alırlar.

	Erkek cins (М.р.)	Dişi cins (Ж.р.)	Orta cins **(Ср.р.)**
Мы	**наш** **наш дом**	**наша** **наша газета**	**наше** **наше окно**
Вы	**ваш** **ваш дом**	**ваша** **ваша газета**	**ваше** : **ваше окно**

Вы [vı] — sız
Ваш [vaş] — sizin

Bu şahıs ve sahiplik zamirleri; birkaç kişiye olduğu kadar nazik bir hitap şekli olarak tek bir kişiye hitapta da kullanılır.

Вы студент? — Siz öğrenci misiniz?
- Да, я студент. — - Evet, ben öğrenciyim.

Это ваш журнал? — Bu sizin derginiz midir?
-Да, мой. — - Evet, benimkidir.

1. **наш** — bizim
наш дом — bizim ev
Наш дом справа. — Bizim ev sağdadır.

наша — bizim
наша школа — bizim okul
Наша школа слева. — Bizim okul soldadır.

наше — bizim
наше окно — bizim pencere
Где наше окно? — Bizim pencere nerededir?

2 **ваш** — sızin
ваш ДРУг — sizin arkadaşınız
Ваш ДРУГ Дома? — Sizin arkadaşınız evde midir?

ваша — sizin
ваша квартира — sizin daireniz
Где ваша квартира? — Sizin daireniz nerededir?

ваше — sizin
ваше окно — sizin pencereniz
Вон ваше окно. — Sizin pencereniz işte orada.

ЧЕЙ "KİMİN" SORU SÖZCÜĞÜ

Bu soru zamiri de diğer sahiplik zamirleri gibi önüne geldikleri ismin cinsine göre farklı takı alırlar.

Erkek cins (М.р.)	Dişi cins **(Ж.р.)**	Orta cins **(Ср.р.)**
Чей **Чей это дом?** **Это наш дом.**	**чья** **Чья это газета?** **Это моя газета.**	**чьё** **Чьё это окно?** **Это моё окно.**

Tabloya dikkatle bakacak olursanız; **Чей** isimlerin cinsine göre çekilirken, **Это** değişmeden kalmaktadır. Basit cümlede yüklem görevini de üstlendiği zaman **Это** değişmez.

Чей это карандаш?
[Çey eti kırandâş]
BuWmin kalemidir?

Это мой карандаш.
[eti moy kırandâş]
Bu benim kalemimdir.

Чья это книга?
[Çya eti knigı]
Bu kimin kitabıdır?

Это наша книга.
[eti naşı knigı]
Bu bizim kitabımızdır.

Чьё это письмо?
£У° eti pis'mö]
Bu mektup kimindir?

Это твоёписьмо.
[eti tvayö pis'mö]
Bu senin mektubundur.

Чей это учитель? Это наш учитель.

Чей это сын? Это мой сын.

Чья это дочь? Это моя дочь.

Чья это тетрадь? Это ваша тетрадь.

Чьё это окно? Это наше окно.

Чьё это слово? Это моё слово.

Чей это словарь? Это твой словарь.

Чей это брат? Это мой брат.

Чей 5то автомобиль? Это наш автомобиль.

-A-

Boşlukları Чей'т ve sahiplik zamirlerinin uygun şekilleriyle tamamlayınız.

Örnek: ВОТ журнал (мой).
ВОТ МОЙ журнал.

1 ЭТО ЗОНТИК (чей)?
2. ЭТО письмо (мой)?
3. ЭТО автомобиль (наш)?
4. Это школа (ваш)?
5. Где мама (твой)?
6. Где папа (мой)?

-B-

Bu cümleleri soru yapınız.

Örnek: Это мой брат.
Чей это брат?

1. Это моя сестра.
2. Это наша комната.
3. Это наш словарь.
4. Это твой стол.
5. Это моё письмо.
6. Это ваша шапка.

ЭТО İŞARET ZAMİRİ

Basit cümlede yüklem görevini üstlendiğinde hiçbir değişikliğe uğramadan tek formda kullanılan bu sözcük, bu görevini başka bir sözcüğe devrettiğinde isimlerin cinsine göre değişir.

Чей это словарь? — Bu sözlük kimindir?
-Это мой словарь. — - Bu benim sözlüğümdür.

Это моя книга. — Bu benim kitabımdır.

Этот çekim tablosu

Erkek cins (М.р.)	Dişi cins (Ж.р.)	Orta cins (Ср.р.)
этот	эта	это

Это sözcüğü, yüklem görevini sahiplik zamirlerine devreder. Bu durumda, Это uygun çekimde ismin önüne gelirken, sahiplik zamiri isimden sonra yazılır.

Это мой словарь.
Bu benim sözlüğümdür.

Этот словарь мой.
Bu sözlük benimdir.

Это моя книга.
Bu benim kitabımdır.

Эта книга моя.
Bu kitap benimdir.

Это наше письмо.
Bu bizim mektubumuzdur.

Это письмо наше.
Bu mektup bizimdir.

У9и1а cevaplan: A. 1Чей 2 моё 3 наш 4. ваша 5 твой 6 мой
· 1 Чип
ПИги сестРа? это комната? 3 Чей это словарь? 4 Чей это стол? 5 Чьё это исьмо? 6 Чья это шапка?

YUMUŞAK İŞARET (Ь) İLE BİTEN İSİMLER

Bu işaret ile biten isimlerin bir kısmı erkek, diğer bir kısmı da dişi cinstir. Bunları derslerimizde geçtikçe ezberleyerek öğrenmeniz gerekecektir. Bunları elinizin altındaki bir kağıda yazarak cinsiyetlerine göre gruplandırınız. Bazı fiillerin mastar takıları da ь ile bitmektedir, karıştırmamak gerekir (ть ve чь).

Erkek cins (M.p.) olanlar:

учитель [uçitiT]	öğretmen
словарь [slavâr']	sözlük
автомобиль [aftımabiT]	otomobil
день [den']	gün
конь [kon']	at

Dişi cins (Ж.p.) olanlar:

тетрадь [titrâf]	defter
дверь [dver']	kapı
ночь [noç]	gece
вещь [veş']	eşya

Это мой словарь.	Bu benim sözlüğümdür.
Это моя тетрадь.	Bu benim defterimdir.
Вот мой автомобиль.	işte benim otomobilim (burada).
Вон моя вещь.	İşte benim eşyam (orada).

-A-

Parantez içinde verilen sözcüklerin Rusça karşılıkları ile cümleleri tamamlayınız.

Örnek: это сумка?
Чья это сумка?

1 словарь там (benim).
2. Чьё письмо (bu)?
3. Этот урок (benim).
4. Это учитель (bizim).
5 это русский словарь (kimin)?
6 сейчас дома (kim)?
7 это слово (kimin)?
8 слева (ne)?

-B-

OU cümleleri Rusçaya çeviriniz.

1. Bu sözlük kimindir?
2. Bu benim sözlüğümdür.
3. Bu sözlük benimdir.
4. Bu benim mektubum değildir.
5. Bu benim eşyam değildir.
6. Bu ev kimindir?
7. Bu ev benimdir.
8. Bu benim kızımdır.
9. Bu kız benimdir.
10. Rusça dergi nerededir?

ygulama cevapları: A. 1. Мой 2. это 3. мой 4. наш 5. Чей 6. Кто 7. Чьё 8. Что
• 1 • Чей это словарь? 2. Это мой словарь. 3. Этот словарь мой. 4. Это не моё письмо. 5.
° не моя вещь. 6. Чей это дом? 7. Этот дом мой. 8. Это моя дочь. 9. Эта дочь моя. 10,
Де русский журнал?

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

какой
[kaköy]
Какой это дом?

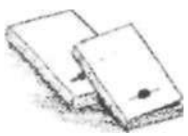
Щ& "X,.; ,-A

4 W$

nasıl

Bu nasıl evdir?

старый
[starı y]
Это старая книга.

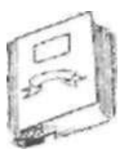

eski, yaşlı

Bu eski kitaptır.

x - Д Д '• Ц——'• '-"=дцй=гл'т:т7ГуТ

новый
[növıy]
Это новый словарь.

yeni

Bu yeni sözlüktür.

синий
[siniy]
Вот синий карандаш.

mavi

İşte mavi kalem.

rr &•

десять
[destti

W

on

молодой
rmıladöy]
йолодбй врач там.

genç

Genç doktor oradadır.

„еловек
[çilavek]
Где молодой человек?

insan, adam

Genç adam nerededir?

деревня
[direvn'ı]
Это наша деревня.

.**?««ж№

köy

Bu bizim köydür.

класс
[klas]
Какой это класс?

sınıf

Bu hangi sınıftır?

Дерево
[derivı]
Старое дерево там.

ağaç

Yaşlı ağaç oradadır.

– M – = – i

Далеко
[dılikö]
Мой дом далеко.

uzak, uzakta

Benim evim uzaktadır.

море
[möri]
Вон синее море.

сп

deniz

işte (uzakta) mavi deniz.

его (М.р.)
[yivó]
Егó дом тóже далекó.

onun (Erkek cins)
Onun evi de uzaktadır.

её (Ж.р.)
[yiyó]
Её сестрá дóма.

onun (Dişi cins)
Onun kız kardeşi evdedir.

их (Мн.ч.)
[ih]
Их автомобиль тут.

onların (Çoğul)
Onların otomobili buradadır.

как
[kak]
Как вас зовýт?

nasıl
İsminiz nedir?

шофёр
[şafőr]
Он наш шофёр.

şoför
O bizim şoförümüzdür.

КАКОЙ SORU SÖZCÜĞÜ

Rusçada sıfat formundaki bu soru sözcüğü de, "kimin" anlamındaki "чей" gibi cümledeki ismin cinsine göre değişik takı alır. Sürekli cümlenin başında bulunur.

Erkek cins (М.р.)->он	Dişi cins (Ж.р.)->она	Orta cins (Ср.р.)-юно
Какой -ой	какая -ая	какое -ое
Какой дом?	Какая газета?	Какое письмо?

/М о;
какой (М-Р-/ nası
какой *дом* n a s |) ev
ли это дом? Bu nasıl evdir?
^{K} ^ o U fl o M . -Bu yeni evdir.
. это старый дом. - Bu eski evdir.

soru cümlesinde hem de cevap cümlesinde "bu ... -dur" anlamlarını n эт o hiç değişmemektedir. Diğer isimlerle de örnek yapalım.

'~/W n l nasM

Какая это газета? Bu nasıl gazetedir?
. это новая газета. - Bu yeni gazetedir.
. это старая газета. - Bu eski gazetedir.

какое (Ср.р.) nası 1
какое письмо nasıl mektup

Какое это письмо? Bu nasıl mektuptur?
- Это новое письмо. - Bu yeni mektuptur.
- Это старое письмо. - Bu eski mektuptur.

9. dersimizde это'пип, yüklem görevini sahiplik zamirlerine devrettiği zaman, isimerin cinsine göre değişik takı aldığını öğrenmiştiniz.

Это моя книга. Bu benim kitabımdır.
Эта книга моя. Bu kitap benimdir.

Benzer şekilde, isimlerin önünde yer alan sıfatlar, isimden sonra yazıldığında da, это ismin cinsine göre takı alır.

Это новый дом. Bu yeni evdir.
Этот дом новый. Bu ev yenidir.

акой ve Чей soru sözcükleri her zaman cümlenin başında bulunurlar, cümledeki smın cinsine göre değişik takı alırlar ve her iki tip soru cümlesinde yer alan это değişmeden kullanılır. Ancak bu iki tip soruya verilen cevap cümlesinde это değişebilir.

[*КОи это урок? Bu nasıl derstir?
то новый урок. - Bu yeni derstir.
тот урок новый. - Bu ders yenidir.

Чья это книга? — Bu kitap kimindir?
- Это моя книга. — - Bu benim kitabımdır.
- Эта книга моя. — - Bu kitap benimdir.

Новый ile моя'тп yer değiştirdiğine dikkat ediniz.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri какой ve это'пип uygun şekli ii_e tamamlayınız.

Örnek: это газета?
Какая это газета?

1. Какой дом?
2 это письмо?
3 это картина?
4. Какое окно?
5. . . . . .русское имя?
6 **русская книга?**
7 **это класс?**

RUSÇADA SIFATLAR

Какой soru sözcüğüne cevap verirken, isimlerin önünde, onların niteliğini belirten sıfatları kullanmamız gerekmektedir. Nasıl olduğu sorulan bir nesne isminin önüne, onun nasıl ve nice olduğunu belirten sözcük gelmelidir. Bu sözcüğün dilbilgisindeki adı sıfattır.

Rusçada sıfatlar, isimleri niteleyen sözcüklerdir. Normalde isimlerin önüne gelir ve onların cinsine göre değişik takı alırlar.

Это новая школа. — Bu yeni okuldur.
Вот МОЛОДОЙ учитель. — İşte genç öğretmen.

Uygulama cevapları: 1. **это 2. какое 3. какая 4. это 5. какое 6. какая 7. какой**

SIFAT ÇEKİM TABLOSU

	Sert takılı	Sert takılı Takısı vurgulu	г, к, Х, ж, ш, щ, 4 harfiyle biten	Yumuşak takılı
Erkek cins (M.p.)	**-ый нóвый**	-о и молодой	-ИИ **русский**	-ИИ **синий**
Dişi cins (Ж.р.)	**-ая нóвая**	**-áя молодáя**	**-ая русская**	**-яя синяя**
Orta cins (Ср.р.)	**-ое нóвое**	**-óе молодое**	**-ое русское**	**-ее синее**

1. Tabloda gördüğünüz gibi, Rus dilindeki sıfatların hal takıları -ый, -ой, -ий şeklindedir. Bu takılar aynı zamanda Erkek Cins (M.p.) takılarıdır.

2. -ой takısı sürekli vurguludur.

3. г, к, х, ж, ш, щ ve ч harflerinden sonra -ы harfi gelmediğinden, sonunda bu harflerden birisi bulunan sıfatların Erkek Cins ve Çoğul takıları -ы yerine -и ile başlar.

4. Yumuşak takılı sıfatların ekleri de -ий, -яя ve -ее şeklindedir.

синий — mavi
синее письмо — mavi mektup
Это синее письмо. — Bu mavi mektuptur.

какой — hangi, nasıl
какой студент — hangi öğrenci

Какой это студент? — Bu hangi öğrencidir?
• Это новый студент. — - Bu yeni öğrencidir.
- Это старый студент. — - Bu eski öğrencidir.
' Это молодой студент. — - Bu genç öğrencidir.
" Это русский студент. — - Bu Rus öğrencidir.

^Kакая — hangi, nasıl
^Ka|<ая газета — hangi gazete

^Ka кая это газета? — Bu hangi gazetedir?
" Это новая газета. — - Bu yeni gazetedir.
" «то старая газета. — - Bu eski gazetedir.
" ^^To Русская газета. — - Bû Rus gazetesidir.

Cümlelerin boşluklarını, parantez içinde verilen sıfatların uygun şekli j| tamamlayınız.

Örnek: **Где книга (русский)?**
Где русская книга?

1. **Где класс (новый)?**
2. **школа далеко (старый)?**
3. **Вот студентка (молодой).**
4. **это слово (какой)?**
5. **Мой словарь там (новый).**
6. **Какое море (синий)!**
7. **Чей это автомобиль (новый)?**
8. **студентка дома (русский).**

ЕГО, ЕЁ VE ИХ SAHİPLİK ZAMİRLERİ

Geçen derslerimizde 1. ve 2. şahıs zamirlerine ait sahiplik zamirlerini görmüştünüz. Bunlar ilgili oldukları isimlerin cinsine göre değişik takılar almaktadırlar.

Это мой брат.	Bu benim erkek kardeşimdir.
Это моя сестра.	Bu benim kız kardeşimdir.
Это моё окно.	Bu benim penceremdir.

Konu başlığı olarak verilen, 3. şahıs zamirlerine ait sahiplik zamirleri ise, bütün cinsler için tek formda kullanılmaktadır. İlgili oldukları isim hangi cins olursa olsun değişmezler.

его	[yivö]	onun (М.р. ve **Ср.р.** için)
её	[yiyö]	onun (Ж.р. için)
их	[ih]	onların (bütün cinsler için)

Это его брат.	Bu onun erkek kardeşidir.
Это его сестра.	Bu onun kız kardeşidir.
Это его окно.	Bu onun penceresidir.

Uygulama cevapları: 1. новый 2. старая 3. молодая 4. какое 5. новый 6. синее 7. новый русская

о её книга.	Bu onun kitabıdır.
то её письмо.	Bu onun mektubudur.
то её словарь.	Bu onun sözlüğüdür.
это их дом.	Bu onların evidir.
Это их газета.	Bu onların gazetesidir.
Это их дерево.	Bu onların ağacıdır.

SAHİPLİK ZAMİRLERİ TABLOSU

	TEKİL SAHİPLİK ZAMİRLERİ			
	Erkek cins (М.р.) **чей**	Dişi cins **(Ж.р.)** **чья**	Orta cins **(Ср.р.)** **чьё**	
Я	**мой** **мой класс**	**моя** **моя газета**	**моё** **моё письмо**	benim benimki
Ты	**твой** **твой класс**	**твоя** **твоя газета**	**твоё** **твоё письмо**	senin seninki
он, оно она	**его** (bütün cinsler için) **её** (bütün cinsler için)			onun onunki
Мы	**наш** **наш класс**	**наша** **наша газета**	**наше** **наше письмо**	bizim bizimki
Вы	**ваш** **ваш класс**	**ваша** **ваша газета**	**ваше** **ваше письмо**	sizin sizinki
Они	**их** (bütün cinsler için)			onların onlarınki

Sahiplik zamirleriyle ilgili kurallar:

1- İlgili oldukları ismin cins ve sayısına uyarlar.

2 Его, **её** ve их isimlerin cins ve sayısına göre değişmezler.

3- Soru sözcüğü **чей** de isimlerin cins ve sayısına göre takı alır.

• Вы (siz) ve **ваш** (sizin) sözcükleri çoğul şahısların yanısıra, nazik bir hitap şekli 0|arak 2. tekil şahsa hitapta da kullanılır.

-A-

Aşağıdaki sahiplik zamirlerinin diğer cinslere ait çekimlerini tamamlayınız.

	Erkek cins (М.р.)	Dişi cins (Ж.р.)	Orta cins (Ср.р.)
я ->			
ты ->			
мы ->			
вы ->			

- B -

Чей, чья, чьё'пип uygun olanı ile aşağıdaki cümleleri soru şekline koyunuz.

Örnek: **Это моя мама.**
Чья это **мама?**

1. Это мой брат.
2. Это моя сестра.
3. Это твоё ПИСЬМО.
4. Это наша школа.
5. Это ваш словарь.
6. Это наша квартира.

- C -

Bu cümlelere, parantez içindeki sahiplik zamirlerini kullanarak cevaplar veriniz.

Örnek: **Чей это класс (мой)?**
- Это мой класс.

1. **Чья** это **книга (наш)?**
2. **Чьё** это дерево **(твой)?**
3. **Чей** это карандаш (мой)?
4. **Чья** это шапка (его)?
5. Чей это дом (её)?
6. **Чьё** это окно (их)?

- D -

rantez içinde verilmiş sözcüklerin Rusçaları ile cümleleri tamamlayınız

örnek: **Чей журнал** (bu)?
Чей это журнал?

1 **это русский словарь** (kimin)?
2. **Как имя** (senin)?
3 **ваш учитель** (kim)?
4 **сейчас дома** (kim)?
5 **ваш дом** (nerede)?
6. **Это русская газета** (yeni)?

- E -

Bu cümleleri olumsuz yapınız.

Örnek: **Это мой класс.**
Это не мой класс.

1. Сейчас ученик дома.
2. Это моя сумка.
3. Это наш русский журнал.
4. Я студент.
5. Это мой автомобиль.
6. Это старый словарь.

- F -

Bu cümleleri Rusçaya çeviriniz.

1. Sizin adınız nasıldır?
2. Bu nasıl bir sözlüktür?
3. Yeni öğretmen evde midir?
4. Bu çanta kimindir?
5. Senin okul uzakta mıdır?
6. Yeni öğrenci nerededir?
7. Mavi otobüs uzaktadır.
8. Genç adam nerededir?
9. Oradaki kimdir?
10. Bu otomobil kimindir?

Bu cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. **Чей это словарь?**
2. **Это мой словарь.**
3. **Какой это словарь?**
4. **Это русский словарь.**
5. **Какая это школа?**
6. **Это новая школа.**
7. **Он русский или турок?**
8. **Он русский.**
9. **Где он сейчас?**
10. **Сейчас он дома.**

8. DERSTEKİ ÖDEV 2'NİN YAPILMIŞ ŞEKLİ

A. 1. твоя 2. твой 3. моя 4. мой 5. твой 6. мой

B. 1. Где ученик? 2. Где твоя школа? 3. Что это? 4. Что это? 5. Где врач? 6. Это твой дом?

C. 1. Она студентка? 2. Он врач? 3. Это твой брат? 4. Это сумка? 5. Иван - русский? 6. Филйз - турчанка?

D. 1. Да, учитель. Нет, не учитель. 2. Да, турок. Нет, не турок. 3. Да, школа. Нет, не школа. 4. Да, моя. Нет, не моя. 5. Да, мой. Нет, не мой. 6. Да, ученица. Нет, не ученица.

E. 1. Вот 2. Вон 3. Вот 4. Вон 5. Вот

F. 1. Bunlar nelerdir? 2. Bunlar sözlük ve kitaptır. 3. Bu senin sözlüğün müdür? 4. Evet, benimkidir. 5. Peki bu senin kitabın mıdır? 6. Hayır, benimki değil. 7. Oradaki kimdir? 8. Erkek ve kız öğrenciler oradadır. 9. Senin evin neredeir? 10. O sağ taraftadır.

G. 1. Кто я? 2. Ты учитель. 3. А кто вы? 4. Я студент. 5. Где твой папа сейчас? 6. Кто там? 7. Это тетрадь. 8. Это твоя тетрадь? 9. Да, моя. 10. Где твоя школа, слева или справа?

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

товарищ
[tıvâriş']
Вот товарищ Иванов.

arkadaş, yoldaş

İşte arkadaş İvanov.

господин
[ojspadin]
Господин Сергеев там.

bay

Bay Sergeyev oradadır.

госпожа
[gıspajâ]
Госпожа Павлова Дома.

bayan

Bayan Pavlova evdedir.

отец
[atets]
Где ваш отец?

baba

Sizin babınız nerededir?

мать
[mat']
Вон моя мать там.

anne

işte benim annem oradadır

портфель
[partfel']
Это мой новый портфель.

el çantası

Bu benim el çantamdır.

учебник
[uçebnik]
Вот мой русский учебник.

ders kitabı

İşte benim Rusça ders kitabım.

^£а?да;а;-:за^а:а.'давгаг

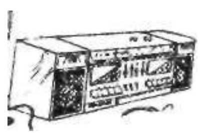
здесь
[zdes'J
Моя новая комната здесь.

burada

Benim yeni odam buradadır.

радио
[râdio]
Это их радио.

radyo

Bu onların radyosudur.

ручка
[ruçkı]
Это её ручка.

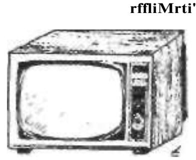
dolma kalem

Bu onun dolma kalemidir.

rffliMrti'MJirmıj-

^цД&^ТЛЬЦ'З

телевизор
[tilivizır]
Это старый телевизор.

televizyon

Bu eski bir televizyondur.

чемодан
r_cjmadân]
Это ваш чемодан?

bavul

Bu sizin bavulunuz mudur?

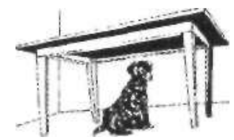
кошка
[köşkı]
Вот моя новая кошка.

kedi

İşte benim yeni kedim.

собака
[sabâkı]
Где моя собака?

köpek

Benim köpeğim nerededir?

а
[a]
Я студент, а вы?

юЗГ

ama, fakat; peki ya

Ben öğrenciyim, peki ya siz?

Г--ТГ-""-Т-::У: "аггггтаит

одиннадцать
[adinıtsıf]

onbir

SAHİPLİK KALIBI "У МЕНЯ ЕСТЬ"

nin Dir nesneye sahip olmasını bildirmede; y edatıyla birlikte şahıs zamirlerinin tekr ''• ŞekN kullanılır - "Var" anlamında kullanılan есть fiili ise bütün şahıslar için

меня есть . min'â yest'l	Bende var Ben sahibim.
тебя есть t u tib'â' est']	Sende var Sen sahipsin.

У него есть [u nivo yest']	-»	Onda var O (bay) sahiptir.
У неё есть . [и niyö yest']	->•	Onda var O (bayan) sahiptir.
У нас есть .. [и nas yest']	-»	Bizde var Biz sahibiz.
У вас есть .. [и vas yest']	-»	Sizde var Siz sahipsiniz.
У них есть .. [и nih yest']	-*	Onlarda var Onlar sahiplerdir.

Bu kalıplar Rusçada geniş olarak kullanılmaktadır. Nokta nokta olarak boş bırakılan yerlere sahip olunan nesnelerin ismi konur, isimlerin cinsiyeti; bu kalıbın diğer sözcüklerini etkilemez. Şimdilik bu kalıbın geniş zaman olumlu şeklini kullanacağız.

У меня У меня есть У меня есть учебник.	Bende Bende var. Bende ders kitabı var. Benim ders kitabım var.
У тебя У тебя есть У тебя есть словарь.	Sende Sende var. Sende sözlük var. Senin sözlüğün var.
У него У него есть У него есть тетрадь.	Onda Onda var. Onda defter var. Onun defteri var.
У неё У неё есть У неё есть книга.	Onda Onda var. Onda kitap var. Onun kitabı var.
У нас У нас есть У нас есть письмо.	Bizde Bizde var. Bizde mektup var. Bizim mektubumuz var.
у вас у вас есть ..-•• у вас есть чаи.	Sizde Sizde var. Sizde çay var. Sizin çayınız var.
у них у них есть у них есть радио.	Onlarda Onlarda var Onlarda radyo var. Onların radyosu var.

Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. У меня есть дом.
2. У тебя есть урок.
3. У него есть портфель.
4. У неё есть сумка.
5. У нас есть телевизор.
6. У вас есть класс.
7. У них есть радио.

SAHİPLİK KALIBININ SORU ŞEKLİNİN YAPİLMASİ

Daha önce öğrendiğiniz gibi; basit olumlu cümlelerin soru şekli son derece kolaydı. Bu tip cümlelerin öğeleri arasında herhangi bir değişiklik olmamakta, okuma sırasında ses tonu ile soru yapılmakta idi.

Omek: Это ваша сестра?
- Да, моя.
- Да, это моя сестра.

ahipiik kalıbının soru şekli de okuma sırasında ses tonu ile yapılmaktadır. Cevap Şekli de ya sadece "да" ya da tam cümle ile verilmektedir.

у тебя есть словарь? •Да. "Да. у меня есть словарь.	Senin sözlüğün var mı? - Evet. - Evet, benim sözlüğüm var.

5 И.*3"19 cevaplarl: 1- Benim evim var. 2. Senin dersin var. 3. Onun el çantası var. 4. Onun çantası var. ı televizyonumuz var. 6. Sizin sınıfınız var. 7. Onların radyosu var.

У него есть брат?
-Да.
- Да, у него есть брат.

Onun erkek kardeşi var mı?
- Evet.
- Evet, onun erkek kardeşi var.

Sahiplik kalıbının şimdilik yalnızca olumlu formunu öğrendiniz ve bunların soru şekillerine de olumlu cevap vereceksiniz. Olumsuz şeklinde isimlerin çekimli §еи kullanılıyor. Bunları henüz öğrenmediniz.

У вас есть сын? -Да. - Да, у меня есть сын.	Sizin oğlunuz var mı? - Evet. - Evet, benim oğlum var.
У них есть кошка? -Да. -Да, у них есть кошка.	Onların kedisi var mı? - Evet. - Evet, onların kedisi var.
У неё есть сестра? -Да. - Да, у неё есть сестра.	Onun kızkardeşi var mı? - Evet. - Evet, onun kızkardeşi var.

Bu cümlelerdeki boşlukları doldurunuz.

1 ?
Да, у меня есть дочь.

2. У них есть радио?
Да

3 ?
Да, у него есть брат.

4. У вас есть собака?
Да

5. У тебя есть дом?
Да

Uygulama cevapları: 1. У вас есть дочь? 2. Да, у них есть радио. 3. У него есть брат? 4. Да. У меня есть собака. 5. Да, у меня есть дом.

HİTAP SÖZCÜKLERİ

оварищ [tıvâriş] — arkadaş, yoldaş

özcük, konuştuğumuz ve yazıştığımız kadın ya da erkek soyadının önünde ok sık kullanılan bir hitap şeklidir.

товарищ Иванов!	Arkadaş İvanov!
Товарищ Иванова!	Arkadaş İvanova!

Bu sözcük, yazışmalarda Тов. ya da Т. kısaltılmış şekilleriyle de kullanılır.

Тов. Иванов, сейчас я здесь.	Arkadaş ivanov, şimdi ben buradayım.
Где ты, мой товарищ?	Neredesin, arkadaşım?
Тов. Сергеев, как дела?	Arkadaş Sergeev, işler nasıl?
Тов. Горбачёв, где вы?	Arkadaş Gorbaçov, neredesiniz?
Товарищи, слушайте меня, пожалуйста!	Arkadaşlar, beni dinleyiniz, lütfen!

господин [gıspadin] — bay

госпожа [gıspajâ] — bayan

Bu sözcükler, tanıdık bay ve bayanlara saygı ifade etmek üzere sıkça kullanılırlar.

Господин учитель!	Bay öğretmen!
Госпожа врач!	Bayan doktor!

КАК ВАС ЗОВУТ? "İSMİNİZ NEDİR?" KALIBI

kuiı ' k" ?ansın sadece adını ya da isim ile soyadını birlikte sorma amacıyla anılır. Soruda, isimi sorulan şahsa bağlı olarak sadece "вас" değişir.

как — nas
вас — sizi
зо у" зовут? — çağırırlar

Как вас зовут? — Sizi nasıl çağırırlar? Sizin adınız nedir?

Как тебя зовут? Senin adın nedir?

Меня зовут Beni diye çağırırlar.

Benim adım

- Меня зовут Иван Сергеевич. Benim adım Ivan Sergeyeviç'dir.

Üçüncü tekil ve çoğul şahısların isimleri sorulurken de его, её ve их kullanılıyor

Как его зовут? Onun (bay) adı nedir?

Как её зовут? Onun (bayan) adı nedir?

Cevap kalıpları da öncekilerin benzeri şekildedir.

Его зовут Олег. Onun adı Oleg'dir.

Её зовут Лёна. Onun adı Lena'dır.

RUSÇADA KARŞI SORU YÖNELTME ŞEKLİ

Soru cinsine bağlı olarak, "a" ile başlayan kısa karşı soru yöneltme Rusçada sıkça kullanılmaktadır.

1. Basit olumlu cümlede:

Я учитель. Ben öğretmenim.

Я учитель, а вы? Ben öğretmenim, peki ya siz?

Я студент. Ben öğrenciyim.

Я студент, а вы? Ben öğrenciyim, peki ya siz?

2. İsim sorma kalıbında:

Меня зовут Иван, а вас? Benim adım ivan'dır, peki ya sizinki?

Его зовут Сергей, а вас? Onun adı Sergey'dir, peki ya sizinki?

У меня есть словарь, а у вас? Benim sözlüğüm var, peki ya sizin?

У неё есть кошка, а у вас? Onun (bayan) kedisi var, peki ya sizin?

-A-

cümlelerin eksik bölümlerini, kısa karşı soru yöneltme şekilleri tamamlayınız.

1. Я врач, ?
2. Он инженер ?
3. У меня есть друг ?
4. У меня есть учебник ?
5. Меня зовут Саша, ?
6. Его зовут Павел ?

-B-

Bu cümleleri Rusçaya çeviriniz.

1. Benim yeni evim var.
2. Onun (erkek) oğlu var.
3. Seni nasıl adlandırırlar?
4. Arkadaşlar!
5. Bu sözlük senin midir?
6. Evet^enimkidir.

-C-

Bu cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. Кто вы?
2. Как вас зовут?
3. У тебя есть брат?
4. Да, у меня есть брат.
5. Как его зовут?
6. Где он сейчас?
7. Сейчас он дома.
8. Он студент?
9. Да, студент.

10. У него есть учебник?
11. Да, у него есть учебник.
12. Какой это учебник?
13. Это русский учебник.

Uygulama cevapları: **A. 1**. **а вы?** 2. **а ты?** 3 **а у вас? 4 а у вас? 5. а вас? 6. а вас?**
B. 1. У меня есть новый дом. 2. У него есть сын. 3. **Как** тебя зовут? 4. **Товарищи! 5. Это твой словарь?** 6. **Да, мой.**
C. 1. Siz kimsiniz? 2. Sizin isminiz nedir? 3. Erkek kardeşin var mı? 4. Evet, erkek kardeşim var. Onun adı nedir? 6. Şimdi o nerededir? 7. Şimdi o evdedir. 8. O öğrenci midir? 9. Evet, öğrencidir 10 Onun ders kitabı var mı? 11 Evet, onun ders kitabı var. 12. Bu ders kitabı nasıldır? 13. Bu Rusça ders kitabıdır.

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

Ders 12

Bu dersinizden başlayarak her on derste bir özet verilecektir. ÖZET'lerde, son on ders içinde öğretilenler kısaca tekrarlanacaktır. Bunları gözden geçirmekle bilginizi yoklamış, unuttuklarınızı hatırlamış ve zayıf olduğunuz konuları kuvvetlendirmiş olacaksınız.

Her on derste bir verilecek özet dersleri çalışırken, aynı konuların daha ayrıntılı olarak anlatıldığı önceki dersleri de elinize alıp birlikte gözden geçirmeniz daha yararlı olur.

Şimdiye kadar öğrendiğiniz sözcükleri bir kere daha topluca ve alfabetik olarak veriyoruz. Yanlarında parantez içinde verilen rakamlar o sözcüğün ilk defa geçtiği dersin numarasını göstermektedir.

SÖZCÜKLER

-A

a [a]	peki ya; ama, fakat (11)
[a]Apec [âdris]	adres (12)
автобус [aftöbus]	otobüs (9)
автомобиль [aftımabiT]	otomobil (9)
**мет [âhmet]	Ahmet (Türk ismi)

-Б

I»*r [brat]	erkek kardeş (7)
[6]VMara [bumâgı]	kağıt (8)

-В-

ваш [vaș]	sizin, sizinki (9)
ваша [vâșa]	sizin, sizinki (9)
ваше [vâşı]	sizin, sizinki (9)
вещь [veș'j	eşya, şey (11)
вон [von]	işte (orada, uzakta) (7)
восемь [vösim']	sekiz (8)
вот [vot]	işte (burada, yakında) (7)
врач [vraç]	doktor (5)
вы [vı]	siz (7)

-Г-

газета [gazetı]	gazete (8)
герой [giröy]	kahraman (6)
господин [gıspadin]	bay (11)
госпожа [gıspajâ]	bayan (11)
где [gde]	nerede (8)

-Д-

да [da]	evet (6)
два [dva]	iki (5)
дверь [dver']	kapı (9)
девять [devit']	dokuz (9)
дом [dom]	ev (5)
дома [dömı]	evde (7)

-Е, Ё-

его [yivö] (M.p. **и** Cp. p.)	onun (Erkek cins) (10)
её [yiyö] **(Ж.р.)**	onun (Diși cins) (10)

-Ж-

журнал [jurnal]	dergi (9)

-З-

здание [zdâniyı]	bina (6)
здесь [zdes']	burada (11)
•**зонтик** [zöntik]	șemsiye (9)

-И, Й-

и [i]	ve(5)

д г\д

или Щ

их И

Иван [ıvan]

veya, yoksa (8)

isim, ad (6)

mühendis (6)

onların, onlarınki (10)

İvan (Rus erkek ismi) (11)

-K

как [kak]	nasıl (10)
какой [kaköy]	hangisi, nasıl - (s)ı (10)
карандаш [kırandâş]	kurşunkalem (5)
картина [kartinı]	resim, tablo (9)
квартира [kvartirı]	daire (9)
класс [klas]	sınıf (10)
книга [knigı]	kitap (5)
комната [kömnıtı]	oda (5)
кошка [köşkı]	kedi (11)
кто [kto]	kim (6)

Л-

Лена [lenı]	Lena (Rus bayan ismi) (11)

M-

мама [mâmı]	anne (7)
моё [mayo] (Ср.р.)	benim, benimki
мой [moy] (М.р.)	benim, benimki
молодой [mıladöy]	genç (10)
море [möri]	deniz (10)
моя [maya] (Ж.р.)	benim, benimki
музей [muzey]	müze (6)
мы [mı]	biz (7)

•Н-

наш [naş] (М.р.)	bizim, bizimki (9)
Наı"а [naşı] (ж.р.)	bizini, bizimki (9)
	bizim, bizimki (9)
Нет [net]	değil (5)
	hayır (6)
Новый [növıy]	yeni (10)

°ч*н [adin]	bir (5)

одиннадцать [adinıtsıt]	on bir (11)
окно [aknö]	pencere (5)
он [on] (М.р.)	0 (6)
она [ana] (Ж.р.)	0 (6)
оно [anö] **(Ср.р.)**	0 (6)
отец [atets]	baba (11)

- П -

папа [pâpı]	baba (7)
письмо [pis'mö]	mektup (8)
портфель [partfel']	el çantası (11)
пять [p'aГ]	beş (5)

- Р -

радио [râdio]	radyo (11)
русская [rûskıyı] **(Ж.р.)**	Rus (6)
русский [rûskiy] **(М.р.)**	Rus (6)

- С -

сейчас [siçâs]	şimdi (8)
семь [sem']	yedi (7)
Сергей [sirgey]	Sergey (Rus erkek ismi) (11)
сестра [sistrâ]	kız kardeş (7)
синий [siniy]	mavi (10)
слева [slevı]"	solda, sol tarafta (8)
словарь [slavâr'j	sözlük (6)
слово [slövı]	sözcük (6)
собака [sibakı]	köpek (11)
справа [sprâvı]	sağda, sağ tarafta (8)
старый [stârıy]	yaşlı, eski (10)
стол [stol]	masa (5)
студент [student]	erkek öğrenci (yüksek okul) (5)
студентка [studentkı]	kız öğrenci (yüksek okul) (6)
стул [stul]	sandalye (5)
сумка [sûmkı]	çanta (8)
сын [sın]	oğul (8)

- Т -

там [tam]	orada (8)
тетрадь [titrâf]	defter (6)
товарищ [tıvâriş]	arkadaş (11)
три [tri]	üç (5)
турок [tûrık]	Türk erkeği (7)
чанка [turçânkı]	Türk kadını (7)
тут [tut]	burada (8)
	sen (7)
уроK [urök]	ders (5)
учебник [uçebnık]	ders kitabı (11)
ученик [uçinik]	erkek öğrenci (orta öğretim) (8)
ученица [uçinitsı]	kız öğrenci (orta öğretim) (8)
учитель [uçitiC]	erkek öğretmen (6)

- Ф -

Филиз [filiz]	Filiz (Türk bayan ismi) (11)

4 -

	kimin (9)
	adam, insan (10)
	dört (5)
	ne (6)
чей [çey]	kimin (9)
человек [çilavek]	kimin (9)
четыре [çitıiri]	
что [çto]	
чьё [çyo]	
чья [çya]	

Ш -

шапка [şâpkı]	şapka
шесть [şesf]	altı (6)
шофёр [şaför]	şoför (10)
эта [eti] (Ж.р.)	bu (10)
это [eti] (Ср.р.)	bu (5)
этот [etıt] (м.р.)	bu (10)

- Я -

я [ya]	ben (15)
язык [yizik]	dil (10)

RUSÇA CÜMLE KURULUŞU

Rusçada basit cümle kuruluşunda; ikiz görevli **это işaret zamiri ile b i r** isim **yeterlidir.**

это	**bu; bu ...dur**
книга	**kitap**
Это книга.	**Bu** kitaptır.
Это карандаш.	Bu kurşunkalemdir.

Canlı varlıkların isimleri de aynı kalıpta kullanılır, isimleri değiştirerek istediğimiz kadar cümle kurabiliriz.

Это студент.	**Bu** yüksek okul öğrencisidir.
	Bu öğrencidir.
Это собака.	Bu köpektir.
Это кошка.	Şu kedidir.

İşaret edilen nesnenin yakınlık ve uzaklığına bağlı olarak **это'ya BU ya da** ŞU anlamı verilebilir.

BASİT CÜMLEYİ OLUMSUZ YAPMA

Yukarıda örnek olarak verilen ve benzeri cümleleri olumsuz yapmak son derece kolaydır. Bunun için ismin önüne "değil" anlamını karşılayan **"не"** sözcüğünü getirmek yeterlidir.

это	**bu; bu ...dur**
Это дом.	**Bu evdir.**
Это. не дом.	**Bu ev** değildir.
не книга	kitap değil
Это не книга.	Bu kitap değildir.
Это не карандаш.	Bu kurşunkalem değildir.
Это не собака.	Bu köpek değildir.
Это не студент.	Şu öğrenci değildir.

-İMEK" FİİLİNİN KARŞILANMASI

£ISU>y oMur deki şahıslara göre, imek fiilinin çekimini karşılayan herhangi bir sözcük

-im.	Biz -iz.
	Siz ....-siniz.
'i	Onlar ...,-lardır.

Я студент.	Ben öğrenciyim.
Ты студент.	Sen öğrencisin.
Это студент.	Bu öğrencidir.

Fiilsiz Rusça cümlelerde bu anlamlar gizli olarak vardır. Bunu da basit cümlelerde işaret zamiri; **это** ve şahıs zamirleri; я, мы karşılamaktadır.

BASİT CÜMLENİN SORU YAPILMASI

Rusçada basit cümlelerin soru şekline konması da son derece kolaydır. Cümleyi oluşturan sözcüklerin yerlerinde herhangi bir değişiklik olmamakta, okuma sırasında ses tonu ile soru cümlesi yapılmaktadır.

Это книга.	Bu kitaptır
Это книга?	Bu kitap mıdır?
Это студент?	Bu öğrenci midir?

BASİT SORU CÜMLESİNE CEVAP VERME ŞEKLİ

umlu ve olumsuz iki turlu cevap vermek mümkündür.

h- Olumlu cevap verme

ISa ve tam cevap vermek mümkündür.

1 k sa cevap verme

Это **книга?**
"Да.

'&*. книга.

Это студент?
-Да.
- Да, студент.

2. Tam cevap verme:

Это книга?
-Да, это книга.

Это студент?

- Да, это студент.

B. Olumsuz cevap verme:

Kısa ve tam cevap vermek mümkündür.

1. Kısa olumsuz cevap verme:

Это книга?
-Нет.
- Нет, не книга.

Это студент?
-Нет.
- Нет, не студент.

2. Tam cevap verme:

Это книга?
- Нет, это не книга.

Это студент?
- Нет, это не студент.

KTO VE ЧТО SÖZCÜKLERİ İLE SORU YAPMA

Birinci sözcük "kim?" ikincisi "ne" anlamına gelmektedir. Canlı ve cansız sormada kullanılırlar.

Кто это?	Bu kimdir?
- **Это студент.**	- **Bu** öğrencidir.
- **Это Иван.**	- Bu İvan'dır.

4Г это **т. книга.** **. это ДО"-**	Bu nedir? - Bu kitaptır. - Bu evdir.

sÇADA İSİMLERİN CİNSİYETİ

a jsjmier; erkek (M.p.), dişi (Ж.p.) ve orta (Cp.p.) cins şeklinde üç cinste nîanır Canlı ve cansız varlıkların isimlerinin cinsiyeti sözcüğün son harfinden grLJaşılır .canlı varlıkların ad ve meslek isimlerinin son harfi ne olursa olsun fiziki cinsiyetleri esastır.

İSİMLERİN CİNSİYET TABLOSU

Erkek cins (M.p.),	Sonu sessiz harf стол студент	Sonu -й музей герой	Sonu -ь словарь учитель
Dişi cins (Ж.p.)	Sonu -a книга студентка	Sonu -я земля	Sonu -ь тетрадь
Orta cins (Cp.p.)	Sonu -o окно	Sonu -e здание	Sonu -мя имя

3. TEKİL ŞAHIS ZAMİRLERİ

M.p.	Ж.p.	Cp.p.
он	она	оно

° студент.	O (bay) öğrencidir.
°на студентка.	O (bayan) öğrencidir.

SAH|PLİK ZAMİRLERİ

Her iki d Sahlplik zamirleri hem isimlerle birlikte hem de tek başlarına kullanılırlar. ºurumda da ilgili oldukları ismin cinsine uygun takı alırlar.

Это моя книга. Bu benim kitabımdır.
Это наш учебник. Bu bizim ders kitabımızdır.
Это ваш учитель. Bu sizin öğretmeninizdir.

SAHİPLİK ZAMİRLERİ TABLOSU

	TEKİL SAHİPLİK ZAMİRLERİ			
	чей	**чья**	**чьё**	kimin
я	**мой**	**моя**	**моё**	benim benimki
ты	**твой**	**твоя**	**твоё**	senin seninki
он,оно **она**	**его** (bütün cinsler için) **её** (bütün cinsler için)			onun onunki
мы	**наш**	**наша**	**наше**	bizim bizimki
вы	**ваш**	**ваша**	**ваше**	sizin sizinki
они	их (bütün cinsler için)			onların onlarınki

SAHİPLİK ZAMİRLERİNİN YER ALDIĞI BASİT CÜMLELERİ OLUMSUZ YAPMA

Sahiplik zamirlerinden önce "не" sözcüğünü getirmek yeterlidir

Это не моя книга. Bu benim kitabım değildir.
Это не наш учебник. Bu bizim ders kitabımız değildir.
Это не ваш учитель. Bu sizin öğretmeniniz değildir.

SAHİPLİK ZAMİRLERİNİN YER ALDIĞI CÜMLELERİ SORU YAPMA VE CEVAP VERME ŞEKLİ

Bu tür cümleleri de okuma sırasında ses tonu ile soru yaparız.

Это твоя книга?
Это наш учебник?
Это **ваш учитель?**

Это'пип değişmediğine dikkat ediniz.

A Olumlu cevap verme:

KISa olumlu cevap verme:

эт0 **твоя книга?**

.Да.
.да, моя.

Это ваш учитель?

.Да.
.Да, наш.

2. Tam olumlu cevap verme:

Это твоя книга?
-Да, это моя книга.

Это ваш учитель?
-Да, это наш учитель.

B. Olumsuz cevap verme:

1. Kısa olumsuz cevap verme:

Это твоя книга?
-Нет.
-Нет, не моя.

Это ваш учитель?
-Нет.

"Нет, не наш.

2 Tam olumsuz cevap verme:

Это твоя книга?
"Нет, это не моя книга.

Это ваш учитель?
Нет, это не наш учитель.

ВОТ VE ВОН SÖZCÜKLERİ

Yakında olan bir ş e y işaret edilirken Вот, uzakta olan bir şey işaret edilirken В о » kullanılır.

Вот МОЙ НОВЫЙ словарь. — İşte benim yeni sözlüğümdür.
Вон наш старый дом. — işte (orada) bizim eski evimizdir.

ИЛИ SÖZCÜĞÜ

"Veya, yoksa" anlamını karşılayan bu sözcük iki şeyden birisinin tercihini sorulurken kullanulır.

Это твой или мой словарь? — Bu sözlük senin midir yoksa benim midir?
- Это мой словарь. — - Bu benim sözlüğümdür.

ГДЕ SORU SÖZCÜĞÜ

Bir canlı ya da cansız varlığın yeri sorulurken kullanılır.

Где ваш класс? — Sınıfınız nerededir?
Где его брат? — Erkek kardeşi nerededir?

İsmin -DE HALİ'ni gerektiren bu soru sözcüğü ile yapılacak soruya şimdilik, burada, orada, sağda, solda ve evde sözcüklerinin Rusça karşılıklarıyla cevap verildiğini öğrenmiştiniz.

Где ваш класс? — Sizin sınıfınız nerededir?
- Наш класс там. — - Bizim sınıf oradadır.

Где его брат? — Onun kardeşi nerededir?
- Его брат дома. — - Onun kardeşi evdedir.

КАКОЙ SORU SOZCUGU VE SIFATLAR

S' t|ar isimlerle ilgili ve onların nitelik ve niceliklerini belirten sözcüklerdir. Sıfatlar lede iigiü oldukları isimlerin cinsine göre değişik takı alırlar. Soru sözcüğü ^ о й " "hangisi, nasıl?"da sıfatlar gibi cümledeki ismin cinsine göre değişik takı alır.

КАКОЙ SORU SÖZCÜĞÜNÜN ÇEKİM TABLOSU

Erkek cins (М.р.)	Dişi cins (Ж.р.)	Orta cins (Ср.р.)
какой какой класс	какая какая книга	какое какое письмо

Какой это дом? — Bu nasıl evdir?
- Это старый дом. — - Bu eski evdir.

Какая это газета? — Bu nasıl gazetedir?
- Это русская газета. — - Bu Rusça gazetedir.

SIFAT ÇEKİM TABLOSU

	Sert takılı	Vurgulu sert takı	г, к, х, ж, ш, щ, ч harfiyle biten	Yumuşak takılı
Erkek cins ÜVLp^)	**-ый** новый	**-ОЙ** молодой	-ий русский	-ий синий
Dişi cins i*£d	-ая новая	-ая молодая	-ая русская	-яя синяя
Orta Lic^s p^)	-ое новое	-öe молодое	-ое русское	-ее синее

r_ci_i'n_s rJif ^аг "ый . "ой ^v е -ий takılarıyla bitmektedirler. Bunlar aynı zamanda erkek (М.р.) takılarıdır.

2 "°и takısıyla biten sıfatlarda takılar vurguludur.

!" • ^K> х~, , ж, ш, щ, 4'den sonra -ы harfi kullanılmadığından bunun yerine -и gelir.
3er takılar sert takılı sıfatların aynısıdır.

4. Örnek cümleler:

Это новая газета.	Bu yeni gazetedir.
Это старое письмо.	Bu eski mektuptur.
Это молодой человек.	Bu genç adamdır.
Это русский язык.	Bu Rus dilidir.

SAHİPLİK KALIBI

Rusçada bir şeye sahip olunduğu, birisinde bir nesnenin varlığı söz konusu olduğunda aşağıdaki kalıplar kullanılır.

У меня есть	Bende var.
У тебя есть .	Sende var.
У него есть .	Onda var.
У неё есть ..	Onda var.
У нас есть . . ,	Bizde var.
У вас есть ..	Sizde var.
У них есть ..	Onlarda var.

У меня есть словарь.	Benim sözlüğüm var.
У тебя есть письмо.	Senin mektubun var
У него есть газета.	Onun gazetesi var.
У нас есть урок.	Bizim dersimiz var.
У вас есть дом.	Sizin eviniz var.
У них есть тетрадь.	Onların deften var.

Dikkat edilirse **есть** fiili bütün kalıplarda ortaktır isimleri değiştirmek suretiyle çok sayıda cümle elde edebiliriz Sıfatlar cümledeki ismin cinsine uyar

У меня есть новый дом	Benim yeni evim var
У него есть синяя шапка.	Onun mavi şapkası var

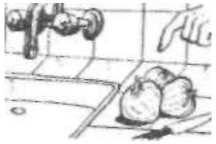
HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

Ders 13

девушка (âev üsk ij **Молодая девушка** дома.	гЩ \ I л j f f л I, г> #	yetişkin kız Genç kız evdedir.
		3>""«rTrc"-T-Te"-" '.x~)M-- :afjvjMi/:m
учительница [uçitil'nitsı] **Вот моя учительница.**		bayan öğretmen İşte benim öğretmenim.
офицер [atilser] **Молодой офицер** здесь.	^Йв*Г-<	subay Genç subay buradadır.
Дорога [darögı] **Это старая Дорога.**		yol Bu eski yoldur.
Магазин [|*ıgazin] **ГДе новый Магазин?**		mağaza Yeni mağaza nerededir?

нож
[noş]
Это новый нож.

bıçak

Bu yeni bıçaktır.

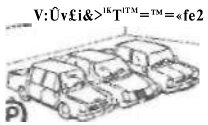
ключ
[klüç]
Чей это ключ?

anahtar

Bu anahtar kimindir?

гараж
[garaj]
Вот мой новый гараж.

garaj

İşte benim yeni garajım.

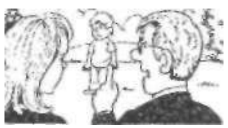
красивый
[krasivıy]
Какой красивый дом!

güzel

Ne kadar güzel bir ev!

хороший
[haroşıy]
Он хороший ученик.

iyi

O iyi bir öğrencidir.

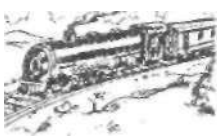
метро
[mitrö]
Это старое метро.

metro

Bu eski metrodur.

поезд
[pöyist]
Наш поезд там.

tren

Bizim tren oradadır.

деЯь,

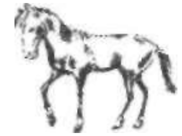
день!

gün

Ne güzel bir gün!

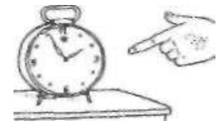
конь
[kon']
Это ваш конь?

at

Bu sizin atınız mıdır?

часы
[çişi]
Вот часы и ключ.

saat

İşte saat ve anahtar.

деньги
[dengi]
Вон там деньги.

para

işte para orada.

двенадцать
[dvinâtsıf]

12

on iki

тринадцать
[trinâtsıt'l

13

on üç

İSİMLERİN YALIN HAL ÇOĞULLARI

ᵘsça isimlerin son harflerine göre erkek, dişi ve orta cins olmak üzere üç cinste İnandıklarını öğrenmiştiniz. Canlı varlıkların isimleri ise, onların fiziki sıyetierine bağlı idi. Bu dersimizde erkek ve dişi cins isimlerin çoğullarını taDhI ?neCeksiniz- Co9ullara geçmeden önce bu iki gruba ait isimlerin cinsiyet °sunu hatırlamak yararlı olacaktır.

ERKEK VE DİŞİ CİNS İSİMLERİN CİNSİYET TABLOSU

	LGrup	2.Grup	3.Grup
Erkek cins (М.р.),	Sonu sessiz harfle biten isimler стол студент	Sonu -й ile biten isimler музеи герои	Sonu -ь ile biten isimler словарь
Dişi cins (Ж.р.)	Sonu -a harfi ile biten isimler книга студентка	Sonu -я ile biten isimler деревня'	Sonu -ь ile biten isimler тетрадь

İsimlerin yalın hal çoğullarını yapmak son derece kolaydır. Erkek ve dişi cins isimler kuraldışı çoğul yapılanlar hariç, son harflerinin yerine +ы veya +и takılarından birini alarak çoğul olurlar. Sonu sessiz harfle biten isimler bu takıları doğrudan alırlar.

+ы ya da +и harfinin tercih edilmesi yalnız 1. grup yanı sonu sessiz harf ve sonu-a harfi ile biten isimler için geçerlidir. Bu da ismin sonunda 7 harften birinin bulunup bulunmamasına bağlıdır (г, к, х, ж. ш. щ, 4'den sonra +ы gelmez, bunun yerine +и gelir). 2. ve 3. grup isimlerin hepsi son harflerinin yerine +и alarak çoğul olurlar.

Bu açıklamalar ışığında erkek ve dişi cins isimlerin yalın çoğul şekillerini tablomuzda görelim:

	LGrup	2.Grup	3Grup
Erkek (М.р.)	Sonu sessiz harf ÇT: +и / +ы стол - столы студент - студенты	Sonu -и harf ÇT: +и музей - музеи герой - герои	Sonu -ь işaret ÇT: +и словарь- словари
Dişi (Ж.р.)	Sonu -a harf ÇT + и / + ы книга-книги студентка-студентки	Sonu -я harf ÇT +и деревня-деревни	Sonu -ь işareti ÇT: +и тетрадь-тетрад

ÇT: Çoğul Takısı'nın kısaltmasıdır.

karelerde, bir canlı bir de cansız ismin çoğulu verilmiştir. Yalı Hal'de ikisi de ^aZ'şekilde çoğul yapılır. Vurgunun fonksiyonları bölümünde anlatıldığı gibi, ayn a ^n ' z c ü k t e bile vurgulu hece sabit değildir, ismin çekimi sırasında vurgulu h e c c - ь'ГЛеЬШг- Bu durumla sıkça karşılaşacaksınız.

словарь-словари	sözlük - sözlükler

örneğinde görüldüğü gibi, vurgulu hece değişmiştir. Verilen bilgiler ışığında diye ^dar öğrendiğimiz erkek ve dişi cins isimlerin Yalın Hal çoğullarını topluca görelim.

ERKEK CİNS İSİMLERİN YALIN HAL ÇOĞULLARI

1. Sonu Sessiz Harfle Biten İsimler:

стол-столы	masa-masalar
студёнт-студёнты	öğrenci-öğrenciler
магазин-магазины	mağaza-mağazalar
класс-классы	sınıf-sınıflar
офицер-офицеры	subay-subaylar
журнал-журналы	dergi-dergiler
инженер-инженеры	mühendis-mühendisler
автобус-автобусы	otobüs-otobüsler
пилот-пилоты	pilot-pilotlar
шофёр-шофёры	şoför-şoförler
отёц-отцы	baba-babalar
УРок-уроки	ders-dersler
турок-турки	Türk-Türkler
Ученик-ученики	öğrenci-öğrenciler (orta öğretim)
Учебник-учебники	ders kitabı-ders kitapları
гаРаж-гаражи	garaj-garajlar
КаРандаш-карандашй	kurşunkalem-kurşunkalemler
Но*-ножи	bıçak-bıçaklar
^•«ч-ключй	anahtar-anahtarlar
^Рач-врачи	doktor-doktorlar
08арищ-товарищи	arkadaş-arkadaşlar
	yoldaş-yoldaşlar
^°Нтик-зонтики	şemsiye-şemsıyeler
Чзы*-язь,ки	dil-dıller

2. Sonu -й ile Biten İsimlerin Çoğulları:

герой-герои	kahraman-kahramanlar
музёй-музёи	müze-müzeler

3. Sonu -ь ile Biten Erkek Cins isimlerin Çoğulları:

словарь-словари	sözlük-sözlükler
автомобиль-автомобили	otomobil-otomobiller
день-дни	gün-günler

Sonu -ь ile bitiyor olmasına rağmen şu iki isim +я takısıyla çoğul yapılır.

учитель-учителя	öğretmen-öğretmenler

Sonu -й ile bitiyor olduğu halde; hem isim hem de sıfat olarak kullanılan русский sözcüğünün çoğulu farklıdır.

русский-русские	Rus-Ruslar

Aşağıdaki Erkek Cins isimlerde kuraldışı çoğul yapılmaktadır.

дом-дома	ev-evler
пбезд-поезда	tren-trenler
человек-люди	insan-insanlar; adam-adamlar
сын-сыновья	oğul-oğullar
стул-стулья	sandalye-sandalyeler
брат-братья	kardeş-kardeşler
друг-друзья	arkadaş-arkadaşlar

DİŞİ CİNS İSİMLERİN YALIN HAL ÇOĞULLARI

1. Sonu -a ile Biten İsimlerin Çoğulları:

газёта-газёты	gazete-gazeteler
комната-комнаты	oda-odalar
картйна-картйны	resim-resimler
карта-карты	harita-haritalar
ученйца-ученйцы	öğrenci-öğrenciler (orta öğretim)
учительница-учительницы	(bayan) öğretmen-(bayan) öğretmenle
кнйга-кнйги	kitap-kitaplar
бумага-бумаги	kağıt-kağıtlar

орбги	yol-yollar
Дор а-турчанки	Türk kadını-Türk kadınları
турЧаНтка студентки	(bayan) öğrenci-öğrenciler
сТУДГкошки	kedi-kediler
Ko«La-co6âKM	köpek-köpekler
С шка-дёвушки	(yetişkin) kız-kızlar
Гспожа-госпожй	bayan-bayanlar

SonU—fl ile Biten isimlerin Çoğulları:

лерёвня-дерёвни	köy-köyler
земля-зёмли	toprak-topraklar

3 sonu-ь ile Biten Dişi Cins İsimlerin Çoğulları:

тетрадь-тетради	defter-defterler
дверь-двёри	kapı-kapılar
вещь-вёщи	eşya-eşyalar

Batı Dilleri'nden alınmış bazı sözcükler ise hem tekil hem de çoğulda aynı şekildedirler.

радио-радио	radyo-radyolar
метро-метро	metro-metrolar
кино-кино	sinema-sinemalar

Bazı sözcüklerde sürekli çoğul olarak kullanılırlar.

часы-часы	saat-saatler
деньги-деньги	para-paralar

>a9idaki sözcükleri Erkek ve Dişi cins olarak gruplandırmız ve çoğullarını

Orne k: книга - Ж. р. - книги

1. газета
2. дом
3. друг
4. стол
5. бумага
6. тетрадь
7. человек

8. студентка
9. словарь
10. часы

SAHİPLİK ZAMİRLERİNİN ÇOĞUL ŞEKİLLERİ

İsimlerin Yalın Hal çoğulları ile kullanılacak Sahiplik Zamirlerinin de çoğul SPHH * Kllle" aşağıdaki gibidir.

	SAHİPLİK ZAMİRLERİNİN ERKEK CİNS ŞEKİLLERİ					
	чей	**мой**	**твой**	**наш**	**ваш**	
Çoğul şekilleri	**чьи** [CУ']	**мои** [maı]	**твои** [tvai]	**наши** [naşı]	**ваши** [vâşı]	их [İh]

Hangi cins ismin çoğul şekli olursa olsun sahiplik zamirlerinin çoğul formu tektir.

3.Tekil şahısların çoğul şekli de **их'Ьг.**

Чей это учебник? Bu ders kitabı kimindir?
- Это мой учебник. - Bu benim ders kitabımdır.

Чьи это учебники? Bu ders kitapları kimindir?
- Это мои учебники. - Bunlar benim ders kitaplarımdır.
- Это твои учебники. - Bunlar senin ders kitaplarındır.
- Это наши учебники. - Bunlar bizim ders kitaplarımızda.
- Это ваши учебники. - Bunlar sizin ders kitaplarınızda.
- Это их учебники. - Bunlar onların ders kitaplarıdır.

Чья это книга? Bu kitap kimindir?
- Это моя книга. - Bu benim kitabımdır.

Чьи это книги? Bu kitaplar kimindir?
- Это мой книги. - Bunlar benim kitaplarımdır.
- Это наши книги. - Bunlar bizim kitaplarımızda.
- Это их книги. - Bunlar onların kitaplarıdır.

Uygulama cevaplan I Ж.р. - газеты 1 М.р. - дома Ь М.р. - друзья 4 М.р - сголы S _" бумаги 6 Ж.р. - теградн / М р. - люди S Ж.р. - студентки 9 М.р. - словари 10 Мн.ч.-

ивь |Й VE ХОРОШИЙ SIFATLARI

Красив")и sert takılı sıfatlar gibi çekilir.

он	**она**	**оно**
-ый красивый	**-ая** красивая	**-ое** красивое

красивыйдом güzel ev
ый дом. İşte benim güzel evim.

вая квартира. İşte bizim güzel dairemiz.
ое письмо. İşte benim güzel mektubum.

Какой красивый день! **Ne kadar** güzel bir gün!
Какая красивая деревня! Ne kadar güzel bir köy!
Какое красивое дерево! Ne kadar güzel bir ağaç!

ХОРОШИЙ SIFAT

Çekim ekleri karışık bir sıfattır. Dişi cins takısı sert, diğerleri yumuşaktır.

ОН	**она**	**оно**
-ИЙ **хороший**	**-ая хорошая**	***•ее*** **хорошее**

x x °Рбший iyi
°Рбший учебник **iyi ders** kitabı

э *° Хо°Роший учебник. **Bu iyi ders** kitabıdır.
0Хо°Роший русский учебник. **Bu iyi** Rusça ders kitabıdır.

КакТ ХОрбший ДРУ г! Ne kadar iyi bir **arkadaş!**
К ^ Рбшаякнига! Ne kadar iyi bir kitap!
хорошее письмо! Ne kadar iyi bir mektup!

-A-

Cümlelerde boş bırakılan yerleri; parantez içinde verilen sözcüklerin şekilleri ile tamamlayınız.

Örnek: **Это .... новая комната (мой).**
Это моя новая комната.

1 **это сумка (чей)?**
2. **Где .... старое окно (ваш)?**
3. **Какое .... море (красивый)!**
4. **Это .... портфель (хороший).**
5. **Это .... синее письмо (он)?**
6. **Какой .... карандаш (красивый)!**

- B -

Aşağıdaki cümleleri çoğul yapınız.

Örnek: **Это мой учебник.**
Это мой учебники.

1. **Я студент.**
2. **Это русский учебник.**
3. **Где ваша книга?**
4. **Это старый дом.**
5. **Чей это словарь?**
6. **Кто ваш учитель?**
7. **Магазин там.**
8. **Он инженер.**

isimleri tekil yapınız.

1. **ножи**
2. **метро**
3. **школы**
4. **врачи**
5. **студентки**
6. **кони**
7. **братья**
8. **отцы**

Uygy|g

4 Это Э Cevaplan: A" 1 Чьяэто сумка? 2 Где ваше старое дерево? 3. Какое красивое море!
В, , *°Рошиий портфель. 5 Это его синее письмо. 6. Какой красивый карандаш!
***То ел ыСтудёнты - 2 Это русские учебники. 3. Где ваши книги? 4. Это старые дома. 5 Чьи**
С. i оВарм?6- Кто ваши учителя? 7. Магазины там. 8. Они инженеры.
ож 2. метро 3. школа 4. врач 5. студентка 6. конь 7. брат 8. отец

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

ÖĞRENİLECEK SÖZCÜKLER

город
[görıt]
Какой красивый город!

şehir

Ne kadar güzel bir şehir!

'ашшвтад—ид

порт
tport]
Это новый порт

liman

Bu yeni limandır.

фабрика
[fâbrikı]
Где ваша фабрика?

fabrika

Sizin fabrikanız nerededir?

#Ш4Л^А^Г
[dei] ЖУЖ ^
Это хорошее дело. Ж Й 1 1 Щ

iş

Bu iyi iştir.

большой
[bal'şöy]
Вот большое дерево.

büyük

işte büyük ağaç.

ш=^л^а

^маленький магазин.

küçük

Bu küçük mağazadır.

муж
[muş]
Я хороший муж.

koca, eş

Ben iyi bir kocadır.

жена
Dînâ]
Его жена дома

eş, karı

Onun eşi evdedir.

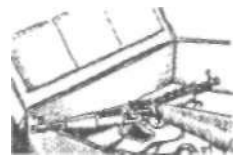
поле
[pöli]
Это маленькое поле.

tarla

Bu küçük tarladır.

ружьё
[rujyö]
Это моё ружьё.

silah

Bu benim silahımdır.

бельё
[bil'yö]
Какое **красивое** бельё!

çamaşır

Ne kadar güzel çamaşırdır.

^в^Ремя

zaman

^оас^ **есть время?**

Zamanınız var mı?

!I^ы^Р^р^Н"**а**а**д**,**чать**
[Çrtirnrts.f]

14

on dört

очень
[öÇirT]
Это очень
хорошая книга.

çok

Bu çok iyi kitaptır.

весь (М.р.) [ves']	bütün, hepsi; her
вся (Ж.р.) [fs'a]	bütün, hepsi; her
всё (Ср.р.) [fsö]	herşey
все (Мн.ч.) [fse]	herkes; hepsi

ORTA CİMS (Ср.р.) İSİMLERİN YALIN HAL ÇOĞULLARI

Bundan önceki dersimizde Erkek ve Dişi cins isimlerin Yalın Hal ç o ğ u l l a r ı n ı öğrenmiştiniz. Bu dersimizde de Orta Cins (Ср.р) isimlerin Yalın Hal ç o ğ u l l a r ı n ı öğreneceksiniz. İsimlerin Cinsiyet Tablosu'ndan bildiğiniz gibi her cinste üç g r u p isim vardı. Önce, son takılarına göre orta cins olan isimler tablosunu hatırlayalım.

	LGrup	2.Grup	3.Grup
Orta cins (Ср.р.)	Sonu -o harfi ile biten isimler	Sonu -е(ё) harfyle biten isimler	Sonu -мя ile biten isimler
	окно слово	здание ружьё	имя время

Orta cins isimlerin her grubu değişik takı alarak çoğul olur. Yukarıdaki tabloyu sefer isimlerin çoğul şekilleriyle yeniden görelim.

	LGrup	2.Grup	3Grup
Orta cins (Ср.р.) Çoğul	-o düşer yerine +a harfi gelir	-е(ё) düşer yerine +я harfi gelir	-я düşer yerine -ена takısı gelir
	окно-окна слово-слова	здание-здания ружьё-ружья	имя-имена время-времена

ve -я ile biten isimlerde vurgu kayması olduğuna dikkat ediniz. So'IU "laftınız qibi, vurgulu hecesi değişen hecenin okunuşu da değişir. Hatıra[3] y

OKHO [akn°l pencere	окна |- okn| j pencereler
c"08.0 IsI0VIV sözcük	слова [slavâ] sözcükler
имя -.I ıs ım	имена [ımına] İsimler

Rusça isimlerin bir kısmının Yalın Hal çoğulu yapılırken vurgulu hece değişmektedir. Bu tür sözcükleri öğrenirken tek hali ile çoğulunu beraber ezberlemek büyük kolaylık sağlar. Vurgu bazı sesli harflerin okunuşunu doğrudan etkilediğinden sözcüklerin okunuşları değişmektedir. Sonu -e ile biten şu iki sözcüğün tekil ve çoğul okunuşlarına dikkat ediniz.

море [m6ri] deniz	моря [mar'â] denizler
поле [pöli] tarla	поля [pal'â] tarlalar

Şimdiye kadar öğrendiğiniz Orta Cins (Ср.р.) isimlerin çoğul şekillerini gruplar halinde topluca görelim. Çoğulda vurgu değişimi yapanlara dikkat ediniz.

Sonu -o ile Biten Orta Cins isimler:

• окно - окна [aknö - öknı]	pencere - pencereler
слово - слова [slövı - slavâ]	sözcük - sözcükler
Дело - дела [deli. diiâ]	iş - işler
письмо - письма iPis'mö - pis'mı]	mektup - mektuplar

B. Kuraldışı +ья ile çoğul yapılanlar:

дерево - деревья — ağaç - ağaçlar

[derivı - direvyı]

2. Sonu -е(ё) ile Biten Orta Cins İsimler:

здание - здания — bina- binalar

[zdâniyı - zdâniyı]

знание - знания — bilgi - bilgiler

[znâniyı - znâniyı]

ружьё - ружья — silah - silahlar

[rujyö - rujyı]

море - моря — deniz - denizler

поле - поля — tarla - tarlalar

3. Sonu -мя ile Biten Orta Cins İsimler:

Rusçada toplam 10 adet olan bu tip isimlerin Yalın Hal ve diğer hallerdeki ç e k i m l i şekilleri çok farklıdır.

имя - имена — isim - isimler

[im'ı - iminâ]

время - времена — zaman - zamanlar

[vrem'ı - vriminâ]

Bu dersimizde ilk kez geçen sözcüklerin de Yalın Hal çoğul şekillerini görelim.

город - города — şehir - şehirler

[görıt - gıradâ]

порт - порты — liman - limanlar

[port - porti]

муж - мужья — koca - kocalar

[muş - mujyâ]

фабрика - фабрики — fabrika - fabrikalar

[fâbrikı - fâbrikij]

жена - жёны — kadın eş - kadın eşler

fjınâ - jönı]

зстра · сестры — kız kardeş - kız kardeşler

özcük, bu derste geçmediği halde, bir önceki sözcükle benzer şekilde çoğul Sopıldığı i?in yeniden verilmiştir.

Cins sözcüklerden bazılarının soru ve cevap cümleleri içinde kullanılışını görelim.

слово слова — sözcük - sözcükler

Какие это слова? — Bunlar hangi sözcüklerdir?

- Это русские слова. — - Bunlar Rusça sözcüklerdir.

письмо - письма — mektup - mektuplar

Чьи это письма? — Bu mektuplar kimindir?

-Это мой письма. — - Bunlar benim mektuplarımdır.

здание - здания — bina - binalar

Какие это здания? — Bunlar nasıl binalardır?

-Это хорошие здания. — - Bunlar iyi binalardır.

имя - имена — isim - isimler

Чьи это имена? — Bunlar kimin isimleridir?

- Это наши имена. — - Bunlar bizim isimlerimizdir.

Дерево - деревья — ağaç - ağaçlar

Какие это деревья? — Bunlar nasıl ağaçlardır?

• Это большие деревья. — - Bunlar büyük ağaçlardır.

БОЛЬШОЙ VE МАЛЕНЬКИЙ SIFATLARI

"Rı" "моуло V ! „ küçük" anlamlarını karşılayan bu sıfatlar daha önce öğrendiğiniz ˚Дой" ve "русский" sıfatlarının benzeri şekilde çekilirler.

-—	Erkek Cins (М.р.)	Dişi Cins (Ж.р.)	Orta Cins (Ср.р.)
большой	**-ОЙ** большой	-ая большая	-ое большое
аленький	**-ИЙ** маленький	-ая маленькая	-ое маленькое

большой	büyük
Какой это автомобиль?	Bu nasıl otomobildir?
- Это большой автомобиль.	- Bu büyük otomobildir.
Какой большой дом!	Ne kadar büyük bir ev!
маленький	küçük
Какие это карандаши?	Bunlar nasıl kurşunkalemlerdir?
- Это маленькие карандаши!	- Bunlar küçük kurşunkalemlerdir.
Какой маленький дом!	Ne kadar küçük bir ev!

myjm&i

Bu cümlelerdeki isimleri çoğul yapınız.

1. **Какое это окно?**
2. **Чья это квартира?**
3. **Это моя газета.**
4. **Где ваше письмо?**
5. **Чей это дом?**
6. **Это наша деревня.**

ВЕСЬ ZAMİRİ

Canlı ve cansız varlıkları işaret etmede kullanılan bu sözcük "bütün, herşey; hepsi anlamlarına karşılık gelmektedir.

М.р.	Ж.р.	Cpjf.	Мн.ч.
Весь	вся	все	все
весь день	вся ночь	всё время	все люди

Uygulama cevapları: 1. **Какие это окна? 2. Чьи это квартиры? 3. Это мой газеты. 4. Где ваш письма? 5. Чьи это д о м а ? 6. Это наши деревни.**

MİN HALLERİ

İsmin Hallerini; bu dersimizden itibaren sırasıyla göreceksiniz, isimlerde pu s gæe t kavramının varlığı ve eklerle türetilen bir dil olması nedeniyle Rusçada I !Ü f i n Halle|ri " ö ne mli bir yer tutmak tadır, ilerleye n derslerimizde düzenli bir aram dahilinde ismin Halleri'nin hangi durumlarda ve ne şekilde kullandıklarını öğreneceksiniz.

пРЕДЛОЖНЫЙ ПАДЕЖ (П.п.) EDATLI HAL, -DE HALİ
[pridlöjnıy padejj

isminden de anlaşıldığı gibi bu hal edatlar ile kullanılmaktadır. Diğer haller hem edatsız hem de edatlı olarak kullanılır. Edatlı Hal'in anlam olarak tam karşılığı -DE Hali'dir.

Bu dersimizde "nerede?" sorusuna cevap veren isimlerin hemen önünde yer alan B ve Ha edatlarını öğreneceksiniz.

где [gde]	nerede
в [v, f]	(bir yerin, bir eşyanın) içinde
на [na]	(bir yerin, bir eşyanın) üstünde

Edatlı Hal'de kullanılan daha başka edatlar ve soru sözcükleri de bulunmaktadır. Sırası geldikçe onları da göreceksiniz.

Rusça Yalın Hal'de isimlerin tekil ve çoğul takıları farklı olduğu gibi; diğer hallerde de isimlerin ve isim soylu sözcüklerin özel takıları vardır.

Edatlı Hal isim takılarını öğrenmek oldukça kolaydır. Genel olarak, isimlerin son harfleri düşer ve onların yerine +e veya +и harflerinden biri eklenir. Bu dersimizde; B ve Ha edatları ile sonuna +e takısı alan isimleri göreceksiniz.

класс	sınıf
е классе	sınıfta
ґДе наши студенты?	Bizim öğrenciler neredediler?
***Ваши студенты в классе.**	- Sizin öğrenciler sınıftadırlar.
музей	müze
е музее	müzede, müzenin içinde
Ае ученики?	Öğrenciler neredediler?
"ʸченикй в музее.	- Öğrenciler müzededirler.

словарь
в словаре

Где новое слово?
- Новое слово в словаре.

книга
в книге

Где картинки?
- Картинки в книге.

деревня
в деревне

Где твой брат?
- Мой брат в деревне.

окно
на окне

Где новый учебник?
- Новый учебник на окне.

sözlük
sözlükte, sözlüğün içinde

Yeni sözcük nerededir?
- Yeni sözcük sözlüğün içindedir.

kitap
kitapta, kitabın içinde

Resimler nerededirler?
- Resimler kitabın içindedirler.

köy
köyde, köyün içinde

Senin kardeşin nerededir?
- Benim kardeşim köydedir.

pencere
pencerenin önünde

Yeni kitap nerededir?
- Yeni kitap pencerenin önündedir.

Yukarıdaki cümlelerde kullandığımız 6 adet değişik cinsten ismin hepsinin de son takı olarak +e aldığını görüyorsunuz. Bunu birde tabloda görelim:

	LGrup	2.Grup	3.Grup
М.р.	Sessiz harf ile biten isimler класс в классе	-й ile biten isimler музей в музее	-ь ile biten isimler словарь в словаре
Ж.р.	-а ile biten isimler книга в книге	-я ile biten isimler деревня в деревне	-
Ср.р.	-о ile biten isimler окно на окне	-е ile biten isimler море на море	-

где ваши учителя?
Наши учителя в школе.
\ они в школе.

где твой брат?
.Мой брат в парке.
.Он в парке.

Где сейчас ваш отец?
. Мой отец сейчас в парке.
.Он сейчас в парке.

Где ваша кошка?
. моя кошка дома.
- Она дома.

Где русское слово?
• Русское слово в книге.
-Оно в книге.

Где новое письмо?
- Новое письмо на столё.
- Оно на столё.

Где ваши собаки?
- Мой собаки в деревне.
-Они в деревне.

Sizin öğretmenleriniz nerededir?
- Bizim öğretmenlerimiz okuldadır.
- Onlar okuldadırlar.

Senin kardeşin nerededir?
- Benim kardeşim parktadır.
- O parktadır.

Sizin babanız şimdi nerededir?
- Benim babanj şimdi parktadır.
- O şimdi parktadır.

Sizin kediniz şimdi nerededir?
- Benim kedim evdedir.
- O evdedir.

Rusça sözcük nerededir?
- Rusça sözcük kitaptadır.
- O kitabın içindedir.

Yeni mektup nerededir?
- Yeni mektup masanın üstündedir.
- O masanın üstündedir.

Sizin köpekleriniz nerededir?
- Benim köpeklerim köydedir.
- Onlar köydedirler.

Parantez içindeki, sözcükleri kullanarak cümleleri cevaplandırınız.

˚rnek: Где он сейчас (класс)?
Он сейчас в классе.

1. Где ваш класс (школа)?
2. Где ваша школа (город)?
3. Где его учебник (портфель)?
4. Где её тетрадь (сумка)?
5. Где их учитель (комната)?
6. Где мой карандаш (стол)?
7. Где ваш словарь (там)?
8. Где ваша мать (дом)?

Uygulama cevap!arı: 1. Мой класс в школе. 2. Наша школа в городе. 3. Его учебник в портфеле. ^ тетрадь в сумке. 5. Их учитель в комнате. 6. Ваш карандаш на столё. 7. Мой словарь ... Моя мать дома.

В КЛАССЕ

SINIFTA

Это наш русский класс. Сейчас все студенты здесь. Наши учителя тоже здесь. На столё наши русские учебники, словари и тетради. В учебнике красивая картинка. На картинке дорога, дома, деревья, автомобили и люди. Какая красивая картинка!

Bu bizim Rusça sınıfımızdır. Bütü öğrenciler şimdi buradadır. BJ" öğretmenlerimiz de buradadır. Masanın üstünde bizim Rusça ders kitaplarımı» sözlüklerimiz ve defterlerimiz var. Ders kitabında güzel bir resim var. Resimde yol, evler, ağaçlar, otomobiller ve insanlar var. Ne kadar güzel bir resim!

Вопросы м Ответы

Sorular ve Cevaplar

Это класс или дом?
Bu bir sınıf mı yoksa ev midir?

Это класс.
Bu sınıftır.

Кто сейчас там?
Şimdi orda kim var?

Все студенты там.
Bütün öğrenciler oradadır.

Где учителя?
Öğretmenler nerededir?

Они тоже в классе.
Onlarda sınıftadırlar.

Где учебники?
Ders kitapları nerededir?

Учебники на столё.
Ders kitapları masadadırlar.

Какие учебники на столё?
Hangi kitaplar masanın üstündedir?

На столё русские учебники.
Rusça kitaplar masanın üstündedir.

Какая картинка в учебнике?
Kitabın içindeki nasıl bir resimdir?

В учебнике красивая картинка.
Kitabın içindeki güzel bir resimdir.

[ШЩГ

Okuduğunuz metinle ilgili bu soruları cevaplayınız.

1. **Какой это класс?**
2. **Кто в классе?**
3. **Где стол?**
4. **Где словари и тетради?**
5. **Где картинка?**

- B -

aâıdaki cümleleri çoğul yapınız.

1. **Вот журнал и газета.**
2. **Там наша карта.**
3. **Это его учебник.**
4. **Чьё это дерево?**
5. **Чей это карандаш?**
6. **Моя тетрадь на столё.**
7. **Наш учитель в школе.**
8. **Вот ваше письмо.**
9. **Моя сестра дома.**
10. **Где ваш дом?**
11. **Какой это урок?**
12. **Я студент.**

-C

Bu cümleleri soru yapınız.

1. **Это мой словарь.**
2. **Книги на столё.**
3. **Студенты в классе.**
4. **Автомобиль на дороге.**

-D

Aşağıdaki isimleri çoğul yapınız.

1. **карта**	6. **музей**
2. **газета**	7. **словарь**
3. **ученик**	8. **человек**
4. **окно**	9. **дом**
5. **море**	10. **деревня**

Bu Çoğul isimleri tekil hale koyunuz.

1. **учителя**	6. **столы**
2. **слова**	7. **метро**
3. **книги**	8. **часы**
4. **города**	9. **имена**
5. **русские**	10. **дороги**

Bu cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. Где ваши учебники?
2. Они на столё.
3. Какие это учебники?
4. Это русские учебники.
5. Чьи это учебники?
6. Это наши учебники.
7. Все студенты в классе.
8. Их слозарй в сумке.

Bu cümleleri Rusçaya çeviriniz.

1. Bizim masalarımız sınıfladır.
2. Defterler çantadadır.
3. Kız kardeşiniz nerededir?
4. O şimdi köydedir.
5. Öğretmen nerededir?
6. O okuldadır.
7. Oğlum şimdi evdedir.

10. DERSTEKİ ÖDEV 3'ÜN YAPILMIŞ ŞEKLİ

A.	Erkek cins (М.р.)	Dibi cins (Ж.р.)	Orta cins **(Ср.р.)**
я	-> **мой**	**моя**	**моё**
ты	-> **твой •**	**твоя**	**' твоё**
мы	-> **наш**	**наша**	**наше**
вы	-> **ваш**	**ваша**	**ваше**

B. 1 Чей это брат? 2 Чья это сестра? 3. Чьё это письмо? 4. Чья это школа? 5. Чей это словарь? 6. Чья это квартира?

C. 1 Это наша книга. 2 Это твоё дерево. 3. Это мой карандаш. 4. Это его шапка. 5. Это е **дом. 6. Это их дом.**

D. 1. Чей 2. твоё 3. Кто 4 Кто 5. Где 6. новая

EE. 11.. С Сейчас у ученик нн е дома.. 2. Это не моя с]умка. 3. Это не наш русский журнал.[4] студент. 5. Это не мой автомобиль. 6. Это не старый словарь.

7 5

F. 1. **Как ваше имя? 2. Какой это словарь? 3. Новый учитель дома? 4. Чья это сумка- Твоя школа далеко? 6. Где новый студент? 7. Синий автобус далеко. 8. Где м° человек? 9. Кто там? 10. Чей это автомобиль?**

5 В"

G. 1. Bu sözlük kimindir? 2. Bu benim sözlüğümdür. 3. Bu nasıl sözlüktür? 4. Bu Rus sözlüğüdür. hangi okuldur? 6. Bu yeni okuldur. 7 O Rus mu yoksa Türk müdür? 8. O Rustur. 9. O şimdi nere 10. O şimdi evdedir.

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

читать (i)
(çitât'],
Он читает русский текст.

okumak

O Rusça metni okuyor.

понимать (I)
[pınimât']

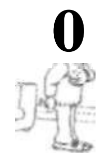
Ты меня не понимаешь!

anlamak

Sen beni anlamıyorsun!

по-русски
[Pa-rûski]
я хорошо читаю по-русски.

Rusça

Ben Rusça iyi okuyorum.

текст
[tekst]
Это Русский текст?

metin

Bu Rusça metin midir?

по-турецки
[pa-turetski]
Она не говорит по-турёцки.

Türkçe

O (bayan) Türkçe konuşmuyor.

по-английски
[pı-angliyski]
Вы понимаете по-английски?

ingilizce

Siz ingilizce anlıyor musu$_{nun}$

знать (I)
[znaf]
Вы знаете русский язык?

bilmek, tanımak

Siz Rus dilini biliyor musunuz?

Еаацюгдтатавйьв^адяяг^дяя'-дгацаацдаадаГг'У

изучать (I)
[izuçâf]
Она изучает немецкий язык.

N.
ш

öğrenmek

O (bayan) Alman dilini öğreniyor.

по-немецки
[pı-nimetski]
Кто понимает по-немёцки?

Almanca

Kim Almancayı anlıyor?

и..., и...
[İ...İ...]
Он читает и по-русски, и по-немёцки.

ve..., ve...; hem..., hem.

O hem Rusça hem de Almanca okuyor.

иЭ Ji-1 .Jlyjn i .''=ьЯТ;

турецкий
[turetskiy]
Иван знает турецкий язык.

Türk

ivan Türk dilini biliyor.

но
[no]
Я не говорю по-английски, но читаю.

fakat, ama

Ben ingilizce konuşmuyorum, fakat okuyorum.

значит
значит слово "дОМ'

?

demektir

"Дом" sözcüğü ne demektir?

Турция
[türtsıyı]
Что **значит слово "Турция"?**

Türkiye

"Турция"sözcüğü ne demektir?

*. "ZJZf

хорошо
[hıraşö]
Она не читает по-русски хорошо.

i

iyi biı şekilde, iyice

O Rusça'yı iyi bir şekilde okumuyor.

пятнадцать
[pitnâtsıf]

15

on beş

ŞİMDİKİ VE GENİŞ ZAMAN

Rusça fiillerin şimdiki ve geniş zaman şekillerini elde etmek oldukça kolaydır. Bunun için, şahıs ve çoğulluğa göre iki grup (I, II) çekim eki bulunmaktadır. Genel kural olarak, fiilin mastar takısı (-ть, -ти, **-чь** şeklinde üç adet takı mevcuttur) atıldıktan sonra geriye kalan köke iki grup Çekim Eki'nden birisi eklenir. Bir fiil iki 9rupfjj| Çekim Eki'nden yalnızca birine göre çekilir.

Ещ	Çekim Kökü	Mastar Takısı	Anlamı
читать (I)	**чита-**		okumak
"снимать (I)	**понима-**		anlamak
знать (|)	**зна-**		bilmek
изучать (I)	**изуча-**	**-ть**	öğrenmek

J dersten başlayarak, Çekim Eki grubunu (I, II) belirlemek amacıyla fiillerin ne I veya II koyacağız. Bu dersimizde öğreneceğimiz dört adet fiilin hepsi de y UP Çekim Eki ile çekilmektedir. Bunlar aynı zamanda düzenli çekilen fiillerdir.

I. GRUP FİİL ÇEKİM TABLOSU

	ты	он, она, оно	мы	вы	они
+ю	+ешь	+ет	+ем	+ете	+ ЮТ
чита	чита	чита	чита	чита	чита
чита+ю	чита+ешь	чита+ет	чита+ем	чита+ете	чита+ют
читаю	читаешь	читает	читаем	читаете	читают
okuyorum	okuyorsun	okuyor	okuyoruz	okuyorsunuz	okuyorlar
okurum	okursun	okur	okuruz	okursunuz	okurlar

Я читаю по-русски.
Ты читаешь по-русски.
Он (она, оно) читает по-русски.
Мы читаем по-русски.
Вы читаете по-русски.
Они читают по-русски.

Ben Rusça okuyorum.
Sen Rusça okuyorsun.
O Rusça okuyor.
Biz Rusça okuyoruz.
Siz Rusça okuyorsunuz.
Onlar Rusça okuyorlar.

ПОНИМАТЬ (!) FİİLİNİN ÇEKİMİ

Şahıs Zamiri	Fiil Çekim Kökü	1. Grup Şahıs Çekim Eki	Çekim Kökü ve Çekim Eki	En Son şekli
я	понима-	+ю	понима+ю	понимаю
ты	понима-	+ешь	понима+ешь	понимашь
он, она, оно	понима-	+ет	понима+ет	понимает
мы	понима-	+ем	понима+ем	понимаем
вы	понима-	+ете	понима+ете	понимаете
они	понима-	+ЮТ	понима+ют	noHHMâioT__J

Я понимаю по-английски.
Ты понимаешь по-английски.
Он понимает по-английски.
Мы понимаем по-английски.
Вы понимаете по-английски.
Они понимают по-английски.

Ben ingilizce anlıyorum.
Sen ingilizce anlıyorsun.
O ingilizce anlıyor.
Biz ingilizce anlıyoruz.
Siz ingilizce anlıyorsunuz.
Onlar ingilizce anlıyorlar.

иДТЬ (I) FİİLİNİN ÇEKİMİ

Şahıs Zamiri	Fiil Çekim Kökü	I. Grup Şahıs Çekim Eki	Çekim Kökü ve Çekim Eki	En Son şekli
я	зна-	+ю	зна +ю	знаю
ты	зна-	+ешь	зна +ешь	знаешь
он, она, оно	зна-	+ет	зна +ет	знает
мы	зна-	+ем	зна +ем	знаем
вы	зна-	+ете	зна +ете	знаете
они	зна-	+ют	зна +ют	знают

Я знаю русский язык.
Ты знаешь русский язык.
Он знает русский язык.
Мы знаем русский язык.
Вы знаете русский язык.
Они знают русский язык.

Ben Rus dilini biliyorum.
Sen Rus dilini biliyorsun.
O Rus dilini biliyor.
Biz Rus dilini biliyoruz.
Siz Rus dilini biliyorsunuz.
Onlar Rus dilini biliyorlar.

Читать ve понимать fiilleri ile по-русски ve benzeri sözcükler kullanıldığı halde; знать ve изучать fiilleri ile benzer anlamı karşılayan "русский язык" kalbi kullanılmaktadır. "По-русски" zarftır.

как (nasıl okumak)	что (neyi bilmek)
читать по-русски	знать русский язык
Rusça okumak	Rus dilini bilmek

ИЗУЧАТЬ (I) FİİLİN ÇEKİMİ

Şahıs Zamiri	Fiil Çekim Kökü	I. Grup Şahıs Çekim Eki	Çekim Kökü ve Çekim Eki	En Son şekli
	изуча-	+ю	изуча +ю	изучаю
	изуча	+ешь	изуча +ешь	изучаешь
1. оно	изуча	+ет	изуча +ет	изучает
	изуча	+ем	изуча +ем	изучаем
	изуча	+ете	изуча +ете	изучаете
	изуча	+ют	изуча +ют	изучают

Я изучаю английский язык.	Ben ingiliz dilini öğreniyorum.
Ты изучаешь английский язык.	Sen ingiliz dilini öğreniyorsun.
Он изучает английский язык.	O İngiliz dilini öğreniyor.
Мы изучаем английский язык.	Biz İngiliz dilini öğreniyoruz.
Вы изучаете английский язык.	Siz İngiliz dilini öğreniyorsunuz.
Они изучают английский язык.	Onlar İngiliz dilini öğreniyorlar.

RUSÇA'DA CÜMLE ÖĞELERİNİN SIRALANIŞI

Türkçe ve Rusça Cümle öğelerinin sıralanışı farklıdır

Türkçede: Özne + Tümleç + Yüklem
Ben + Ankara'ya + gidiyorum.
O + T + Y

Rusçada: Özne **+** Yüklem + Tümleç
Я+еду + в Анкару.
O + Y + T

Örneklerde görüldüğü gibi; Özne her iki dilde de başta yer alırken, Yüklem ile Tümleç yer değiştirmektedir. Bundan sonra öğreneceğiniz Rusça dil öğeleri ile kurallı cümle kurarken bu kalıbı kullanacaksınız.

Я читаю по-русски.	Ben Rusça okuyorum.
Он понимает по-русски.	O Rusça anlıyor.
Мы знаем русский язык.	Biz Rus dilini biliyoruz.
Они изучают русский язык.	Onlar Rus dilini öğreniyorlar.

Parantez içinde verilen fiillerin uygun şekilleri ile cümleleri tamamlayınız.

Örnek: **Сейчас я . . . по-русски (читать).**
Сейчас я читаю по-русски.

1. **Кто . . . по-английски (читать)?**
2. **Я . . . по-немёцки (понимать).**
3. **Она . . . русский язык (знать).**
4. **Мы . . . новый урок (изучать).**
5. **Кто . . . по-японски (понимать)?**
6. **Они . . . русский текст (читать).**

. _ bölümünde zarf olan fiil cümlelerini olumsuz şekle koyabilirken, tümleç
ч münde isim soylu sözcük bulunan cümleleri şimdilik olumsuz yapmayacağız.
00 da ilerleyen derslerimizde öğreneceksiniz. Fiil cümlesinde, olumsuzluk takısı hemen fiilin önüne gelir.

Olumlu cümle: **Я читаю по-русски.**

Olumsuz cümle: **Я не читаю по-русски.**
Он не хорошо читает.
Она не понимает по-японски.
Они не читают по-английски.

FİİL CÜMLESİNİN SORU YAPILMASI

Basit fiil cümlesini doğrudan ses tonu ile soru yapabiliriz.

Вы читаете по-русски.	Siz Rusça metin okuyorsunuz.
Вы читаете по-русски?	Siz Rusça metin okuyor musunuz?

Böyle bir soruya, daha önce öğrendiğimiz gibi, hem kısa hem de tam cevap vermek mümkündür.

Да, читаю.	Evet, okuyorum.
Да, я читаю по-русски.	Evet, ben Rusça okuyorum.

FİİL CÜMLESİNİN OLUMSUZ SORU YAPILMASI

УараЬТ Cümle örne9incle olduğu gibi olumsuz cümleyi de ses tonu ile soru

Ь' не читаете по-русски.
"е читаете по-русски?

"У9и1а,

P*Cc*MMVeVaPlan: 1 КТ°

читает по-английски? 2. Я понимаю по-немёцки. 3. Она знает Русский язык - 4 Мы изучаем новый урок. 5. Кто понимает по-японски? 6. Они читают *"" текст.

ikinci yol olarak, fiil cümlesinin öğelerinin yerleri değiştirilmek ve "ли' sözcüğü eklenmek suretiyle soru yapılır.

Вы читаете.	Siz okuyorsunuz.
Читаете ли вы?	Siz okuyor musunuz?
Вы понимаете по-русски.	Siz Rusça anlıyorsunuz.
Понимаете ли вы по-русски?	Siz Rusça anlıyor musunuz?
-Да, понимаю.	Evet, anlıyorum.
-Да, я понимаю по-русски.	Evet, ben Rusça anlıyorum.

BİRLEŞTİRME SÖZCÜKLERİ И, А, НО

ve	fakat, ama
и, а	а, но

Bu sözcükler; sözcükleri, deyimleri ve cümlecikleri anlam tamamlama ve çatışmalarını birleştirmede kullanılırlar. İkişer adet cümlede kullanılışlarını görelim.

Иван и Сергей -друзья.	İvan ve Sergey arkadaştırlar.
Он читает и понимает по-русски.	O Rusça okuyor ve anlıyor.
Это учебник, а это словфрь.	Bu ders kitabı ve bu da sözlüktür.
Он читает по-русски, а вы?	O Rusça okuyor, peki ya siz?
Я читаю по-японски, но не понимаю.	Ben Japonca okuyorum, fakat anlamıyorum.
Они понимают по английски, но не читают.	Onlar İngilizce anlıyorlar, fakat okumuyorlar.

w da da ...; hem hem

iki nesnenin benzer bir durum, ortam ya da eylemde bulunması ifade edıhrke' kullanılır.

Все в классе: и студенты, и учителя.	Herkes sınıfta, hem öğrenciler hem de öğretmenler.
Они дома: и сын, и дочь.	Onlar evde; hem oğul hem de kız.
Я изучаю и русский, и английский языки.	Ben hem Rusça hem de ingilizce öğreniyorum.
Я знаю и русский, и английский языки.	Ben Rus dilini de İngiliz dilini de biliyorum.
И мой брат, и я дома.	Kardeşim ve ben evdeyiz.

-A-

cümlelerdeki boşlukları; и, а, но birleştirme sözcüklerinden uygun olanı ile ^marnlayınız.

K: Студент ... студентка в школе.
Студент и студентка в школе.

[redacted]

1. Учителя ... ученики в классе.
2. Я читаю текст ... диалог.
3. Я учитель, ... вы?
4. Мать дома,... я в школе.
5. Иван читает по-турецки, ... не понимает.
6. Я понимаю по-немецки,... не читаю.

ЧТО ЗНАЧИТ СЛОВО ? KALIBI

Bu kalıp, bir Rusça sözcüğün diğer dildeki anlamını sormada kullanılır. Anlamı sorulan sözcük tırnak ("...") işareti içine alınır.

что	ne
Что значит... ?	... ne demektir?
Что значит слово ... ?	... sözcüğü ne demektir?
Что значит слово "дом"?	"Дом" sözcüğü ne demektir?
-Ev.	
Что значит слово "учебник"?	"Учебник" sözcüğü ne demektir?
- Ders kitabı.	

КАК П О - Р У С С К И ... ? KALIBI

ªŞka dildeki bir sözcüğün Rusça karşılığını sormada bu kalıp kullanılır.

как	nasıl
Как по- русски ... ?	Rusçası nasıldır?

Как по-русски "öğretmen"? — "Öğretmen" sözcüğünün Rusçası nasıldır?
- Учитель.

Как по- русски "doktor"? — "Doktor" sözcüğünün Rusçası nasıldır?
- Врач.

Как по- русски "Benim sözlüğüm"? — "Benim sözlüğüm" sözcüğünün Rusça nasıldır?
- Мой словарь.

Her iki kalıpta da, anlamı sorulan sözcüğün dışında diğer sözlüklerde herharmi b değişiklik olmamaktadır.

-A-

Parantez içindeki sözcüklerin uygun şekli ile soruları cevaplandırınız.

Örnek: Кто вы (студент)?
- Мы студенты.

1. Где вы сейчас (класс)?
2. Где ваши книги (стол)?
3. А где ваши словари (сумка)?
4. Что вы читаете (текст)?
5. Как он читает по-русски (хорошо)?
6. Кто там (инженер)?
7. Какой язык он изучает (английский)?
8. Где слова (словарь)?

-B-

Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. Я читаю и понимаю по-русски.
2. Он читает по-японски, но не понимает.
3. Иван знает русский язык хорошо.
4. Все изучают английский язык.

5. Что значит слово "книга"?
6. Как по-русски "okul"?
7. Что вы сейчас читаете?
8. Где они изучают урок?
9. Как вас зовут?
10. Как ваше имя?

9ulama cevapları: A. 1 - Сейчас мы в классе. 2. - Мой книги на столе. 3 - Они в сумке. 4. - Я язь °Текст- 5- - Он читает по-русски хорошо. 6. - Инженер там. 7. - Он изучает английский £ык- 8. -Они в словаре.

4 и . ^usca okuyor ve anlıyorum. 2. O Japonca okuyor, fakat anlamıyor. 3. ivan Rus dilini iyi biliyor. 7 r*es ingiliz dili çalışıyor. 5. "Книга" sözcüğü ne demektir? 6. "Okul" sözcüğünün Rusçası nasıldır? Па г Ç'^di ne okuyorsunuz? 8. Onlar dersi nerede çalışıyorlar? 9. Sizi nasıl çağırırlar? 10. Sizin adınız

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

ШШШГШГшЩШШШШ

говорить (II)
[gıvarif]
Я говорю по-русски.

konuşmak

Ben Rusça konuşuyorum.

работать (I)
[rabötıf]
Он работает в школе.

çalışmak

O okulda çalışıyor.

работа
[rabötı]
Это моя работа.

iş, çalışma

Bu benim isimdir.

делать (I)
[delıf]
Что вы делаете?

yapmak

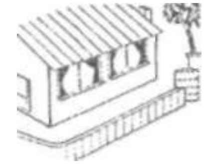
Siz ne yapıyorsunuz?

идти (I)
[itti]
Мы идём домой.

yürüyerek gitmek

Biz eve gidiyoruz.

eve

Kim eve gidiyor?

сюДа
[südâ]
О н а идёт сюда.

buraya

O (bayan) buraya geliyor.

туда
[tudâ]
О н а идёт туда.

oraya

O (bayan) oraya gidiyor.

диалог
[dialök]
Он читает новый диалог.

diyalog

O yeni diyalogu okuyor.

плохо
[plöhı]
Кто читает плохо?

kötü bir şekilde, kötüce

Kim kötü okuyor?

«Уда
[kudâ]
КУДа **он идёт?**

nereye

O nereye gidiyor?

ГРомко
l9rörnkı]
^ите ль говорит ГРомко.

yüksek sesle, yüksekçe

Öğretmen yüksek sesle konuşuyor.

тихо
[tini]
Она говорит тихо.

alçak sesle, yavaşça

O alçak sesle konuşuyor

Англия
[ângliyı]
Где Англия?

İngiltere

İngiltere neredendir?

Россия
[rasiyı]
Россия - большая страна.

Rusya

Rusya büyük ülkedir.

шестнадцать
[şısnâtsıf]

16

onaltı

ŞİMDİKİ VE GENİŞ ZAMANDA 2.GRUP EKLERLE ÇEKİLEN FİİLLER

Bu tip fiillere uygulanan işlem de I. grup fiillere uygulananın aynısıdır. Yalnızca tekil ve çoğul şahıslar için eklenen takılar farklıdır. Aynı şekilde önce fiilin m a s t a r takısı atılır. Geriye kalan çekim kökünün sonunda sessiz harf değişmesi y o k is e doğrudan 2.Grup Fiil Çekim Ekleri ilave edilir.

Fiil	Çekim kökü	Mastar Takısı	Anlamı
говорить	говор-	-ить	konuşmak

Şimdilik bir fiilin 2.Grup eklerle çekimini öğreneceksiniz. İlerleyen dersimiz benzer şekilde çekilen yeni fiiller öğreneceksiniz.

FİİL ÇEKİM TABLOSU

я	ты	он, она, оно	мы	вы	они
+К> ___	+ишь	+ИТ	+ИМ	+ите	+ЯТ
Говор- г/овор+ю	говор- говор+ишь говоришь	говор- говор+ит говорит	говор- говор+им говорим	говор- говор+ите говорите	говор- говор+ят говорят
konuşuyorum	konuşuyorsun	konuşuyor	konuşuyoruz	konuşuyorsunuz	konuşuyorlar

Я говорю по-русски.
Ты говоришь по-русски.
Он (она, оно) говорит по-русски.
Мы говорим по-русски.

Ben Rusça konuşuyorum.
Sen Rusça konuşuyorsun.
O Rusça konuşuyor.
Biz Rusça konuşuyoruz.

ДЕЛАТЬ fi) FİİLİNİN ÇEKİMİ

Şahis Zamiri	Fiil Çekim Kökü	1. Grup Şahis Çekim Eki	Çekim Kökü ve Çekim Eki	En Son Şekli
я	дела-	+ ю	дела+ю	делаю
ты	дела-	+ешь	дела+ешь	делашь
он, она, оно	дела-	+ет	дела+ет	делает
мы	дела-	+ем	дела+ем	делаем
вы	дела-	+ете	дела+ете	делаете
|_они_	дела-	+ют	дела+ют	делают

Что я делаю?
Что ты делаешь?
Что он (она, оно) делает?
Что мы делаем?
Что вы делаете?
Что они делают?

Ben ne yapıyorum?
Sen ne yapıyorsun?
O ne yapıyor?
Biz ne yapıyoruz?
Siz ne yapıyorsunuz?
Onlar ne yapıyorlar?

Bu fiille yapılan sorulara verilecek cevaplarda aşağıdaki modele uygun olacaktır.

Что они делают?
Ни читают диалог.

Onlar ne yapıyorlar?
- Onlar diyalog okuyorlar.

и понимают этот диалог?
«Умаю, да.

Onlar bu diyalogu anlıyorlar mı?
- Zannederim, evet.

Son cevap cümleleri daha da kısaltılarak kullanılabilir.

- Думаю, да. — - Zannederim, evet.

Что он делает? — O ne yapıyor?
- Он читает письмо. — - O mektup okuyor.

Он понимает это письмо? — O bu mektubu anlıyor mu?
- Думаю, да. — - Zannederim, evet.

РАБОТАТЬ (I) "ÇALIŞMAK" FİİLİNİN ÇEKİMİ

Bu fiil, mastar takısı olan -ть'пш atılmasından sonra geri kalan çekim köküne LGrup Çekim Ekleri eklenmek suretiyle fiilin çekimi yapılır.

Где вы работаете? — Nerede çalışıyorsunuz?
- Я работаю в школе. — - Ben okulda çalışıyorum.

Ты работаешь в школе. — Sen okulda çalışıyorsun.
Он работает в школе. — O okulda çalışıyor.
Мы работаем в школе. — Biz okulda çalışıyoruz.
Вы работаете в школе. — Siz okulda çalışıyorsunuz.
Они работают в школе. — Onlar okulda çalışıyorlar.

Yukarıdaki soruda çalışma YERİ sorulurken, benzer şekilde NASIL bir çalışma olduğu da sorulabilir.

Как вы работаете? — Nasıl çalışıyorsunuz?
Он работает хорошо. — O (erkek) iyi çalışıyor.
Она тоже работает хорошо. — O (bayan) da iyi çalışıyor.
Они работают плохо. — Onlar kötü çalışıyorlar.

Parantez içinde verilen fiillerin uygun şekilleri ile cümleleri tamamlayınız.

Örnek: Я . . . русский язык (изучать).
Я изучаю русский язык.

1. Что она ... (делать)?
2. Она ... по-русски хорошо (понимать).
3. Мы хорошо ... английский язык (знать).
4. Я ... весь день (работать).
5. Что они .. сейчас (делать)?
6. Как он .. там (работать)?

дТИ (I) Y A Y A G İ T M E İ < FİİLİNİN ÇEKİMİ

ada hareket fiilleri geniş bir yer tutmaktadır. Her hareket için farklı bir fiil Sanıldığı gibi, GİTMEK ve GELMEK eylemlerinin, yapıldığı vasıtaya göre değiştiğin' göreceksiniz.

идти -ти ид-			fiilin mastar takısı fiilin mastar takısı fiilin çekim kökü		
я	ты	он, она, оно	мы	вы	они
ид- ид+у иду [idû]	ид- ид+ёшь идёшь [idöş]	ид- ид+ёт идёт [idöt]	ид- ид+ём идём [idöm]	ид- ид+ёте идёте [idöti]	ид- ид+ут идут [idutj]
gidiyorum	gidiyorsun	gidiyor	gidiyoruz	gidiyorsunuz	gidiyorlar

Bu fiilin çekiminde dikkatinizi çeken hususları şu şekilde sıralayabiliriz.

- 1.Tekil ile 3.Çoğul Sahıslar'da çekim eki +ю ve +ют yerine +у ve +ут şeklindedir.

• Diğer şahıs çekimlerinde de çekim eki vurgulu, bu da +ë harfi şeklindedir.

Куда вы идёте? — Nereye gidiyorsunuz?

ᵘ ve benzeri sorulara cevap verirken, şimdilik sözcükleri kullanacağız.

Домой fdamöy] — eve
^Да [tudâ] — oraya
СК)Да [südâl — buraya

UV9ülama
J cevapları: 1 **Что она делает? 2. Она понимает по-русски хорошо. 3. Мы хорошо Наем**
•м английский язык. 4. Я работаю весь день. 5. Что они делают сейчас? 6. Как он Раб ота там?

Куда вы идёте? - Я иду домой.	Nereye gidiyorsunuz? - Ben eve gidiyorum.
Ты идёшь домой. Он идёт домой. Мы идём домой. Вы идёте домой. Они идут домой.	Sen eve gidiyorsun. O eve gidiyor. Biz eve gidiyoruz. Siz eve gidiyorsunuz. Onlar eve gidiyorlar.
Куда идёт ваш учитель? - Он идёт домой.	Sizin öğretmen nereye gidiyor? - O eve gidiyor.
Куда идёт студент? - Он идёт туда.	Öğrenci nereye gidiyor? - O oraya gidiyor.
Куда идут врачи? - Они идут сюда.	Doktorlar nereye gidiyorlar? - Onlar buraya geliyorlar.

Son cümlede gördüğünüz gibi; сюда sözcüğü ile kullanıldığında идти fiili "gelmek" anlamında da kullanılır.

Мой сын идёт сюда.	Benim oğlum buraya geliyor.

İŞARET ZAMİRİ ЗТОТ'NUN KULLANILIŞI

Bu dersimize kadar, bu işaret zamirinin это şeklinde değişmeden kullanıldığını öğrendiniz. Bu haliyle "Bu ... dur", "Bunlar... dırlar" anlamını karşılamaktaydı. Ana fiil cümlelerinde ise, bu sözcük ilgili olduğu ismin cins ve sayısına göre çekilerek kullanılır.

Это наш учитель. Bu bizim öğretmenimizdir.	Этот учитель работает в школе. Bu öğretmen okulda çalışıyor.
Это новая студентка. Bu yeni öğrencidir.	Эта студентка говорит по-русски. Bu öğrenci Rusça konuşuyor.
Это его письмо. Bu onun mektubudur.	Он читает это письмо. O bu mektubu okuyor.
Это диалоги. Bunlar diyaloglardır.	Она читае. эти диалоги. O (bayan) bu diyalogları okuyor.

Birinci cümlelerde hiç değişmeden это şekliyle kullanıldığı halde, ikinci cümleler. этот, эта, это ve эти şeklinde cins ve sayıya göre çekimli şekille kullanılmaktadır.

şekilde, ana fiil bulunmayan basit cümlelerde, sıfatlar, isimden sonra Ayn' nl ldıklarında "-dır, -dırlar" anlamını da karşıladıklarından этот işaret zamiri kulla l du ğU ismin cins ve sayısına bağlı çekimli şekliyle kullanılır.

эт0 новая книга. Bu yeni kitaptır.	Эта книга новая. Bu kitap yenidir.
Это хороший словарь. 0U iyi sözlüktür.	Этот словарь хороший. Bu sözlük iyidir.
Это наши ученики. Bunlar bizim öğrencilerdir.	Эти ученики наши. Bu öğrenciler bizimdir.

fcAL i

Bu cümlelerdeki это'yи этот, эта, эти formuna çevirmek için gerekli değişikliği yapınız.

Örnek: Это старый дом.
Этот дом старый.

1. Это новая газета.
2. Это мой стол.
3. Это русские журналы.
4. Это его дерево.
5. Это наш словарь.

KARŞILIKLI KONUŞMA

ДИАЛОГ	DİYALOG
Иван: Добрый вечер! Сергей: Добрый вечер! ^a'< вы поживаете? ван: Спасибо, хорошо. А вы? <*Ргёй: Хорошо, спасибо. Куда вы Иван-о a"- » иду домой. А вы?	ivan: İyi akşamlar! Sergey: İyi akşamlar! Nasılsınız? İvan: Teşekkür ederim, iyiyim. Peki ya siz nasılsınız? Sergey: İyiyim, teşekkür ederim. Nereye gidiyorsunuz? İvan: Ben eve gidiyorum. Peki ya siz?

^Рев"19 cevaPlan; Эта **газета новая. 2. Этот стол мой. 3. Эти журналы русские. 4. Это** 0его**- 5. Этот словарь наш.**

Сергей: Я тоже иду домой. Sergey: Ben de eve gidiyorum.
До свидания. Hoşça kalın.
Иван: До свидания. İvan: Hoşça kalın /Allahaısmarladık

ilerleyen derslerimizde de benzer şekilde "Karşılıklı konuşma" bölümleri yer alacak

-A-

Bu fiillerin şimdiki ve geniş çekimlerini yapınız.

1. **говорить (II)** 2. **работать (И** 3. **идти (I)**

-B-

Bu cümlelerdeki boşlukları, parantez içinde verilen sahiplik zamirlerinin uygun şekilleri ile tamamlayınız.

1. **Это ... словарь (я).**
2. **Это ... школа (я).**
3. **Это ... дерево (я).**
4. **Это ... учебники (ты).**
5. **Это ... журнал (мы).**
6. **Это ... книга (мы).**
7. **Где ... столы (вы)?**
8. **Где ... новые газеты (они)?**
9. **Где ... русский текст (он)?**
10. **Где ... старые сумки (она)?**

Aşağıdaki fiillerin son çekim eklerini şahıslara uygun olarak tamamlayınız.

1. **Как он говор... по-английски?**
2. **Куда они ид... сейчас?**
3. **Они чита... хорошо.**
4. **Она понима... по-японски.**
5. **Ученик зна... все слова.**
6. **Кто ид... домой?**
7. **Что вы дела... там?**
8. **Мы изуча... русский язык.**

D-

tez içindeki sözcüklerin uygun şeklini kullanarak bu sorulara cevap veriniz.

örnek **кУДа** он идёт (дом)?
- Он идёт домой.

1. **Что вы читаете (текст)?**
2. **Где они сейчас (класс)?**
3. **Где ваш словарь (дом)?**
4. **Как учитель читает диалог (громко)?**
5. **Что вы делаете здесь (работать)?**

-E

Bu cümleleri çoğul yapınız.

Örnek: **Это мой журнал.**
Это мой журналы.

1. **Это мой словарь.**
2. **Это его учебник.**
3. **Это ваша тетрадь.**
4. **Это её письмо.**
5. **Это их дом.**
6. **Это наш портфель.**

-F-

u cümleleri de verilen örneğe uygun çoğul yapınız.

rnek: **Мой товарищ - врач.**
Мой товарищи - врачи.

1. **Его друг - инженер.**
2. **Её подруга - врач.**
3. **Мой друг - учитель.**
4. **Ваш товарищ - студент.**
5. **Их сын - ученик.**
6. **Мой брат - учитель.**

-G-

Bu cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. **Что вы делаете в классе?**
2. **Я изучаю русский язык.**
3. **Ваш учитель русский?**
4. **Да, он русский.**
5. **Сейчас я иду домой.**
6. **Что значит слово "но"?**
7. **Как по-русски** "ben"?

-H-

Bu cümleleri Rusçaya çeviriniz.

1. Siz kimsiniz?
2. Biz hepimiz öğrencileriz.
3. Siz sınıfta ne yapıyorsunuz?
4. Biz sınıfta Rusça okuyor ve konuşuyoruz.
5. Şimdi kim eve gidiyor?
6. Şimdi bizim öğretmenimiz eve gidiyor.
7. Onu nasıl adlandırırlar?
8. Onu Ivan Ivanoviç adlandırırlar.
9. O Rusçayı nasıl konuşuyor?
10. O Rusçayı iyi konuşuyor.

14. DERSTEKİ ÖDEV4'UN YAPILMIŞ ŞEKLİ

A. 1. Это р у с с к и й класс. 2 С т у д е н т ы и учителя в классе. 3. Стол в классе. 4. Они на столе, 5. Она в учебнике.

B. 1. Вот журналы и газеты. 2 Там наши карты. 3. Это его учебники. 4 Чьи это деревья. Чьи это карандаши? 6 Мой тетради на столё. 7 Наши учителя в школе. 8 Вот ваши пись 9. Мой сестры дома. 10. Где ваши дома? 11 Какие это уроки? 12 Мы студенты.

C. 1. Чей это словарь? 2 Где книги? 3. Где студенты? 4 Где автомобиль?

D. 1 карты 2. газеты 3 ученики 4 окна 5. моря 6. музеи 7. словари 8. люди 9 Д° деревни

- я 10,

E. 1. учитель 2. слово 3. книга 4 город 5. русский 6 стол 7. метро 8. часы дорога

F. 1. Sizin ders kitaplarınız nerededir? 2. Onlar masanın üstündedirler. 3. Bunlar hangi ders kitap ^ ? 4. Bunlar Rusça ders kitaplarıdır. 5. Bu ders kitapları kimindir? 6. Bunlar bizim ders kitaplarımı Bütün öğrenciler sınıftadır. 8. Onların sözlükleri çantadadır.

G. 1 Наши столы в классе. 2. Тетради в сумке. 3 Где ваша сестра? 4 Она сеИ деревне. 5. Где учитель? 6. Он в школе. 7. Мой сын дома.

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

ШЩМШИИШШ]

писать (I)
[pisâf]
Я пишу письмо.

yazmak

Ben mektup yazıyorum.

семнадцать
[simnâtsıf]

17

on yedi

как
[kak]
Как он говорит по-русски?

nasıl

O Rusçayı nasıl konuşur?

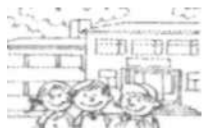
быстро
[bistrı]
Он читает быстро.

çabuk çabuk, hızlıca

O (bay) çabuk okuyor.

^еАленно
bediim]
читают
МеДленно.

yavaş yavaş, yavaşça

Onlar yavaş yavaş okuyorlar.

куда
[kudâ]
Куда учитель идёт?

nereye

Öğretmen nereye gidiy$_{0r}$?

отдел
[atdel]
Это русский отдел.

bölüm

Bu Rusça bölümüdür.

коридор
[kıridör]
Мы сейчас в коридоре.

koridor

Biz şimdi koridordayız.

вопрос
[vaprös]
Это хороший вопрос.

soru

Bu iyi bir sorudur.

ответ
[atvet]
Это плохой ответ.

cevap

Bu kötü bir cevaptır.

идите	[iditi]	gidiniz
пишите	[pişiti]	yazınız
садитесь	[saditis'j	oturunuz
дайте	[dâyti]	veriniz
читайте	[çitâyti]	okuyunuz

ŞİMDİKİ ZAMAN'DA FİİL ÇEKİMLERİ

Bundan önceki iki dersimizde olduğu gibi fiillerin şahıslara göre ŞİMDİKİ ZA çekimlerine devam edeceğiz. Türkçe fiillerin zamanlara göre çekimi SJraS/4 6 ? eklenen zaman ve şahıs eklerine karşılık, Rusçada yalnızca şahıs çekim e vardır.

ы şahıs çekim ekleri yalnızca ŞİMDİKİ ve GENİŞ ZAMAN anlamlarını дпс aK şekilde kullanıldığında zaman bakımından da belirlilik ve sınırlama karŞ llay o„lu yo r.

^Ш • -rr.rkce cümle üzerinde bu durumu tetkik edelim. Önce bir ıu'*v

BEN METİN OKU+YOR+UM

lede +YOR şimdiki zaman eki, +UM ise 1. tekil şahıs ekidir.

BU m°dî aynı cümlenin Rusçasını tetkik edelim.

я ЧИТА+Ю ТЕКСТ. BEN METİN OKU+YOR+UM.

, cümlede fiil çekim kökünün sonuna eklenen +Ю hem şimdiki zaman hem de 1. tekil şahıs eki görevini yapmaktadır.

ПИСАТЬ

Bu açıklamadan sonra "YAZMAK" anlamına gelen ПИСАТЬ fiilinin çekimini görelim. Bu fiilimizin çekim kökünde sessiz harf değişmesi olmaktadır. Bütün şahıslarda С>Ш'ye dönüşmektedir. Benzer şekilde, başka fiillerin çekim kökünde ya b a z ı şahıslar ya da bütün şahıslarda sessiz harf değişmesi olmaktadır.

YAZMAK

АТb	(mastar takısı)
ПИШ (С>Ш olur)	(çekim kökü)
Я ПИШ+У -> Я ПИШУ	BEN YAZIYORUM
ТЫ ПИШ+ЕШЬ -> ТЫ ПИШЕШЬ	SEN YAZIYORSUN
°Н (ОНА, ОНО) ПИШ+ЕТ -» ОН ПИШЕТ	O YAZIYOR
МЫ ПИШ+ЕМ -> МЫ ПИШЕМ	BİZ YAZIYORUZ
ВЫ ПИШ+ЕТЕ -> ВЫ ПИШЕТЕ	SİZ YAZIYORSUNUZ
°НИ ПИШ+УТ -> ОНИ ПИШУТ	ONLAR YAZIYORLAR

что	ne
вы	siz
Тлеете (делать (I))	yapıyorsunuz

ч то вы делаете?	Siz ne yapıyorsunuz?
~ч "ищу письмо.	- Ben mektup yazıyorum.

Ты пишешь письмо. — Sen mektup yazıyorsun.
Он (она, оно) пишет письмо. — O (üç cins için) mektup yazıyor.

Что вы пишете? — Siz ne (neyi) yazıyorsunuz?
- Мы пишем текст. — - Biz metin yazıyoruz.

Вы пишете текст. — Siz metin yazıyorsunuz.
Они пишут текст. — Onlar metin yazıyorlar.

Bir şeyi "okumak, yazmak, sormak, bilmek" ve birini "görmek, tanımak ve sormak" gibi fiillerle ismin -İ HALİ olur. Önümüzdeki derslerde takılarıyla beraber -İ HALİ'ni vereceğiz. Genel bilgi olarak -i HALİ'nde; cansızlarla ilgili isimlerin tekil ve çoğul takıları YALIN HAL ile, canlılarla ilgili isimlerin tekil ve çoğul takıları ise -İN HALİ ile aynıdır. Dolayısıyla isimlerin bu iki haldeki takılarını öğrenmekle -i HALİ'nin tekil ve çoğul çekim takıları da öğrenilmiş olacaktır. Cansız ve -İ HALİ çekiminde takı olmayan ТЕКСТ ve ПИСЬМО'yu öncelikle kullandık.

ИДТИ (I) — GİTMEK (yayan olarak)

-ТИ — (mastar eki)
ИД+ — (çekim kökü)
Я ИД+У -> Я ИДУ — BEN GİDİYORUM
ТЫ ИД+ЕШЬ -• ТЫ ИДЁШЬ — SEN GİDİYORSUN
ОН (ОНА, ОНО) ИД+ЕТ -• ОН ИДЁТ — O GİDİYOR
МЫ ИД+ЁМ -> МЫ ИДЁМ — BİZ GİDİYORUZ
ВЫ ИД+ЁТЕ -> ВЫ ИДЁТЕ — SİZ GİDİYORSUNUZ
ОНИ ИД+УТ -> ОНИ ИДУТ — ONLAR GİDİYORLAR

Bu fiilin çekimlerinde farklı olarak göze çarpanlar şunlardır:

1. tekil ile 3. çoğul şahısta takılar +Ю ve +ЮТ değil +У ve +УТ seklindedir. İkincisi ise, şahıs çekim eklerinin vurgulu olmasıdır. Rusçada, içinde -e harfi bulun i, sözcüklerde bu harfin bulunduğu hece vurgulu hece olur. Ayrıca başka bir hece vurgu bulunmaz.

"Nereye" soru kelimesi olan куда ile soruya verilen cevapta şimdilik aşağı a sözcükleri kullanacaksınız.

туда [tudâ] — oraya
сюда [südâ] — buraya
домой [damöy] — eve

куда — nereYe
они — onlar
идут — gidiyorlar

куда й идут — Onlar nereye gidiyorlar ?

домой — eve
Они идут- — Onlar gidiyorlar.
ОН Й ИДУТ Д°мои- — Onlar eve gidiyorlar.

Куда ты идёшь сейчас? — Sen şimdi nereye gidiyorsun?
.Сейчас я иду туда. — - Ben şimdi oraya gidiyorum.

Куда он (она) идёт сейчас? — Şimdi o nereye gidiyor?
. сейчас он (она) идёт туда. — - O şimdi oraya gidiyor.

Сейчас мы идём домой. — Biz şimdi eve gidiyoruz.
Сейчас вы идёте домой. — Siz şimdi eve gidiyorsunuz.
Сейчас они идут домой. — Onlar şimdi eve gidiyorlar.

ŞİMDİKİ ZAMAN FİİL ÇEKİMLERİ			
ПИСАТЬ (I) (oui)		ИДТИ (I)	
Я ПИШУ.	+У	Я ИДУ	+У
ТЫ ПИШЕШЬ.	+ЕШЬ	ТЫ ИДЁШЬ	+ЁШЬ
ОН (ОНА, ОНО) ПИШЕТ.	+ЕТ	ОН (ОНА, ОНО) ИДЁТ	+ЁТ
МЫ ПИШЕМ.	+ЕМ	МЫ ИДЁМ	+ЁМ
ВЫ ПИШЕТЕ.	+ЕТЕ	ВЫ ИДЁТЕ	+ЁТЕ
ОНИ ПИШУТ.	+ут	ОНИ ИДУТ	+УТ

KAK "NASIL" SORU SÖZCÜĞÜ

tesJı'"6 yapılan '§'n NASIL olduğunu öğrenmek için yöneltilen bu soruya cevap eden sözcük ZARF'tır. Eylemin nitelik ve niceliğini bildiren sözcüklere ZARF üstünr L SÇa cümlede Çekime uğramadan kullanılan sözcüklerdendir. Ancak n|uk derecesi yapılırken sonekleri değişmektedir.

КАК — NASIL
ОН — O
ГОВОРИТ — KONUŞUYOR
П°-РУССКИ — RUSÇA

Как она ***m*** Г0в°рит по-русски? — O Rusçayı nasıl konuşuyor?
-О говорит по-русски хорошо. — - O Rusçayı iyi konuşuyor.

Как учитель читает?	Öğretmen nasıl okuyor?
- Он читает быстро.	- O hızlı okuyor.
Как вы пишете по-русски?	Rusçayı nasıl yazıyorsunuz?
- Мы пишем по-русски медленно.	- Biz Rusçayı yavaş yazıyoruz.
Как они понимают по-японски?	Onlar Japoncayı nasıl anlıyorlar?
- Они понимают по-японски плохо.	- Onlar Japoncayı kötü anlıyorlar?
Как ты знаешь английский язык?	İngilizceyi nasıl biliyorsunuz?
- Хорошо.	- İyi, iyi bir şekilde.
-Я знаю английский язык хорошо.	- Ben İngilizceyi iyi biliyorum

Son örnek cümlede de görüldüğü gibi, bu tür sorulara doğrudan "NASIL" sorusunun cevabı olan yalnızca zarf ile de KISA CEVAP vermek m ü m k ü n d ü r . Tam ve kısa cevap, her ikisi de kullanılabilir.

Aşağıdaki cümleleri parantez içinde verilmiş sözcüklerin Rusça karşılıklarıyla tamamlayınız.

1. Кто говорит по-русски ... (iyi) ?
2. Кто пишет по-японски ... (kötü) ?
3. Как ты читаешь ... или ... (iyi - kötü)?
4. Он понимает по-немецки ... (iyi).
5. Она читает ... (yüksek sesle).
6. Они пишут ... (yavaş yavaş).
7. Я знаю английский язык ... (iyi).
8. Ты знаешь русское слово ... (iyi).
9. Мы понимаем урок ... (kötü).
10. Вы говорите ... (alçak sesle).

ЧТО УЧИТЕЛЬ ГОВОРИТ — ÖĞRETMENİN SÖYLEDİKLERİ

Bu başlık altında sıkça kullanılan cümleleri Türkçe karşılıklarıyla kalıp olar^ vereceğiz. Bunları ezberleyerek öğreniniz ve gerekli yerlerde kullanınız, bazı fiillerin emir kipi veriliyor. Daha sonra bu kip geniş olarak işlenecektir.

Uygulama cevapları: 1 **хорошо 2. плохо 3. хорошо - плохо 4. хорошо 5. громко 6. мёДЛеНН хорошо 8. хорошо 9. плохо 10. тихо**

	Gidiniz, geliniz.
Идите сюда-	Buraya geliniz.
Идите туда.	Oraya gidiniz.
Идите домой.	Eve gidiniz. ,

aya" ve "oraya" zarfları ile kullanıldığında "идти" fiili hem "gitmek" hem de »gelmek" anlamı verir.

Пишите.	Yazınız.
Пишите, пожалуйста.	Yazınız, lütfen.
Пишите это слово, пожалуйста.	Bu sözcüğü yazınız, lütfen.
Читайте.	Okuyunuz.
Читайте текст, пожалуйста.	Metni okuyunuz, lütfen.
Дайте.	Veriniz.
Дайте, пожалуйста, карандаш.	Kalemi veriniz, lütfen.
ответ	cevap
хороший ответ	iyi cevap
Это хороший ответ.	Bu iyi bir cevaptır.
вопрос	soru
плохой вопрос	kötü soru
Это плохой вопрос.	Bu kötü bir sorudur.
Садитесь.	Oturunuz.
Садитесь, пожалуйста.	Oturunuz, lütfen.

ДИАЛОГ — DİYALOG

^хмёт: Здравствуйте.	Merhaba
Иван: Доброе утро.	İyi sabahlar, günaydın.
^: Как вы поживаете?	Nasılsınız?
Спасибо, хорошо.	Teşekkür ederim, iyiyim.
Как поживает ваш отец?	Babanız nasıldır?
Он тоже хорошо, спасибо.	O da iyidir, teşekkür ederim.
Где вы работаете?	Nerede çalışıyorsunuz?
° Работаю в школе.	Ben okulda çalışıyorum.
^ я работаю на фабрике.	Ben ise fabrikada çalışıyorum.
До свидания.	Allahaısmarladık.
До свидания.	Allahaısmarladık.

;,, ^yaloğumuzda ilk kez gördüğünüz ve "yaşamak" anlamına gelen "поживать" 9njp eklerle düzenli olarak çekilir. Daha çok hal hatır sormada kullanılır.

Как вы поживаете?	Siz nasılsınız?
Как он поживает?	O nasıldır?
Как они поживают?	Onlar nasıllar?

Bu soruya cevap da olumlu ya da olumsuz olmasına bağlı olarak şu şekilde olur

Как вы поживаете?	Siz nasılsınız?
- Спасибо, хорошо.	- Teşekkür ederim, iyiyim.
- Ничего, все нормально. [niçivö fsö narmâTnı]	- Önemli bir şey yok. Her şey normaldir
- Спасибо, плохо.	- Teşekkür ederim, kötüyüm.
- Я чувствую себя плохо. [ya çustvuyu sib'â plöhı]	- Kendimi kötü hissediyorum,

"Merhaba" anlamında kullanılan sözcük şu şekilde okunur:
здравствуйте [zdrâstvuyti]

Ayrılış sırasında kullanılan "allahaısmarladık" hitap terimi tek bir sözcükmüş gibi okunur:

до свидания [dısvidâniyı]

"Ev" sözcüğünün aşağıdaki formlarını ezberleyiniz:

дом [dom]	ev
дома [dama]	evler
дома [doma] - (где?)	evde
домой [damöy] - (куда?)	eve

"Evler" ile "evde" sözcüklerinin yazılışları aynı olduğu halde vurgulu hecenin değişmesi nedeniyle anlam da değişmektedir.

-A-

Verilen fiillerin şimdiki zaman çekimini yapınız.

1. ПИСАТЬ (I)
2. ИДТИ (I)

-B-

Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. Я читаю по-русски хорошо.
2. Он говорит по-японски плохо.
3. Как ты пишешь по-немёцки?
4. Как она идёт домой?
5. Она идёт домой быстро.
6. Где ваш новый автомобиль?
7. Он сейчас на улице.
8. Кто ваш новый учитель?
9. Где работает ваш брат?
10. Он работает на фабрике.

yama cevapları. A. 1. я пишу, ты пишешь, он (она) пишет, мы пишем, вы пишете, они г> Ут 2. я иду, ты идёшь, он (она) идёт, мы идём, вы идёте, они идут
eL uscayı iyi okuyorum. 2. O Japoncayı kötü konuşuyor. 3. Almancayı nasıl yazıyorsun? 4. O (bayan) ye na 5' 9idiyor? 5. O eve hızlı hızlı gidiyor. 6. Yeni otomobiliniz nerededir? 7. O şimdi caddededir. 8. ' ' üretmeniniz kimdir? 9. Erkek kardeşiniz nerede çalışıyor? 10. O fabrikada çalışıyor.

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

ÖĞRENİLECEK SÖZCÜKLER

рука
[rukâ]
Книга в руке

el, kol

Kitap eldedir.

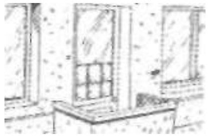
часы
[çasî]
Часы на руке.

kol saati

Saat koldadır.

балкон
[balkon]
Кто на балконе?

balkon

Kim balkondadır?

деньги
[den'gi]
Деньги в кармане.

para

Para ceptedir.

правильно
[prâvil'nı]
Он пишет по-русски правильно.

doğru, doğru bir şekilde

Rusçayı doğru bir şekilde yazıyor.

мл^иИ
ЙЙ-а дш ая
сестра-

küçük

Bu benim küçük kız kardeşimdir.

старший
fstârşıy]
это **мой старший** брат.

büyük

Bu benim büyük kardeşimdir.

дорогой
[dıragöy]
Это дорогой словарь.

değerli, pahalı; sevgili

Bu pahalı bir sözlüktür.

правильный
[prâvil'nıy]
Это правильный ответ.

doğru

Bu doğru bir cevaptır.

первый
[Pervıy]
Это **первый урок.**

birinci

Bu birinci derstir.

з aröy]
то вторая школа. V€X щШ& шла riüîfcc

ikinci

Bu ikinci okuldur.

'Ретий
Niy]
т третий диалог.

üçüncü

işte üçüncü diyalog.

Семнадцать **18**

on sekiz

красиво [krasivı] Я пишу по-русски красиво.		güzel Ben Rusçayı güzel yazıyorum

RUSÇADA İMEK FİİLİNİN İFADE ŞEKİLLERİ

Önceki derslerimizde izah ettiğimiz gibi, işaret zamiri "это" isimlerin cins ve sayısına bağlı olmaksızın, çekimlenmeden kullanıldığında cümlede İmek fiilinin üçüncü tekil ve üçüncü çoğul şahıs karşılığı olan "-dır, -dırlar" görevini de gizli olarak üstlenir.

Это мой учебник.	Bu benim ders kitabımdır.
Это новая книга.	Bu yeni bir kitaptır.
Это его письмо.	Bu onun mektubudur.
Это их словари.	Bunlar onların sözlükleridir.

Bu cümlelerin hepsinde это'пип değişmeden tek şekilde kullanıldığını görüyorsunuz. Cümledeki sıfat, sahiplik sıfatının isimden sonra yazılması durumunda bu görevi gizli olarak onlar üstlenmekte "он" işaret sıfatı da cümledeki ismin cins ve sayısına göre değişik çekimde olmaktadır. Yukarıdaki cümleleri bu kuralı uygulayarak, bir kez daha yazalım.

Этот учебник мой.	Bu ders kitabı benimdir.
Эта книга новая.	Bu kitap yenidir.
Это письмо его.	Bu mektup onundur.
Эти словари их.	Bu sözlükler onlarındır.

Benzer şekilde; birinin unvanını, mesleğini ya da bir şeyin ikinci özelliğini belirtmede araya bir tire (-) konur. Cümlede "-dır, -dırlar" anlamını bu tire karşılar. İşaret sıfatı ismin cins ve sayısına uyar.

Этот господин - учитель.	Bu bay bir öğretmendir.
Этот студент - мой друг.	Bu öğrenci benim arkadaşımdır.
Этот человек - мой брат.	Bu adam benim kardeşimdir.
Эта книга - словарь.	Bu kitap bir sözlüktür.
Эта студентка - моя жена.	Bu bayan öğrenci benim esimdir.
Эта девушка - новая студентка.	Bu kız yeni öğrencidir.
Это здание - наша школа.	Bu bina bizim okuldur.
Эти книги - русские словари.	Bu kitaplar Rusça sözlüklerdir.
Эти офицеры - наши майоры.	Bu subaylar bizim binbaşılardır.

ÜSÇADA SIFATLAR VE ÇEKİMLERİ

Şimdiye kadar öğrendiğimiz sıfatlarla benzer şekilde çekimleri ve kullanılan yeni sıfatları görelim.

Sonu -ый takısıyla biten sıfatlara örnek olarak старый ve новый görmüştük. Bu dersimizde aşağıdaki sıfatları öğrenelim:

правильный ответ	doğru cevap	- ыи
правильная книга	doğru kitap	- ая
правильное письмо	doğru mektup	- ое
правильные ответы	doğru cevaplar	- ые
первый урок	ilk ders	- ый
первая улица	ilk cadde	-ая
первое дерево	ilk ağaç	-ое
первые уроки	ilk dersler	- ые

Sonu -ой ile biten sıfatlardan "genç" anlamında молодой, -ая, -ое, -bie'i öğrenmiştiniz. Son ekleri vurgulu olan aşağıdaki sıfatı da bu dersimizde görelim.

дорогой, -ая, -ое, -ие	kıymetli, değerli, sevgili
дорогой автомобиль	değerli otomobil
дорогая книга	kıymetli kitap
дорогое письмо	değerli mektup
дорогие вещи	kıymetli eşyalar/şeyler
дорогой друг	sevgili arkadaş
дорогая мать	sevgili / kıymetli anne
Дорогие друзья	sevgili arkadaşlar

Sonu -ой ile biten sıfatlar, bu son takısından önce 7 harften (г, к, х, ж, ш, ч, щ) birisi bulunan sıfatlar.

Русский, -ая, -ое, -ие	Rus (isim ve sıfat olarak)
старший, -ая, -ее, -ие	büyük, yaşlı, kıdemli
старший брат	büyük kardeş
старшая сестра	büyük kız kardeş
старшие братья	büyük kardeşler

Bu sıfatları "nasıl, hangi" soru kelimesiyle beraber bu tabloda görelim.

CİNS	nasıl, hangi **какой**	değerli, sevgili **дорогой**	büyük, kıdemli **старший**	doğru **правильный**
Erkek cins (М.р.)	**какой**	**дорогой**	**старший**	**правильный**
Dişi cins (Ж.р.)	**какая**	**дорогая**	**старшая**	**правильная**
Orta cins (Ср.р.)	**какое**	**дорогое**	**старшее**	**правильное**
Çoğul (Мн.ч.)	**какие**	**дорогие**	**старшие**	**правильные**

Какой это дом? **Это дорогой дом.**
Какая это карта? **Это дорогая карта.**
Какое это дерево? **Это дорогое дерево.**
Какие это бумаги? **Это дорогие бумаги.**
Какой это ответ? **Это правильный ответ.**
Какая это дорога? **Это правильная дорога.**
Какие это ответы? **Это правильные ответы.**
Какой это друг? **Это мой старший друг.**
Какая это подруга? **Это старшая подруга.**
Какие это студенты? **Это старшие студенты.**

Aşağıdaki cümleleriTürkçeye çeviriniz.

1. **Это наша комната.**
2. **Это окно - наше.**
3. **Это госпожа - учительница.**
4. **Какой правильный вопрос!**
5. **Это наш первый день в школе.**
6. **Наш учитель сейчас на балконе.**
7. **Идите сюда!**
8. Дай карандаш, пожалуйста.

Aşağıdaki cümleleri Rusçaya çeviriniz.

1. Oradakiler kimdir?
2. Bu çocuklar öğrencidirler.
3. Bu kadın bir doktordur.
4. Bu nasıl bir cevaptır?
5. Şimdi balkonda kim var?
6. Günaydın.
7. Nasılsınız?
8. Oturunuz, lütfen.

НОВЫЙ СТУДЕНТ В ШКОЛЕ

Мы новые студенты. Мы сейчас в школе. Это русский отдел. Вот наши учителя. Они сейчас в классе. Этот господин в коридоре тоже учитель. Это наш первый класс. Вот наши парты и стулья. Мой учебники, словари и тетради на парте. Эта ручка на столё не моя; моя ручка в сумке. В классе мы все читаем, пишем и говорим по-русски. Мы понимаем по-русски хорошо, но говорим плохо.

YENİ ÖĞRENCİ OKULDADIR

Biz yeni öğrencileriz. Biz şimdi okuldayız. Bu Rusça bölümüdür. İşte bizim öğretmenlerimiz. Şimdi onlar sınıftadırlar. Koridorda duran bu bay da öğretmendir. Bu bizim ilk sınıfımızdır. İşte bizim sıra ve sandalyelerimiz. Benim kitaplarım, sözlüklerim ve defterlerim sıranın üstündedir. Bu. benim kalemim değildir. Benimki çantadadır. Biz hepimiz sınıfta Rusça okuyor, yazıyor ve konuşuyoruz. Biz Rusça iyi anlıyoruz fakat kötü konuşuyoruz.

•опросы w

Где студенты сейчас?
-Они в школе.

Какой это отдел?
-Это русский отдел.

Кто этот господин в коридоре?
- Он тоже учитель русского языка.

Какой это класс?
- Это первый класс.

Soru ve Cevaplar

Öğrencilerimiz şimdi neredеdir?
- Onlar okuldadır.

Bu hangi bölümdür?
- Bu Rusça bölümüdür.

Koridordaki bu bay kimdir?
- O da Rusça öğretmenidir.

Bu hangi sınıftır?
- Bu birinci sınıftır.

Uygulama cevapları: A. 1. Bu bizim odamızdır. 2. Bu pencerp hi^imHir т п к

-;*

Где ваши словари?
- Мой словари на парте.

Sizin sözlükleriniz nerededir?
- Sözlüklerim sıranın üstündedir.

Чья эта ручка?
- Это не моя ручка.

Bu kalem kimindir?
- Bu benim kalem değildir.

Что они делают в классе?
- Они читают, пишут и говорят по-русски.

Onlar sınıfta ne yapıyorlar?
- Onlar Rusça okuyor, yazıyor ve konuşuyorlar.

|№]

-A-

Aşağıdaki cümleleri doğru olarak tamamlayınız.

1 они делают в классе?
2. Они говор... по-русски.
3 ученики идут сейчас?
4 он говорит по-турецки?
5. Ка"к вы читаете, или плохо?
6 . . . . . это словарь? - Мой.
7 это журнал? - Русский.
8 он работает? - На фабрике.
9. Я ид... в класс.
10. Она понима... по-английски плохо.

B-

Verilen fiilleri şahıslara göre şimdiki zamanda çekiniz.

1. ИДТИ (I)
2. ЗНАТЬ (I)
3. ГОВОРИТЬ (II)

- C -

Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları parantez içinde verilen sıfatlarla uygun şekilde tamamlayınız.

1. Они хорошо знают .... слова (Rus).
2 книги на столё (Yeni).
3. Студенты читают .... ответы (doğru).
4 друзья говорят по-русски (Kıdemli).
5. Где ваши .... вещи (değerli).
6. Вот наши .... ученики (genç).
7. Какие это уроки? -.... (Eski).

- D -

Aşağıdaki cümleleri parantez içinde verilen zarflarla tamamlayınız.

1. Как она говорит по-русски? -.... (İyi).
2. Кто .... понимает по-японски (kötü) ?
3. Учитель идёт домой .... (hızlı).
4. Они читают текст .... (yüksek sesle).
5. Он знает новые слова .... (iyi).

- E -

Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. Эти солдаты - турки.
2. Эти девушки - врачи.
3. Эти люди - наши учителя.
4. Эта девушка - моя сестра.
5. Это здание - наш дом.
6. Эта книга - русский учебник.
7. Люди идут домой.
8. Как они работают в классе?
9. Какие вещи на столё?
10. Мой старший брат - врач.

- F -

Şu cümleleri Rusçaya çeviriniz.

1. Bu doktor benim arkadaşımdır.
2. Bu cevaplar doğrudur.
3. Bizim öğretmen kütüphanededir.
4. Otomobiliniz garajda mıdır?
5. Bu bizim ilk dersimizdir.
6. Öğretmen hızlı gidiyor.
7. O (bay)İngilizceyi iyi konuşuyor
8. O (bayan) Rusçayı güzel yazıyor.
9. Nerede çalışıyorsunuz?
10. Rusçayı nasıl okuyorum?

говорить (II)	работать (I)	идти (I)
я говорю	я работаю	я иду
ты говоришь	ты работаешь	ты идёшь
он говорит	он работает	он идёт
мы говорим	мы работаем	мы идём
вы говорите	вы работаете	вы идёте
они говорят	ений работают	они идут

B. 1. мой 2. моя 3. моё 4. твой 5. наш 6. наша 7. ваши 8 их 9. его 10. её

C. 1. - ит 2. - ут 3. - ют 4. - ет 5 - ет 6. - ёт 7. - ете 8. - ем

D. 1. Я читаю текст. 2. Сейчас они в классе. 3. Мой словарь дома. 4. Учитель читает диалог громко. 5. Здесь я работаю.

E. 1. Это мой словари. 2 Это его ученики. 3 Это ваши тетради. 4. Это её письма. 5. Это их дома. 6. Это наши портфели.

F. 1. Его друзья - инженеры. 2 Её подруги - врачи. 3. Мой друзья - учителя, 4. Ваши товарищи - студенты. 5. Их сыновья - ученики. 6. Мой братья - учителя.

G. 1. Sınıfta ne yapıyorsunuz? 2 Ben Rusça öğreniyorum. 3. Sizin öğretmeniniz Rus mudur? 4. Evet, o Rustur. 5. Ben bütün sözcükleri biliyorum. 6. Şimdi ben eve gidiyorum. 7. "Ho" sözcüğü ne demektir? 0."Ben" sözcüğünün Rusçası nasıldır?

H. 1 Кто вы? 2. Мы все студенты. 3. Что вы делаете в классе? 4. В классе мы читаем и говорим по-русски. 5 Кто сейчас идёт домой? 6. Сейчас наш учитель идёт домой. 7. Как его зовут? 8. Его зовут Иван Иванович. 9. Как он говорит по-русски? 10. Он говорит по-русски хорошо.

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

рШЩПшш

ехать (I)
[yehaf]
Я еду на автобусе.

gitmek (vasıta ile)

Ben otobüsle gidiyorum.

метро
[mitrö]
Он едет на метро.

metro

O metro ile gidiyor.

думать (I)
[dum it']
Я думаю об уроке.

düşünmek

Ben ders hakkında düşünüyorum.

оба
[öbı]

Они оба студенты.

her ikisi (2 erkek veya bir erkek bir dişi cins için)

Her ikisi öğrencidir.

обе
[öbi]
Они обе студентки.

her ikisi (2 dişi cins için)

Her ikisi bayan öğrencidir.

о
[o]
О ком вы говорите? #

hakkında (edat)

Kim hakkında konuşuyorsunuz?

о ком
[a kom]
О ком он читает?

kim hakkında

O kim hakkında okuyor?

о чём
[a çöm]
О чём она думает?

ne hakkında

O (bayan) ne hakkında düşünüyor?

четвёртый
[çitvörtıy]
Это четвёртый учебник.

dördüncü

Bu dördüncü ders kitabıdır.

пятый
[P'âtıy]
Это пятый диалог.

beşinci

Bu beşinci diyalogdur.

экзамен
[ikzâmin]
Они говорят об экзамене.

sınav

Onlar sınavı konuşuyorlar.

на чём
[na çöm]
На чём он едет?

ne ile

O hangi vasıta ile gidiyor?

девятнадцать
[divitnâtsıf]

on dokuz

06А VE ОБЕ

" (H e r ikisi de, her ikisi" anlamlarını veren bu sayı sıfatı cinsiyete bağlı olarak kullanılır.

Оба: iki erkek veya bir erkek, bir kadın olduğunda.
Обе: her ikisi de kadın veya dişi cins olduğunda.

учитель и ученик	-» они оба	Öğretmen ve öğrenci	-> Onlar her ikisi
Офицер и старшина	-» они оба	Subay ve başçavuş	-> Onlar her ikisi
Сержант и солдат	-» они оба	Astsubay ve asker	-> Onlar her ikisi
Сестра и брат	-> они 66а	Kız ve erkek kardeş	-> Onlar her ikisi
Учительница и Ученица	-> они обе	Bayan öğretmen ve kız öğrenci	-> Onlar her ikisi
Учительница и мать	-> они обе	Bayan öğretmen ve anne	->• Onlar her ikisi
Турок и русский	-> они 66а	Türk ve Rus erkeği	-> Onlar her ikisi
Турчанка и русская	-»• они обе	Türk ve Rus kadını	-> Onlar her ikisi
Мой брат и моя сестра	-> они оба	Benim erkek ve kız kardeşim	-> Onlar her ikisi

он + он	Он + Она	Она + Она
66а	66а	обе

SIFATLAR

Sonu -ый ile biten sıfatlar:

красивый, -ая, -ое, -ые	güzel
четвёртый, -ая, -ое, -ые	dördüncü
пятый, -ая, -ое, -ые	beçinci

Это красивый стол.	Bu güzel bir masadır.
Это красивая карта.	Bu güzel bir haritadır.
Это красивое дерево.	Bu güzel bir ağaçtır.
Это красивые ручки.	Bunlar güzel kalemlerdir.

Это пятый урок.	Bu beşinci derstir.
Это пятая улица.	Bu beşinci caddedir.
Это пятое окно.	Bu beşinci penceredir.
Это пятые уроки.	Bunlar beşinci derslerdir.

Это четвёртый стул.	Bu dördüncü sandalyedir.
Это четвёртая комната.	Bu dördüncü odadır.
Это четвёртое дерево.	Bu dördüncü ağaçtır.
Это четвёртые стулья.	Bunlar dördüncü sandalyelerdir.

Sonu **-ий** ile biten sıfatlar:

маленький, -ая, -ое, -ие	küçük
хороший, -ая, -ое, -ие	iyi, güzel

Маленький мел.	Küçük tebeşir.
Маленькая комната.	Küçük bir oda.
Маленькое окно.	Küçük pencere.
Маленькие ученики.	Küçük öğrenciler.

Sonu **-ой** ile biten sıfatlar:

второй, -ая, -ое, -ые	ikinci

Второй вопрос.	İkinci soru.
Вторая картина.	İkinci resim.
Второе утро.	İkinci sabah.
Вторые бумаги.	İkinci kağıtlar.

Это наш второй урок.	Bu bizim ikinci dersimizdir.
Это вторая стена.	Bu ikinci duvardır.
Это второе письмо.	Bu ikinci mektuptur.
Это вторые ошибки.	Bu ikinci hatalar.

Какой это урок?	Это пятый урок.
Какая это картина?	Это первая картина.
Какое это слово?	Это русское слово.
Какие это карандаши?	Это новые карандаши.

-A

Aşağıdaki ikili isimlerin karşısına 66a ya da 66e koyarak tamamlayınız.

1. **Моя сестра и его сестра**
2. **Учитель и новый врач**
3. **Отец и мать**
4. **Мать и девочка**
5. **Я и мой брат**
6. **Студентка и ученик**
7. **Книга и тетрадь**

- B -

Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları, parantez içinde verilen sözcüklerin Rusçalan ile tamamlayınız.

1. **Это наш** **урок** (ikinci).
2. **В деревне** **дома** (küçük).
3. **Это** **диалог в книге** (beşinci).
4. **Вот** **новый журнал** (güzel).
5. **Это мой** **день в школе** (birinci).
6. **Какой это город -** **или большой** (küçük)?
7. **Какая** **девушка** (güzel)!
8. **Этот инженер -....** **друг** (benim).

5/ОБО) EDATI

"Hakkında" anlamını veren bu edat ile Rusçada EDATLI HAL ya da Türkçedeki karşılığı ile -DE HALİ kullanılır. Birisi veya birşey hakkında okumak, konuşmak, düşünmek, bilgi vermek, sormak ve anımsamak gibi eylemler söz konusu olduğunda bu edat kullanılır. Canlı ve cansızlar için kullanılan soru sözcükleri:

О ком?	Kim hakkında?
О ком вы говорите?	Kim hakkında konuşuyorsunuz?
О чём?	Ne hakkında?
О чём вы говорите?	Ne hakkında konuşuyorsunuz?

Bu edat ile kullanılan isimlerin takıları, daha önce öğrendiğimiz gibi В (içinde) ve НА (üstünde) edatları ile aynıdır.

Где вы **работаете?**	Nerede çalışıyorsunuz?
-Я **работаю** в **школе.**	- Ben okulda çalışıyorum.

Uygulama cevapları: A. 1 66e 2. оба 3. оба 4. обе 5 оба 6 оба 7. обе

В. 1. второй 2. маленькие 3. пятый 4. красивый 5. первый 6 маленький 7. красивая мой

Где они читают текст? — Onlar nerede metin okuyorlar?
- **Они читают текст на уроке.** — - Onlar derste metin okuyorlar.

EDATLI HAL'de isimlerin büyük çoğunluğunun soruna +e takısı aldığını, yukarıdaki örneklerde de görüldüğü üzere, öğrenmiştik. Bu durum o "hakkında" edatı için de geçerlidir.

О ком ты говоришь? — Kim hakkında konuşuyorsunuz?
[a kom ti gıvariş]

Я говорю о студенте. — Ben öğrenci hakkında konuşuyorum.
[ya gıvar'ü a studenti]

Он говорит о друге. — O arkadaşı hakkında konuşuyor.
[on gıvarit a drûgi]

Мы говорим об учителе. — Biz öğretmen hakkında konuşuyoruz.
Вы говорите о человеке. — Siz adam hakkında konuşuyorsunuz.
Они говорят о брате. — Onlar erkek kardeş hakkında konuşuyorlar.

О чём ты думаешь? — Ne hakkında düşünüyorsun?
[a çöm ti dumıyış]

Я думаю об уроке. — Ben ders hakkında düşünüyorum.
[ya dûmıyu aburöki]

Он думает о работе. — O iş hakkında düşünüyor.
Мы думаем о классе. — Biz sınıf hakkında düşünüyoruz.
Вы думаете о книге. — Siz kitap hakkında düşünüyorsunuz.
Они думают о доме. — Onlar ev hakkında düşünüyorlar.

Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. **О ком он читает?**
2. **Он читает о герое.**
3. **О чём они пишут?**
4. **Они пишут о деле.**
5. **О ком он говорит?**
6. **Он говорит о девушке.**
7. **Они говорят о погоде.**
8. **Мы говорим о солдате.**

ЕХАТЬ (I) FİİLİ

"Kara vasıtaları ile gitmek" anlamını veren bu fiilin şimdiki ve geniş zaman çekimleri aşağıdaki gibidir.

Ехать — Vasıta ile gitmek
[yehıt'J
Я еду — Ben vasıtayla gidiyorum
[ya yedu]
Ты едешь — Sen vasıtayla gidiyorsun
[ti yed iş]
Он (она, оно) едет — O vasıtayla gidiyor
[on (anâ anö) yedit]
Мы едем — Biz vasıtayla gidiyoruz
Вы едете — Siz vasıtayla gidiyorsunuz
Они едут — Onlar vasıtayla gidiyorlar

Bu fiile cevap verilen araçların sorusu da şöyledir:

На чём вы едете? — Hangi araç ile gidiyorsunuz?
• **Я еду на автобусе.** — - Ben otobüsle gidiyorum.
• **Я еду на метро.** — - Ben metro ile gidiyorum.

Мы едем на поезде. — Biz trenle gidiyoruz.
Вы едете на такси. — Siz taksi ile gidiyorsunuz.
Они едут на автомобиле. — Onlar otomobille gidiyorlar.

«Nereye» **Куда** soru sözcüğü ile gidilen istikamet sorulduğunda cevap cümlesinde У'пе В ve На edatları ile kullanıldığında Erkek cins isimleri her hangi bir takı [a]lmazlar.

Uygulama cevapları: 1. O kim hakkında okuyor? 2. O kahraman hakkında okuyor. 3 Onlar ne hakkında yazıyorlar? 4. Onlar iş hakkında yazıyorlar. 5. O kim hakkında konuşuyor? 6. O kız hakanda Lnusuvor 7. Onlar hava hakkında konuşuyorlar. 8. Biz asker taklanda konuşuyoruz. nakkında konuşuyor.

Куда ты едешь?	Sen nereye gidiyorsun?
- Я еду в парк.	- Ben parka gidiyorum.
Куда он едет?	0 nereye gidiyor?
- Он едет в магазин.	- O mağazaya gidiyor.
Куда вы едете?	Siz nereye gidiyorsunuz?
- Мы едем на урок.	- Biz derse gidiyoruz.
Куда они едут?	Onlar nereye gidiyorlar?
- Они едут в магазин.	- Onlar mağazaya gidiyorlar.
- Они едут на завод.	- Onlar fabrikaya gidiyorlar.
Он едет в гараж.	O garaja gidiyor.
Я еду в город.	Ben şehre gidiyorum.

шж/ш

Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları B, Ha ve O edatı ile tamamlayınız.

1 ком они говорят?
2. Они говорят .... ученике.
3 чём он думает?
4. Он думает .... уроке.
5. Мы едем .... парк.
6. Он едет .... урок.
7. Я еду .... гараж.
8. Кто едет .... магазин?
9. Кто идёт .... завод?
10. Кто говорит .... экзамене?

-B

Aşağıdaki cümleleri Rusçaya çeviriniz.

1. Kim eve araçla gidiyor?
2. Biz oraya araçla gidiyoruz.
3. Onlar parka yayan gidiyorlar.
4. Öğrenciler derse yayan gidiyorlar.
5. Biz ikimiz yeni öğrencileriz.
6. Siz Rusçayı iyi konuşuyorsunuz.
7. Kim oraya yayan gidiyor?
8. Herkes parka yayan gidiyor.

Uygulama cevapları: A. 1 O 2. об 3 O 4 об 5. в 6. на 7. в 8. в 9 . на 10. об
B. 1 Кто едет д о м о й ? 2. Мы едем туда. 3 Они идут в парк. 4 Студенты и д у т на у р о к . 5 Мы оба новые студенты. 6 Вы говорите по-русски хорошо. 7. Кто идёт туда? 8 Все идут в парк.

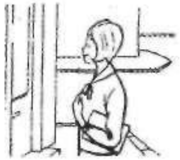
HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

1 ШиШШ&ДЭШШ

обедать (I)
[abedıt']
Я обедаю в школе.

öğle yemeği yemek

Öğle yemeğini okulda yiyorum.

учить (II)
[uçif]
Я учу русский язык.

çalışmak, öğrenmek

Ben Rus dilini öğreniyorum.

завтракать (I)
[zâftrıkıt']
Она завтракает дома.

п — wt

kahvaltı yapmak

O evde kahvaltı ediyor.

обычно
[abiçnı]
Я обычно говорю по-русски.

genellikle, genel olarak

Ben genellikle Rusça konuşurum.

практика
[prâktikı]
Мы делаем практику на уроке.

цат

pratik yapma, uygulama

Biz derste uygulamalar yapıyoruz.

работа
[rabötı]
Они не говорят на работе.

İŞ, çalışma, görev

Onlar işte konuşmazlar.

трудный
[triidnıy]
Это трудное слово.

zor

Bu zor bir sözcüktür.

лёгкий
[löhkiy]
Это лёгкое правило.

kolay, hafif

Bu kolay bir kuraldır.

правило
[prâvilı]
Какое это правило?

kural

Bu hangi kuraldır?

лучше
[lüçşı]
лучше чем F - -
Я читаю по-русски ur e* ^EJ-fJ
лучше, чем он.

daha iyi

-den daha iyi
Ben Rusçayı ondan daha iyi okuyorum.

Двадцать
[dvâtsıf]
двадцатый
[dvatsâtıy]
Я учу двадцатый Диалог.

yirmi

yirminci

Ben 20ci diyalogu öğreniyorum.

чем
[cem]
Я пишу лучше, чем ты.

-den,-dan; nazaran

Ben senden daha iyi yazıyorum.

хуже
[hüjıj
хуже чем
Он знает урок
хуже, чем они.

daha kötü

-den daha kötü
O dersi onlardan daha kötü biliyor.

ŞİMDİKİ ZAMANDA FİİL ÇEKİMLERİ

Обедать ve завтракать fiilleri читать modelinde yani Lgrup (E tipi) eklerle çekilen fillerdir.

Обедать (I) — (mastar şekli)
Обеда+ — (çekim kökü)
Я обеда+ю — Ben yemek yiyorum
[ya abedıyuj
Ты обеда+ешь — Sen yemek yiyorsun
[ti abedıyış]
Он(она, оно) обеда+ет — O yemek yiyor
[on (anâ anö) abedıyıtj
Мы обеда+ем — Biz yemek yiyoruz
[mı abedıyımj
Вы обеда+ете — Siz yemek yiyorsunuz
[vı abedıyıti]
Они обеда+ют — Onlar yemek yiyorlar
[ani abedıyut]

Куда вы идёте сейчас? — Simdi nereye gidiyorsunuz?
- Я иду домой обедать. — - Ben eve öğle yemeğini yemeye gidiyorum.

Я обычно обедаю в школе. — Genellikle öğle yemeğini okulda yiyorum.
Он обычно обедает в клубе. — O genellikle öğle yemeğini kulüpte yiyor.
Они обедают в бюро. — Onlar öğle yemeğini büroda yiyorlar.
Рабочие обедают на заводе. — İşçiler öğle yemeğini fabrikada yiyorlar.
Кто ещё обедает в школе? — Daha tyaşka kim yemeğini okulda yiyor?

Завтракать (I) — (mastar şekli)
Завтрака - — (çekim kökü)
Я завтрака+ю
Ты завтрака+ешь
Он (она, оно) завтрака+ет
Мы завтрака+ем
Вы завтрака+ете
Они завтрака+ют

Где вы обычно завтракаете? — Siz genellikle nerede kahvaltı yapıyorsunuz?
Я обычно завтракаю дома. — -Ben genellikle evde kahvaltı yapıyorum.

Кто завтракает в школе? — Okulda kim kahvaltı yapıyor?
- Все студенты завтракает в школе. — - Bütün öğrenciler okulda kahvaltı yapıyorlar.

Ахмёт не любит завтр'^ать. — Ahmet kahvaltı yapmayı sevmiyor.
Иван завтракает очень рано. — Ivan çok erken kahvaltı yapıyor.

Учить (II) fiili говорить (II) fiili modelinde 2. grup eklerle (yani -И tipi) çekilen bir fiildir.

Учить (II) — (mastar şekli)
Уч- — (çekim kökü)
Яуч+у
[ya uçû]
Ты уч+ишь
[ti üçişj
Он (она, оно) уч+ит
[on (anâ anö) uçitj
Мы уч+им
[mı ûçimj
Вы уч+ите
[vı ûçiti]
Они уч+ат
[ani ûçıt]

Что вы делаете здесь? — Siz burada ne yapıyorsunuz?
- Я учу русский язык. — - Ben Rusça öğreniyorum.

Кто ещё учит русский язык? — Başka kim Rusça öğreniyor?
- Все эти студенты учат русский язык. — - Bu öğrencilerin hepsi Rus dilini öğreniyorlar.

Кто учит русские слова? — Rusça sözcükleri kim öğreniyor?
• Новый студент учит русские слова. — - Rusça sözcükleri yeni öğrenci öğreniyor.

Ахмёт тоже учит русский лзык. — Ahmet de Rus dilini öğreniyor.
Новый студент учит лучше, чем старый. — Yeni öğrenci eskisinden daha iyi öğreniyor.

PRATİK UYGULAMALAR

обедать (I)	öğle yemeği yemek
Я обедаю.	Ben yemek yiyorum.
Я обедаю в школе.	Ben okulda yemek yiyorum.
Я обычно обедаю в школе.	Ben genellikle okulda yemek yiyorum.
Я обычно обедаю поздно.	Ben genellikle geç yemek yiyorum.
завтракать (I)	kahvaltı etmek
Я завтракаю.	Ben kahvaltı ediyorum.
Я завтракаю дома.	Ben evde kahvaltı ediyorum.
Я обычно завтракаю дома.	Ben genellikle evde kahvaltı ediyorum.
Я обычно завтракаю рано утром.	Ben genellikle sabah erkenkahvaltı ediyorum.
Я люблю завтракать.	Ben kahvaltı,etmeyi seviyorum.
учить (II)	öğrenmek
Я учу.	Ben öğreniyorum.
Я учу русский язык.	Ben Rusça dilini öğreniyorum.
Я учу русский язык хорошо.	Ben Rusça dilini iyi öğreniyorum.
Я учу русский язык лучше, чем он.	Ben Rusça dilini ondan daha iyi öğreniyorum.
Я тоже учу трудные слова.	Ben de zor sözcükleri öğreniyorum.
Я люблю учить новые слова.	Ben yeni sözcükleri öğrenmeyi severim.
Сейчас я учу второй диалог.	Şimdi ben ikinci diyalogu öğreniyorum.
Сейчас я читаю и учу русский текст ,	Şimdi ben Rus metni okuyor ve öğreniyorum.

БЫТЬ FİİLİ İLE GEÇMİŞ ZAMAN

"Olmak" anlamını veren bu fiil ile birinin ya da bir şeyin bir yerde bulunması bildirilirken cümlenin tümleci EDATLI HALİ (-DE HALİ)'nde olur. Bu fiilin geçmiş zaman çekimi cümlenin ÖZNESİ'nin cins ve sayısına göre olur.

быть	olmak
бы -	(çekim kökü)
я, ты, он был	-л (М.р.)
я, ты, она была	-ла (Ж.р.)
оно было	-ло (Ср.р.)
мы, вы, они были	-ли (Мн.ч.)

Где сейчас студент? I Сейчас он в школе.	Öğrenci şimdi neredSedir? - O şimdi okuldadır.
Где он был утром? . Он был в клубе.	O sabahleyin nerede idi? - O klüpte idi.
Где студентка была? . Она была в магазине.	Bayan öğrenci nerede idi? - O mağazada idi.
Где было это письмо? - Оно было на столё.	Bu mektup nerede idi? - O masanın üzerinde idi.

pğjf ?;]

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri в, на yada о edatlarından uygun olanı ile tamamlayınız.

1. ... ком вы говорите?
2. Мы говорим ... друге.
3. ... чём они думают?
   Они думают... уроке.
   Он пишет... учителе.
   Мы читаем ... библиотеке.
   Они идут... парк.
8. Ученики едут ... домой.
9. Студенты идут ... магазин.
10. Я еду ... метро.

B-

Aşağıdaki isim gruplarını оба yada обе şeklinde yazın iz.

1. Ученик и ученица
2. Сын и дочь
3. Дочь и сестра
4. Учитель и инженер
5. Девушка и девочка
6. Мама и папа
7. Учитель и учительница
8. Сестра и мама

-C-

Aşağıdaki cümleleri "olmak" fiili ilke geçmiş ve gelecek yapınız.

1. Сейчас он в школе.
2. Люди в кино.
3. Моя сестра в банке.
4. Она сейчас на работе.
5. Женщина в магазине.
6. Сейчас я дома.
7. Сейчас они в ресторане.
8. Сейчас все в классе.

-D-

Bu cümleleri parantez içinde verilen fiilin uygun formu ile tamamlayınız.

1. Сегодня я ... (ехать) домой.*
2. Рано утром я ... (завтракать) дома.
3. Я ... (обедать) в школе.
4. Вчера студенты ... (быть) в классе.
5. Завтра они обе ... (быть) на уроке.
6. Вчера дети ... (быть) в деревне.
7. Она ... (говорить) по-русски лучше, чем он.
8. Кто ... (читать) по-английски хорошо?

-E-

Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. О чём вы говорите?
2. Мы говорим о работе.
3. О ком он думает?
4. Он думает о жене.
5. Как говорит учитель?
6. Учитель говорит быстро.
7. Они говорят о радио.
8. Сегодня дети дома, потому что погода плохая.

-F-

aâıdaki cümleleri Rusçaya çeviriniz.

1. Yarın kulüpte olacağım.
2. Kim yavaş çalışıyor?
3. Ahmet yavaş çalışıyor.
4. Dün kim sinemada idi?
5. Arkadaşım orada idi.
6. Otobüsle eve gidiyorum.
7. Kız çocuğu parka yayan gidiyor.
8. Akşamleyin orada olacağım.
9. Öğle yemeğini orada yiyorum.
10. Biz ikimiz evde kahvaltı yapıyoruz.

18 DERSTEKİ ÖDEV 6'NIN YAPILMIŞ ŞEKLİ

A. 1. Что 2. -ят 3. Куда 4. Как 5. хорошо 6. Чей 7. Какой 8. Где 9. -у 10. -ет

B.

	ИДТИ1		ЗНАТЬ 1		ГОВОРИТЬ II
я	иду	я	знаю	я	говою
ты	идёшь	ты	знаешь	ты	говоришь
он	идёт	он	знает	он	говорит
мы	идём	мы	знаем	мы	говорпм
вы	идёте	вы	знаете	вы	говорите
они	идут	они	знают	они	говорят

c 1 русские 2. новые 3. правильные 4. Старшие 5. дорогие 6. молодые 7. Старые

• 1. Хорошо 2. плохо 3. быстро 4. громко 5. хорошо

E 1 o
• '• Bu askerler Türktürler. 2. Bu kızlar doktordurlar. 3. Bu kişiler bizim öğretmenlerimizdir. 4. Bu kız
8 c,™!! 12kardeŞimdir - 5- Bu bina bizim evdir. 6. Bu kitap Rusça ders kitabıdır. 7. insanlar eve gidiyorlar.
s nıfta nasıl çalışıyorlar? 9. Hangi şeyler masanın üstündedir? 10. Büyük ağabeyim doktordur.

F- 1 Эт
^тот доктор - мой друг. 2. Эти ответы правильные. 3. Наш учитель в библиотеке. 4.
говоп ВТОМО бЙЛЬ В гараже? 5 Это наш пёРвый урок. 6. Учитель идёт быстро. 7. Он хорошо
чита!Г т п - англ й йски. 8. Она пишет по-русски красиво. 9. Где вы работаете? 10. Как я
'•"о по-русски?

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

Ш Ш Ш и Ш ш ш в и

стоять (II)
[stayâf]
Студент стоит там.

i **I** \

ayakta durmak

Öğrenci orada ayakta duruyor.

курить (II)
[kunt*]
Я не курю.

sigara içmek

Ben sigara içmiyorum.

помнить (II)
[pömnit']
Я помню ваш адрес.

hatırlamak

Sizin adresinizi hatırlıyorum.

адрес
[âdris]
Я знаю твой адрес.

adres

Ben senin adresini biliyorum.

офицер
[afitser]
Офицер говорит
по-русски хорошо.

subay

Subay Rusçayı iyi konuşuyor.

двадцать один
[dvâtsıf adin]

21

yirmi bir

двадцать первый
[dvâtsıf pervıy]
Она учит двадцать
первый урок.

yirmi birinci

O 21 ci dersi öğreniyor.

жена
İmâ]
Вот моя жена.

(bayan) eş

İşte benim eşim.

может быть
[möjıt bit']
Может быть, утром
он был в классе.

belki

Belki sabahleyin o okulda idi.

кино
[kinö]
Они были в кино.

sinema

Onlar sinemada idiler.

спрашивать (I)
[sprâşıvıf]
Он спрашивает об
экзамене.

5^

3 **"gv**

sormak

O sınav hakkında soruyor.

зал
bal]
В зале столы и
стулья.

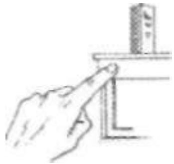
г-п *m* **-** > *щ fil*

Ъргъ ^,»,ÎS-B,

salon

Salonda masalar ve
sandalyeler var.

полка
[pölkı]
Книга стоит на полке.

raf

Kitap rafta duruyor.

İKİNCİ GRUP (- И tipi) EKLERLE ÇEKİLEN FİİLLER

Bu dersimizde ikinci grup eklerle çekilen üç fiili daha göreceğiz. Çekim köklerinde de herhangi bir değişiklik bulunmamaktadır.

стоять (II) ayakta durmak (mastar)
сто- (çekim kökü)

я	сто+ю	я стою	ayakta duruyorum
ты	сто+ишь	ты стоишь	ayakta duruyorsun
он (она, оно)	сто+ит	он (она, оно) стоит	o ayakta duruyor
мы	сто+им	мы стоим	biz ayakta duruyoruz
вы	сто+ите	вы стойте	siz ayakta duruyorsunuz
они	сто+ят	они стоят	onlar ayakta duruyorlar

Кто стоит там? — Orada kim ayakta duruyor?
- Солдат стоит там. — - Orada asker ayakta duruyor.

Какая книга стоит на полке? — Rafta hangi kitap duruyor?
- На полке стоит новая книга. — - Rafta yeni kitap duruyor.

Где стоит ваш брат? — Erkek kardeşiniz nerede duruyor?
Все студенты стоят в коридоре. — Bütün öğrenciler koridorda ayakta duruyorlar.

помнить ,(II) hatırlamak (mastar)
помн- (çekim kökü)

я	помн+ю	я помню	ben hatırlıyorum
ты	помн+ишь	ты помнишь	sen hatırlıyorsun
он (она, оно)	помн+ит	он (она, оно) помнит	o hatırlıyor
мы	помн+им	мы помним	biz hatırlıyoruz
вы	помн+ите	вы помните	siz hatırlıyorsunuz
они	помн+ят	они помнят	onlar hatırlıyorlar

0bl помните это? — Bunu hatırlıyor musunuz?
па Я хорошо помню это. — - Evet, ben bunu iyi hatırlıyorum.

вы помните меня? — Beni hatırlıyor musunuz?
ВЫ помните мой новый адрес? — Benim yeni adresimi hatırlıyor musunuz?

Они всё помнят. — Onlar her şeyi hatırlıyorlar.
Студенты помнят все слова. — Öğrenciler bütün sözcükleri hatırlıyorlar.
Все помнят наш автомобиль. — Herkes bizim otomobili hatırlıyor.

курить (II) sigara içmek (mastar)
кури- (çekim kökü)

я	кур+ю	я курю	ben sigara içiyorum
ты	кур+ишь	ты куришь	sen sigara' içiyorsun
он (она, оно)	кур+ит	он (она, оно) курит	o sigara içiyor
мы	кур+им	мы курим	biz sigara içiyoruz
вы	кур+ите	вы курите	siz sigara içiyorsunuz
они	кур+ят	они курят	onlar sigara içiyorlar

Кто курит там? — Orada kim sigara içiyor?
- Никто не курит там. — - Orada kimse sigara içmiyor.

Отец курит дома. — Baba evde sigara içiyor.
Учитель не курит в школе. — Öğretmen okulda sigara içmiyor.

Sağıdaki cümleleri, parantez içinde verilen fiillerin uygun formu ile tamamlayınız.

1. Какой словарь ... (стоять) слева?
2. Они все ... (курить).
3. Кто ... (помнить) мой дом?
4. ... (помнить) ли вы мой адрес?
5. Как по-турецки " ... " (помнить)?
6. Я не люблю ... (курить).
7. Кто ... (курить) в коридоре?

'ТО, КТО, КОГДА, КУДА, ГДЕ, ЧЕЙ BAĞLAÇLAR!

Aynı zamanda birer soru sözcüğü olan bu sözcükler, iki cümleciği birleştirm de bağlaç olarak kullanılırlar.

что	ki
Я всё понимаю.	
Что он говорит?	
Я всё понимаю, что он говорит.	Onun ne dediğini ben anlıyorum.
Учитель слушает.	
Кто хочет читать?	
Учитель слушает тех, кто хочет читать.	Kim okumak isterse öğretmen dinliyor.
Я не знаю.	
Куда он едет?	
Я не знаю, куда он едет.	Onun nereye gittiğini bilmiyorum.
Я хорошо знаю.	
Где она работает?	
Я хорошо знаю, где она работает.	Onun nerede çalıştığını iyi biliyorum.
Чья это ручка?	
Я не знаю.	
Я не знаю, чья это ручка.	Bu dolma kalemin kimin olduğunu bilmiyorum.
Куда он идёт?	
Я не знаю.	
Я не знаю, куда он идёт.	Onun nereye gittiğini bilmiyorum.
Я не понимаю, что он говорит.	Onun ne konuştuğunu anlamıyorum.
Я думаю, что они туристы.	Onların turist olduğunu sanıyorum.
Вы знаете, кто идёт в кино?	Kimin sinemaya gittiğini biliyor musunuz?
Вы знаете, **как он говорит по-английски?**	Onun nasıl İngilizce konuştuğunu biliyor musunuz?
Я не знаю, куда она идёт.	Onun nereye gittiğini bilmiyorum.
Она пишет, где они сейчас.	O onların nerede olduğunu yazıyor.

ağıdaki bileşik cümlelerin arasına uygun bağlacı koyunuz **(когда, что, кто, как, *фв,* куда, чей, почему).**

1. **Он спрашивает, я читаю по-русски.**
2. **Он спрашивает, я работаю.**
3. **Он спрашивает, я иду.**
4. **Он спрашивает, наш учитель.**
5. **Он спрашивает, это книги.**
6. **Он спрашивает, я говорю.**
7. **Он спрашивает, я еду домой.**
8. **Он спрашивает, я говорю по-английски плохо.**

PRATİK UYGULAMALAR

помнить (II)	hatırlamak
Я помню.	Ben hatırlıyorum.
Я помню всё.	Ben her şeyi hatırlıyorum.
Я помню всё хорошо.	Ben her şeyi iyi hatırlıyorum.
Я помню ваш адрес.	Ben adresinizi hatırlıyorum.
спрашивать (I)	sormak
Я спрашиваю.	Ben soruyorum.
Ты спрашиваешь.	Sen soruyorsun.
Они спрашивают.	Onlar soruyorlar.
О ком они спрашивают?	Onlar kim hakkında soruyorlar?
Они спрашивают об учителе.	Onlar öğretmen hakkında soruyorlar.
ᴷто спрашивает обо мне?	Benim hakkımda kim soruyor?
стоять (||)	ayakta durmak
стою.	Ben ayakta duruorum.
Кто **стоит там?**	Orada kim duruyor?
СгУДёнт стоит там.	Orada öğrenci duruyor.

'a cevapları: 1. **как 2. где 3. куда 4. кто 5 чьи 6. что 7. когда 8 почему**

может быть

Может быть, вы знаете?	Belki siz bilirsiniz?
Может быть, это будет хорошо.	Belki bu iyi olacak.

DİYALOG

- **Кто вы?**	Siz kimsiniz?
- **Я** студент.	Ben öğrenciyim.
- **Что вы здесь делаете?**	Siz burada ne yapıyorsunuz?
- **Я учу русский язык.**	Ben Rus dilini öğreniyorum.
- **Русский язык интересный?**	Rus dili ilginç midir?
- **Да, интересный.**	Evet, ilginçtir.
- **Вы уже хорошо понимаете по-русски?**	Siz artık Rusçayı iyi anlıyor musunuz?
- **Да, хорошо.**	Evet, iyi.
- **Куда вы идёте?**	Siz nereye gidiyorsunuz?
- **Я иду домой обедать.**	Ben eve öğle yemeğini yemeye gidiyorum.
- **До свидания.**	Hoşça kalın.
- **До свидания.**	Hoşça kalın.

Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları, parantez içinde verilen sözcüklerin u y g u n şekilleri ile tamamlayınız.

1. **Русский язык очень ...** (zor).
2. **Я теперь учу ... (Rus) язык.**
3. **Вы уже хорошо** ... (anlamak) **по-русски.**
4. **Где вы** ... (olmak) **вчера вечером?**
5. **Они все уже** ... (hızlı) **читают.**
6. **Я не знаю, . . . (ne) значит "город" по-турёцки.**
7. **Вы понимаете** ... (herşeyi), **что я говорю?**
8. **Да, я хорошо понимаю всё, ... (ki) вы говорите.**

Uygulama cevapları: 1. трудный 2. русский 3. понимаете 4 были 5. быстро 6. что

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

Bu özet dersinde 13. ile 22. dersler arasında öğretilenler kısaca gözden geçirilecektir. Bu dersi çalışırken, ilk özet dersin başında belirtildiği şekilde hareket ediniz.

SÖZCÜKLER

13-22 dersler arasında verilen sözcükleri topluca görmeniz için alfabetik olarak veriyoruz. Parantez içinde gördüğünüz rakam o sözcüğün ilk defa geçtiği dersin numarasıdır.

англичанин [angliçânin]	İngiliz erkeği (15)
ЛРес [âdris]	adres (16)
	Б-
б°**льшой** [bal'şöy]	büyük (14)
б£»лкон [balkon]	balkon (18)
	В-
вРач [vraç]	doktor(13)
Ве сь [ves'l M.p	bütün, hepsi (14)
ВСя [fs'a] Ж.р	bütün, hepsi (14)
Всё [fs'o] **Ср.р**	bütün, hepsi (14)
Все [fs'e] **Мн.ч.**	bütün, hepsi (14)

в/во [v/vo]	içinde (14)
время [vrem'ı]	zaman (14)
второй [ftaröy]	ikinci (18)
вопрос [vaprös]	soru (17)

- Г -

город [görıt]	şehir (14)
говорить [gıvarit]	konuşmak (15)
громко [grömkı]	yüksek sesle (16)

- Д -

девушка [devuşkı]	yetişkin kız (16)
дорога [darögı]	yol (13)
дело [deli]	iş (14)
делать [delıf]	yapmak (16)
домой [damöy]	eve (16)
дайте [dâyti]	veriniz (17)
деньги [den'gi]	para (18)
дорогой [dıragöy]	değerli; sevgili (18)
думать [dumıt']	düşünmek (19)
двадцать [dvâtsıf]	yirmi (20)
двадцатый [dvatsatıy]	yirminci (20)

- Е, Ё -

есть [es'f]	var (20)
ещё [yişö]	daha; henüz (21)

- Ж -

жена [jınâ]	eş, karı (14)
женский [jenskiy]	kadın-(s)ı (14)

- З -

завод [zavöt]	büyük fabrika (14)
завтракать [zaftrıkıt']	kahvaltı yapmak (20)
зал [zal]	salon (21)

- И, Й -

и [i]	ve (15)
и и [i ... i]	ve ve ...(15)
идти [itti]	yaya gitmek (17)'
идите [iditi]	gidiniz, geliniz (17)

- К -

красивый [krasivıy]	güzel (13)
как [kak]	nasıl (15)
куда [kuda]	nereye (16)
коридор [kıridör]	koridor (17)
красиво [krasivı]	güzel bir şekilde (18)
кино [kiriö]	sinema (21)

- Л -

лучше [lûçşı]	daha iyi (20)

- М -

магазин [mıgazin]	mağaza (13)
муж [muş]	koca, eş (14)
медленно [medlinı]	yavaş yavaş (17)
маленький [mâlin'kiy]	küçük (18)
метро [mitrö]	metro (19)
может быть [möjıt bit']	belki (21)

- Н -

н а [na]	üstünde (14)
н о [no]	fakat, ama (15)

- О -

офицер [afitser]	subay (13)
очень [öçin']	çok (14)
отдел [atdel]	bölüm (17)
ответ [atvet]	cevap (17)
оба [öbı]	ikisi (19)
обе [öbi]	ikisi (19)
о (об/обо) [o (ob/abı)]	hakkında (19)
обедать [abedıt']	öğle yemeği yemek (20)
обычно [abiçnı]	genellikle, genel olarak (20)

- П -

п°Рт [port]	liman (14)
'''°Ртфель [partfel']	el çantası (14)
Снимать [pınimâf]	anlamak (15)
'''°-Русски [pa-rûski]	Rusça (15)
0-турецки [pı-turötski]	Türkçe (15)
°-английски [pı-angliyski]	İngilizce (15)

по-немецки [pı-nimetski]	Almanca (15)
по-украински [pı-ukrainski]	Ukraynaca
по-арабски [pı-arâpski]	Arapça (15)
по-японски [pı-yapönski]	Japonca (15)
плохо [plöhı]	kötü (16)
писать [pisâf]	yazmak (17)
пишите [pişiti]	yazınız (17)
правильно [prâvil'nı]	doğru bir şekilde (18)
правильный [prâvil'nıy]	doğru (18)
первый [pervıy]	birinci (18)
пятый [p'âtıy]	beşinci (19)
правило [prâvilı]	kural (20)
помнить [pömnit']	hatırlamak (21)
полка [pölkı]	raf (21)

-P

разговор [rızgavör]	konuşma
работа [rabötı]	iş (16)
работать [rabötıf]	çalışmak (16)
рука [rukâ]	el, kol (18)

-C

солдат [saldât]	asker (13)
сад [sat]	bahçe (14)
сюда [südâ]	buraya (16)
садитесь [saditis']	oturunuz (17)
старший [siârşıy]	büyük (18)
стоять [stayâf]	ayakta durmak (21)
спрашивать [sprâşıvıt']	sormak (21)

-T

текст [tekst]	metin (15)
тихо [tini]	alçak sesle (16)
туда [tudâ]	oraya (16)
третий [tretiy]	üçüncü (18)
трудный [trûdnıy]	zor (20)
учить [uçif]	öğrenmek (20)

ф.

фабрика [fâbrikı]	fabrika **(14)**

-X-

хуже [hûjı]	daha kötü (20)
хорошо [hıraşo]	iyi (16)

Ш-

шкаф [şk'af]	dolap, raf (14)

•э-

экзамен [ikzâmin]	sınav (19)

RUSÇADA İSİMLERİN YALIN HAL ÇOĞUL ŞEKİLLERİ

Geçen derslerimizde, Rusça isimlerin Erkek Cins (M.p.), Dişi Cins (Ж.p.) ve Orta Cins (Cp.p.) olmak üzere üç cinste toplandığını daha önce öğrenmiştiniz. İsimlerin cinsiyeti son narflerine bakılarak anlaşılır. Ancak canlıların cinsiyeti fiziki cinsiyetlerine bağlıdır. Yani bir meslek unvanını gösteren sözcüğün son harfine bakılmaksızın onun cinsiyetine göre ismin cinsi belirlenir.

Genel bir tekrar olması bakımından isimlerin cinsiyet ve Yalın Hal çoğul tablolarını vereceğiz.

	LGrup	2.Grup	3.Grup
Erkek Cins (M.p.)	Sonu sessiz harf **студент**	Sonu **-й** **герой**	Sonu -ь (bir kısmı) **день**
Dişi Cins **(Ж.р.)**	Sonu **-а** **книга**	Sonu **-я** **деревня**	Sonu -ь (bir kısmı) **ночь**
Orta Cins JCp.p.)	Sonu **-о** **окно**	Sonu -е море	Sonu -МЯ **имя**

İSİMLERİN YALIN HAL ÇOĞUL TABLOSU

	LGrup	2.Grup	3.Grup
Erkek Cins (M.p.)	**+И / +Ы** студент **студенты**	**+и** **герой** **герои**	**+и** **день** **дни**
Dişi Cins **(Ж.р.)**	**а** yerine **+и** / **+ы** **книга** **книги**	**я** yerine **+и** **деревня** **деревни**	**+и** **ночь** **ночи**
Orta **Cins** **(Ср.р.)**	**о** yerine **+а** **окно** **окна**	**е** yerine +я **море** моря	**мя** yerine **-ена** **имя** **имена**

Bu tabloyu tetkik ettiğimizde

1- Erkek ve Dişi Cins İsimlerin +и ya da +ы seslisi ile Yalın Hal çoğul yapıldığını görürüz.

2- Sonu sessiz harfle biten Erkek Cins ve sonu -a ile biten Dişi Cins isimlerin ç o ğ u l yapılmasında +и ya da +ы'шп geldiğinin temel belirleyici kuralı şu yedi (7) s e s s i z harftir.

GIRTLAK HARFLERİ: г, к, x ve

FIŞILTILI HARFLER: ж, ч, ш, щУап sonra ы, я, ю seslileri gelmez b u n l a r a karşılık olarak и, а, **у** sesli harfleri gelir.

студент+ы **->студенты**
нож+и **- >ножи**

газета - газет+ы **-» газеты**
книга - книг+и **- > • книги**

YALIN HAL'DE KURALDIŞI ÇOĞUL YAPILAN İSİMLER

1. Vurgulu a (â) ile çoğul yapılanlar.

дом - дома — ev - evler
[dom - dama]

rop°fl"Г°P°Дa — §en 'r • şehirler
[g0rıt - gıradâ]

2 sonuna -ья alarak çoğul olanlar.

стул - стулья — sandalye - sandalyeler
rstul - stül'ya]
дерево - деревья — ağaç - ağaçlar
[derivı - direv'yı]

3. Hiç çekime uğramadan kullanılanlar.

радио - **наши** радио — radyo - bizim radyolarımız
пальто - наши пальто — pardesü - bizim pardesülerimiz
кино - новые кино — sinema - yeni sinemalar

4. Sürekli çoğul kullanılan isimler.

часы - **часы** — saat - saatler
деньги - деньги — para - paralar

SIFATLAR VE CİNSLERİ

Dilbilgisi açısından Rusçadaki sıfatlar sert ve yumuşak takılı olmak üzere ikiye ayrılırlar. Takıları da buna göre değişir.

1. Sert takılı sıfatlara örnekler.

старый, -ая, -ое, -ые
хороший, -ая, -ее, -ие
дорогой, -ая, -ое, -ие (takılar vurgulu)

2. Yumuşak takılı sıfatlar.

синий, -яя, -ее, -ие
третий,-ья,-ье,-ье

ZARFLAR VE KULLANILDIĞI YERLER

Zarflar, cümlede fiillerle ilgili sözcüklerdir. Onların nitelik ve niceliklerini bildirirler.

Хорошо — iyice, iyi bir şekilde

Он хорошею говорит по-русски. — O Ruscayı iyi konuşuyor.
Он пишет текст быстро. — O metni hızlı yazıyor.

Bir cümledeki zarfı belirlerken **как** nasıl, sıfatı belirlerken **какой** - hangisi, nasıl sözcükleri kullanılır.

Как студент читает текст? — Öğrenci metni nasıl okuyo[r7]
- Он читает текст хорошо. — - O metni iyi okuyor.

Какой это карандаш? — Bu kalem nasıldır?
- Это хороший карандаш. — - Bu iyi bir kalemdir.

Rusçada zarflar tek seki İdedir; cinsiyet, çoğulluk ya da ismin hallerine göre çekime uğramaz.

Учитель пишет быстро. — Öğretmen hızlı yazıyor.
Новые студенты читают плохо. — Yeni öğrenciler kötü okuyorlar.

Sifatların kullanımı tamamen farklıdır. Önüne ya da sonuna geldikleri isme bağlı olmak üzere cümlenin gerektirdiği cins, sayı ve ismin hallerine göre çekime uğrar.

Это хороший новый журнал.	Bu iyi yeni bir dergidir.
Это хорошая новая книга.	Bu iyi yeni bir kitaptır.
Это новое окно.	Bu yeni bir penceredir.
Эта картинка интересная.	Bu resim ilginçtir.
Эти люди - наши студенты.	Bu kişiler bizim öğrencilerimizdir.

SIFATLARIN YALIN HAL ÇOĞUL TAKILARI

Genel olarak normal sıfat takıları atılır ve sıfatın sert ya da yumuşak oluşu ile çekim kökünün sonundaki sessiz harfin 7 istisna harften (г, к, х, ж, ч, ш, щ) birisi olmasına bağlı olarak -ые veya **-ие** eklenir

новый дом	yeni ev
новая книга	yeni kitap
новое окно	yeni pencere
новые дома, книги, окна	yeni evler, kitaplar, pencereler

синий дом	mavi ev
синяя бумага	mavi kağıt
синее письмо	mavi mektup
синие дома, бумаги, письма	mavi evler, kağıtlar, mektuplar

FİİLLERİN ZAMANLARI VE ÇEKİM EKLERİ

Eklerle türetilen çekimli bir dil olan Rusçada fiiller de zamanlara göre değişik anlam kazanırken şahıslara, cinsiyete ve çoğulluğa göre farklı çekim eki alırlar. '

ŞİMDİKİ VE GENİŞ ZAMANDA FİİL ÇEKİM EKLERİ

ürkçedeki bu iki zamanı karşılamak üzere Rusçada tek zaman vardır Bu zamanda fiiller iki grup (1. ve 2. ya da -Е ve -И tipi) çekim ekinden birisine göre çekilirler.

Fiil	Mastar takısı	Çekim kökü
читать	**-ть**	**чита-**
говорить	**-ть**	**говор-**
идти	**-ти**	**ид-**
мочь	**-чь**	**мог-**

Genel olarak, mastar takısı atıldıktan sonra geriye yalın çekim kökü kalır. Ancak bazı fiillerde/çekim ekinden önce, sessiz harf değişmesi ya da ilavesi olabilir.

Her iki grupla birer fiil çekimi yapalım.

читать (I)	okumak
-ть	(mastar takısı).
чита-	(çekim kökü)

я чита+ю	**я читаю**	ben okuyorum
ты чита+ешь	**ты читаешь**	sen okuyorsun
он(она, оно)чита+ет	**он (она, оно) читает**	o okuyor
мы чита+ем	**мы читаем**	biz okuyoruz
вы чита+ете	**вы читаете**	siz okuyorsunuz
они чита+ют	**они читают**	onlar okuyorlar

говорить (II)	konuşmak
-ть	(mastar takısı)
говор -	(çekim kökü)

я говор+ю	**я говорю**	ben konuşuyorum
ты говор+ишь	**ты говоришь**	sen konuşuyorsun
он (она, оно) говор+ит	**он (она, оно) говорит**	o konuşuyor
мы говор +им	**мы говорим**	biz konuşuyoruz
вы говор+ите	**вы говорите**	siz konuşuyorsunuz
они говор+ят	**они говорят**	onlar konuşuyorlar

Rusça fiillerin çekimleri ilerleyen derslerimizde özel çekim halleri de dahil olmak üzere, işlenecektir. Ayrıca diğer dillerde bulunmayan ve fiillerin görünüş özelliğine göre tamamlanmamış ve tamamlanmış eylem bildiren fiil özelliği mevcuttur.

RUSÇADA HAREKET FİİLLERİ

Yapılan hareketin cinsine göre fiiller değişmektedir. Aşağıdaki fiillerde de görüleceği gibi GİTMEK eyleminin Y A Y A ya da VASITA ile olması durumunda fiil farklı olmaktadır.

идти	yaya gitmek
ехать	kara araçları ile gitmek
летать	uçakla gitmek

Сейчас я иду домой.	Şimdi ben eve yayan gidiyorum.
Сейчас он едет домой.	Şimdi o eve araçla gidiyor.
Сейчас он летит в Стамбул.	O şimdi İstanbul'a uçakla uçuyor/gidiyor.

RUSÇADA İMEK FİİLİN BULUNMASI

Rusçada şahıslara göre -İM, -SİN, -DİR, -İZ, SİNİZ ve -LERDİR anlamlarını veren herhangi bir sözcük yoktur. Basit yani fiilsiz cümlelerde bu görevi **ЭТО** : BU, BUDUR işaret zamiri, isimlerden sonra yazılan tam ve kısa sıfat şekilleri ile tire (-) işareti karşılar.

Это новая книга.	Bu yeni bir kitaptır.
Эта книга новая.	Bu kitap yenidir.
Этот мальчик - мой сын.	Bu çocuk benim oğlumdur.

ОБА VE **ОБЕ**

HER İKİSİ anlamını karşılayan bu sayı sıfatlarından **обе** söz konusu canlının her ikisi de dişi cins olduğunda kullanılır. İki erkek ya da biri erkek biri dişi olduğunda **оба** olur.

отец и сын -> они 66а
брат и сестра -> они 66а
дочь и мать -> они обе

он + он	**он + она**	**она + рна**
оба	**оба**	**обе**

О (ОБ / ОБО) "HAKKINDA" EDATI

Rusçada bu edat ile Edatlı Hal ya da Türkçe karşılığı ile -DE Hali kullanılır.

О ком?	Kim hakkında?
О ком вы говорите?	Kim hakkında konuşuyorsunuz?
. **Я говорю об учителе.**	- Ben öğretmen hakkında konuşuyorum.
О чём?	Ne hakkında?
О чём вы говорите?	Ne hakkında konuşuyorsunuz?
-Я говорю о книге.	- Ben kitap hakkında konuşuyorum.

"Bir kara vasıtası ile gitme" söylenirken "araçla gitmek" anlamını karşılayan **ехать (I)** fiilinin yanı sıra özellikle hangi araç olduğu bildirilirken **на** edatı kullanılır ve Edatlı Hal takısı alır.

На чём вы едете?	Hangi araçla gidiyorsunuz?
- **Мы едем на автобусе.**	- Biz otobüsle gidiyoruz.
- **Мы едем на поезде.**	- Biz trenle gidiyoruz.
- **Мы едем на метро.**	- Biz metro ile gidiyoruz.
- **Мы едем на такси.**	- Biz taksi ile gidiyoruz.

БЫТЬ "OLMAK" FİİLİ İLE GEÇMİŞ ZAMAN

Bu fiilin cins ve sayıya göre alacağı takılarla geçmiş zamanda anlam ifade etmesi mümkündür.

быть	olmak
*Tb	(mastar takısı)
6b|-	(çekim kökü)

Я, ты, он бы+л _> был
Я, ты, она бы+ла _>. была
Оно бы+ло ->. было
Мы, вы, они бы+ли-* были

Утром я был в школе. — Sabahleyin ben okulda idim.
Вчера она была тут. — Dün o (bayan) burada idi.
Все студенты были на уроке. — Bütün öğrenciler derste idiler.
Окно было большое. — Pencere büyük idi.

БЫТЬ "OLMAK" FİİLİ İLE GELECEK ZAMAN

Bu sefer "olmak" fiilinin şahıs zamirlerine göre yapılan çekimi ile gelecek zaman anlamı ifade etmek mümkündür.

быть (1)	olmak
-ть	(mastar takısı)
бы- > буд-	(çekim kökü)

Я буд+у	-> я буду
Ты буд+ешь	-> ты будешь
Он (она, оно) буд+ет	-» он (она, оно) будет
Мы буд+ем	-> мы будем
Вы буд+ете	-> вы будете
Они буд+ут	-» они будут

Кто будет в кино? — Kim sinemada olacak?
- Студент будет в кино. — - Öğrenci sinemada olacak.

Завтра я буду дома. — Yarın ben evde olacağım.
Вечером они будут на уроке. — Akşamleyin onlar derste olacaklar.

ЧТО, КТО, **КАК,** ГДЕ, КУДА VE КОГДА BAĞLAÇLARI

Aynı zamanda soru sözcüğü olarak da kullanılan bu sözcükler iki cümleciği birleştirmede kullanılırlar.

Вы понимаете всё, что я говорю? — Benim söylediğim her şeyi anlıyor musunuz?

Я не знаю, кто идёт домой. — Kimin eve gittiğini bilmiyorum.
Я хорошо знаю, как он говорит по-русски. — Onun Rusçayı nasıl konuştuğunu iyi biliyorum.
Я знаю, где он работает. — Onun nerede çalıştığını biliyorum.
Я не знаю, куда они едут. — Onların nereye gittiğini bilmiyorum.
Я не знаю, когда он будет здесь. — Onun ne zaman burada olacağını bilmiyorum.

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

аШШ^A щщщщ

Турция
[turtsıyı]
Турция - большая страна.

Türkiye

Türkiye büyük bir ülkedir.

Анкара
[ankarâ]
Анкара - наша столица.

Ankara

Ankara bizim başkentimizdir.

столица
[stalitsı]
Они .в столице.

-41
1'•«*5КЙввп|

başkent

Onlar başkenttelerdir.

Россия
[rasiyı]
Россия - наша соседняя страна.

— C.it*-

Rusya

Rusya bizim komşu ülkemizdir.

Москва
[maskvâ]
Москва - старый город.

i

Moskova

Moskova eski bir şehirdir.

часть
[çasf]
Это первая часть книги.

bölüm

Bu kitabın ilk bölümüdür.

называться
[nızıvâtsı]
Как называется этот фильм?

adlandırılmak

Bu filmin ismi nedir?

страна
[stranâ]
Вот красивая страна.

ülke, memleket

İşte güzel bir ülke.

жить (I)

Я живу в Стамбуле.

yaşamak, oturmak

Ben İstanbul'da yaşıyorum.

знание
[znâniyı]
Это хорошее знание.

bilgi

Bu iyi bir bilgidir.

ужинать (I)
[ûjınıf]
Они ужинают дома.

akşam yemeği yemek

Akşam yemeğini evde yiyorlar.

ужин
[ujın]
Вот ваш ужин.

akşam yemeği

İşte sizin akşam yemeğiniz.

ŞİMDİKİ VE GENİŞ ZAMANDA FİIL ÇEKİMLERİ

жить (I)		yaşamak
-ть		(mastar takısı)
жи+в	жив	(çekim kökü)

я жив+у	-» я живу	ben yaşıyorum
ты жив+ёшь	-> ты живёшь	sen yaşıyorsun
он (она, оно) жив+ёт	-> он (она, оно) живёт	o yaşıyor
мы жив+ём	-> мы живём	biz yaşıyoruz
вы жив+ёте	-> вы живёте	siz yaşıyorsunuz
они жив+ут	-» они живут	onlar yaşıyorlar

Где вы живёте?
- Я живу в городе.

Nerede oturuyorsunuz?
- Ben şehirde oturuyorum.

Где живёт ваш отец?
- Он тоже живёт в городе.

Babanız nerede oturuyor?
- O da şehirde oturuyor.

Где они живут?
- Я не знаю, где они живут.

Onlar nerede yaşıyorlar?
- Onların nerede yaşadığını bilmiyorum.

Он живёт в деревне.
Она живёт здесь.
Моя сестра живёт там.
Мой брат не живёт здесь.

O köyde yaşıyor.
O burada yaşıyor.
Kız kardeşim orada oturuyor.
Erkek kardeşim burada yaşamıyor.

EDATLI HALDE BAZI İSİMLERİN SÜREKLİ HA EDATI İLE KULLANILMASI

Önceki derslerimizde в, на ve о edatı ile Türkçedeki -DE Hali'nin karşılığı olan Edatlı Hal'in kullanıldığını öğrenmiştiniz.

Где были студенты?
- Они были на уроке.

Öğrenciler nerede idiler?
- Onlar derste idiler.

Где была ваша сестра?
- Вчера она была на работе.

Kız kardeşiniz nerede idi?
- O dün işte idi.

Где были автомобили?
- Они были на улице.

Otomobiller nerede idiler?
- Onlar sokakta idiler.

Где находится его новый дом?	Onun yeni evi nerede bulunmaktadır?
- Его новый дом находится на горе.	- Onun yeni evi tepenin üstünde bulunmaktadır.
Где стоят молодые девушки?	Genç kızlar nerede duruyorlar?
- Они стоят на балконе.	- Onlar balkonda duruyorlar.
Где были учителя?	Öğretmenler nerede idiler?
- Они были на лекции.	- Onlar konferansta idiler.
Утром люди были на вокзале.	Sabahleyin insanlar istasyonda idiler.

Bu cümlelerdeki boşlukları uygun edatlarla tamamlayınız.

1. **Завтра в с е студенты будут . . лекции.**
2. **Рабочие были . . . работе.**
3. **Ученики были . . . уроке.**
4. **Маленький дом находится ... горе.**
5. **Новые слова были ... доске.**
6. **Кто работает ... станции?**

EDATLI HALDE SONUNA +И TAKISI ALAN İSİMLER

Bu halde, isimlerin büyük çoğunluğunun doğrudan ya da sonundaki harfinin yerine +e takısı aldıklarını öğrenmiştiniz. Aşağıdaki isimler bu kuralın dışında +и takısı almaktadırlar.

Sonu **-ия** ve -ь ile biten Dişi Cins ve sonu **-ие** takısıyla biten Orta Cins isimler.

Кто говорит о здании?	Kim bina hakkında konuşuyor?
- Я говорю о здании.	- Ben bina hakkında konuşuyorum.
Анкара находится в Турции.	Ankara Türkiye'de bulunmaktadır.
Картинки в тетради.	Resimler defterin içindedir.
Мой друг был в России.	Arkadaşım Rusya'da idi.

Uygulama cevapları: 1 на 2. на 3. на 4. на 5. на 6. на

Bu cümlelerdeki boşlukları, parantez içinde verilen sözcüklerin uygun formu ile tamamlayınız.

1. **Русские туристы б ы л и в . . . (Турция).**
2. **Новые студенты б ы л и в . . . (Россия).**
3. **Мы думаем об . . . (упражнение).**
4. **Они говорят о . . . (лекция).**
5. **Его комната была в . . . (здание).**
6. **Словарь находится на ... (тетрадь).**

КАК НАЗЫВАЕТСЯ ?

Называться (I) fiili bir şeyin adlandırılması ya da bir adla bilinmesi anlamında 3.Tekil ve 3.Çoğul şahıslarda kullanılır.

Как называется этот магазин?	**Bu** mağazanın adı nedir?
- **Этот, магазин называется "Вакко".**	- Bu mağazanın adı "Vakko"'dur.
Как называются эти газеты?	Bu gazeteler nasıl adlandırılıyorlar?
- Они называются "Утро ".	- Onlar "Sabah " diye adlandırılıyorlar.
Как называется это кино?	Bu sinemanın adı nedir?
- Это кино называется "Парк".	- Bu sinemanın adı "Park"'tır.
Как называется ваша деревня?	Sizin köyünüzün adı nedir?
- Моя деревня называется Акчйл.	- Benim köyüm Akçil diye adlandırılır.

Bu soruları, parantez içindeki isimleri kullanarak cevaplandırınız.

1. **Как называется эта книга ("Наш город")?**
2. **Как называются эти журналы ("Моя страна")?**
3. **Как называется этот дом ("Белый дом")?**

Uygulama cevapları: 1. **Турции** 2. **России** 3. упражнении 4 лекции 5. здании 6. тетради

4. Как называются эти радио ("Москва")?
5. Как называется эта книга ("Мой дом")?
6. Как называется этот чай ("Красный")?

УЖИМАТЬ (!) FİİLİ'

1. Grup eklerle çekilen düzenli bir fiildir.

ужинать (I)	akşam yemeği yemek
-ть	(mastar takısı)
ужина-	(çekim kökü)

я ужина+ю	**-> я ужинаю**
ты ужина+ешь	**-» ты ужинаешь**
он (она, оно) ужина +ет	**-> он (она, оно) ужинает**
мы ужина+ем	**> мы ужинаем**
вы ужина+ете	**-» вы ужинаете**
они ужина+ют	**-> они ужинают**

Где вы ужинаете?	Akşam yemeğini nerede yiyorsunuz?
- Я ужинаю дома.	- Akşam yemeğini evde yiyorum.
- Я ужинаю в ресторане.	- Restoranda akşam yemeği yiyorum
Кто ужинает в клубе?	Kim akşam yemeğini klüpte yiyor?
Когда студенты ужинают?	Öğrenciler ne zaman akşam yemeği yiyorlar?
А где ужинает ваш брат?	Peki ya erkek kardeşiniz nerede akşam yemeği yiyor?
Вечером мы ужинаем.	Biz akşamleyin yeriz.

ÜLKE

Отвечайте, пожалуйста, на мой вопросы.	Sorularımı cevaplayınız lütfen.
А.: Какая это страна?	Bu hangi ülkedir?
В.: Это Турция.	Bu Türkiye'dir.
А где Анкара?	Peki Ankara neredidir?
Вот она. Анкара - столица Турции.	İşte o. O Türkiye'nin başkentidir.
Вы были в Анкаре?	Ankara'da bulundunuz mu?
Да, был. Это очень красивый город.	Evet, bulundum. Çok güzel bir şehirdir.
А это какая страна?	Peki bu hangi ülkedir?
Эта страна называется Россия.	Bu ülke Rusya olarak adlandırılmaktadır.
Где живёт ваш друг?	Arkadaşınız nerede yaşıyor?
Он живёт в Москве.	O Moskova'da yaşıyor.
Интересно. Я тоже был там. Москва - красивый город.	İlginç. Ben de orada bulunmuştum. Moskova güzel bir şehirdir.
До свидания.	Allahaısmarladık.
До свидания.	Allahaısmarladık.

Uygulama cevaplan: 1. Эта книга называется "Наш город". 2. Эти журналы называются "Моя страна". 3. Этот дом называется "Белый дом". 4. Эти радио называются "Москва". 5. Эта книга называется "Мой дом". 6. Этот чай называется "Красный".

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

ШШШШойШЧ

*-$ ... / I C "'i

лежать (II)
[üjât']
Книга лежит на столе.

г>\. v

yatık durmak

Kitap masada yatık duruyor.

находиться (II)
[nıhaditsı]
Где находится этот парк?

"$&$

bulunmak

Bu park nerede bulunmaktadır?

доктор
[döktır]
Вот наш доктор.

doktor

İşte bizim doktor.

давно
[davnö]
Это было давно.

uzun zaman önce

Bu uzun zaman önce idi.

недавно
[nidâvnı]
Они недавно были в деревне.

yakın zaman önce

Onlar yakın zaman önce köyde idiler.

место
[mesti]
Это красивое место.

yer

Bu güzel bir yerdir.

господин
[gıspadin]
Этот господин мой друг.

bay

Bu bay benim arkadaşımdır.

вечер
[veçir]
В какой вечер вы будете дома?

akşam

Hangi akşam evde olacaksınız?

вечером
[veçirım]
Вечером я был в клубе.

akşamleyin

Akşamleyin klüpte idim.

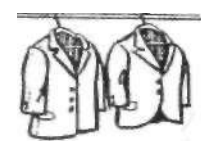
отвечать (I)
[atviçât']
Я отвечаю на вопрос.

cevap vermek

Soruyu cevaplıyorum.

Цвет
[tsvet]
Какого цвета этот пиджак?

renk

Bu ceket ne renktir?

днём
[dnöm]
Днём я работаю в школе.

ağrıman

gündüz

Gündüz okulda çalışıyorum.

добрый
[döbrıy]
Добрый день,
господа!

iyi

iyi günler beyler!

Доброе утро!
[döbrıyı ûtrı]
Доброе утро,
здравствуйте!

Günaydın!

Günaydın, merhaba!

далеко
[dılikö]
Это очень далеко.

uzak

Bu çok uzaktadır.

яблоко
[yâblıkı]
Какое красное
яблоко!

elma

Ne kadar kırmızı bir elma!

любовь
[lüböf]
Она отвечает
на его любовь.

aşk, sevgi

O (bayan) onun aşkına
karşılık veriyor.

:(ATb (II) FİİLİ

"Yatık durmak" anlamındaki bu fiil 2. Grup eklerle düzenli olarak çekilmektedir.

лежать (II)	yatık durmak
-ать	(mastar eki)
леж-	(çekim kökü)
я леж+у	-• я лежу
ты леж+ишь	-> ты лежишь
он (она, оно) леж+ит	-> он **(она, оно) лежит**
мы **леж+им**	-> мы **лежим**
вы **леж+ите**	-> вы **лежите**
они леж+ат	-• **они лежат**

"Ayakta durmak" anlamındaki стоять ile "yatık durmak" anlamındaki лежать yalnızca canlı ve hayvanların duruş ve bulunuş durumunu bildirmekle kalmaz. Cansız nesnelerin bir yerde olması durumunu da bildirirler.

Где стоит ученик?
- Он стоит там.

Öğrenci nerede ayakta duruyor?
- O orada ayakta duruyor.

Где лежит ваш брат?
- Он лежит на кровати.

Erkek kardeşiniz nerede uzanıyor?
- O karyolada uzanıyor.

Где столы?
Столы стоят в комнате.

Masalar nerededir?
- Masalar odadadırlar.

Где ваши словари?
- Словари лежат на столё.

Sözlükleriniz nerededir?
- Sözlükler masanın üstündedirler.

ГДЕ НАХОДИТСЯ . . . ? ГДЕ НАХОДЯТСЯ ?

"Nerede bulunmaktadır?" ya da "Nerede bulunmaktadırlar?" anlamını karşılayan bu kalıp bir şeyin bulunduğu yeri sormada ve bildirmede kullanılır.

Где находится этот парк?
- Этот парк находится далеко.

Bu park nerededir?
- Bu park uzaktadır.

Где находятся эти дома?
- Они находятся там.

Evler nerede bulunmaktadırlar?
- Onlar oradadırlar.

J

Где находится ваша школа?
- Моя школа находится в городе.

Okulunuz nerede bulunmaktadır?
- Benim okulum şehirde bulunmaktadır.

Где находится новое кино?
- Оно находится в деревне.

Yeni sinema nerede bulunmaktadır?
- O köyde bulunmaktadır.

Большой магазин находится
в здании.

Büyük mağaza binada bulunmaktadır.

Bu cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. Школа находится **в** деревне.
2. Здание находится на улице.
3. Его магазин находится там.
4. Их дома находятся далеко.
5. Её школа находится в городе.
6. Русский отдел находится здесь.
7. Книги лежат на столё.
8. Словари стоят на полке.

КАКОЙ

Daha önce de gördüğünüz gibi "nasıl, hangisi" anlamlarını karşılayan sıfat formundaki bu soru sözcüğü, isimlerin cins ve sayısına göre aşağıdaki gibi değişir ve takı alır.

какой дом (новый дом)	hangi ev
какая книга (новая книга)	hangi kitap
какое пальто(новое пальто)	hangi palto
какие книги (новые книги)	hangi kitaplar

Aynı zamanda bileşik cümlelerde bağlaç görevi yapar.

Я знаю, какой это отдел.	Bunun hangi bölüm olduğunu biliyorum.
Я не знаю, какой это учебник.	Bunun hangi ders kitabı olduğunu biliyorum.
Я хорошо знаю, какой он добрый врач.	Onun ne iyi kalpli bir doktor olduğunu iyi biliyorum.

Bu soru sözcüğü ile sözü edilen nesnenin sıfatı sorulmaktadır. Cevap da buna uygun olacaktır.

Какая газета лежит на столё?	Masada hangi gazete duruyor?
На столё лежит английская газета.	Masada ingilizce gazete var.

Uygulama cevapları: 1. Okul köyde bulunmaktadır. .2. Bina caddede bulunmaktadır. 3. Onun mağazası orada bulunmaktadır. 4. Onların evleri uzakta bulunmaktadırlar. 5. Onun okulu şehirde bulunmaktadır. 6. Rusça bolümü burada bulunmaktadır. 7 Kitaplar masanın üzerindeler. 8. Sözlükler rafta duruyorlar.

Bu sözcüğün içinde kullanıldığı bazı özel kalıplarda mevcuttur.,

Какой хороший день!	Ne kadar güzel bir gün!
Какая красивая девушка!	Ne kadar güzel bir kız!
Какой трудный вопрос!	Ne kadar zor bir soru!
Какой хороший ответ!	Ne kadar iyi bir cevap!

YALIN HAL'DE KURALDIŞI ÇOĞUL YAPILAN İSİMLER

1. Vurgulu "â" ile çoğul yapılan isimler.

Daha önce öğrendiğiniz bazı sözcüklere ilave olarak yani sözcükler göreceksiniz.

Дом	**-дома**	->	ev	- evler
город	**- города**	-»	şehir	- şehirler
лес	**-леса**	->	orman	- ormanlar
вечер	**- вечера**	->	akşam	- akşamlar
цвет	**- цвета**	~>	renk	- renkler
господин	**- господа**	-»	bay	- baylar
адрес	**- адреса**	-»	adres	- adresler

2. -ья ile çoğul yapılan isimler.

стул	**- стулья**	-»	sandalye	- sandalyeler
дерево	**деревья**	->	ağaç	- ağaçlar
ДРУГ	**друзья**	->	dost	- dostlar
сын	**сыновья**	-»	oğul	- oğullar
брат	**братья**	-*•	kardeş	- kardeşler

3. день	**-дни**	—>	gün	• günler
сосед	**- соседи**	->	komşu	• • komşular
ухо	**-уши**	->	kulak	kulaklar
яблоко	**-яблоки**		elma	• elmalar

4. Hiç çekime uğramadan kullanılan sözcükler.

такси	**- такси**	->	taksi	taksiler
метрб	**- метро**	->	metro	metrolar
пальто	**- пальто**	- •	palto	paltolar
кино	- **кино**	->	sinema	sinemalar
бюро	- **бюро**	->	yazı masası	- yazı masaları, büro bürolar

Cümlelerde boş bırakılan yerleri, parantez içinde verilen sözcüklerin çoğul şekilleri ile tamamlayınız.

1. **Где находятся новые ... (город)?**
2. **Наши . . . (дом) очень далеко.**
3. **Все ... (пальто) в коридоре.**
4. **Новые ... (метро) хорошие.**
5. **Мой . . . (книга) на столё.**
6. **Вот красивые . . . (дерево).**
7. **Где стоят ... (стул)?**
8. **В классе были ... (весь).**
9. **Завтра здесь будут . . . (такси).**
10. **Куда едут ваши . . . (ученик)?**

PRATİK UYGULAMALAR

жить	yaşamak
Я живу.	Ben yaşıyorum.
Я живу здесь.	Ben burada yaşıyorum.
Я живу в городе.	Ben şehirde yaşıyorum.
Я живу в деревне.	Ben köyde yaşıyorum.
Моя сестра живёт в Анкаре.	Kız kardeşim Ankara'da yaşıyor/oturuyor.
Кто живёт далеко?	Kim uzakta oturuyor?
Я не знаю, где он живёт.	Onun nerede yaşadığını bilmiyorum.

красивый	güzel
красивое место	güzel bir yer
красивый город	güzel bir şehir
красивая девушка	güzel bir kız
Какой красивый день!	Ne kadar güzel bir gün!

Uygulama cevapları: 1. города 2. дома 3. пальто 4. метро 5. книги 6. деревья 7. стул ья 8. все 9. такси 10. ученики

Мы турки. Мы живём в Стамбуле. Наша страна большая и красивая. По-русски наша страна называется Турция. Наша столица - Анкара. Я работаю в школе. Моя жена тоже работает в школе. Все наши друзья хорошие люди. Они учат русский язык. Вечером они читают, пишут и говорят по-русски. Их дома находятся далеко. Это место называется "Новый город".

Biz Türküz. Biz istanbul'da yaşıyoruz. Bizim memleketimiz büyük ve güzeldir. Rusçada ülkemizin adı "Türkiye'dir. Başkentimiz Ankara'dır. Ben okulda çalışıyorum. Eşim de orada çalışıyor. Bizim bütün dostlarımız iyi insanlardır. Onlar Rusça öğreniyorlar. Akşamleyin onlar Rusça okuyor, yazıyor ve konuşuyorlar. Onların evleri uzakta bulunmaktadır. Bu yerin ismi "Yeni şehir" olarak adlandırılmaktadır.

Вопросы ш ответы	Sorular ve cevaplar
Где вы живёте? **- Мы живём в Стамбуле.**	Nerede oturuyorsunuz? - Biz İstanbul'da oturuyoruz.
Какая ваша страна? **- Наша страна большая и красивая.**	Sizin ülkeniz nasıldır? - Ülkemiz büyük ve güzeldir.
Где вы работаете? **- Я работаю в школе.**	Nerede çalışıyorsunuz? - Ben okulda çalışıyorum.
Что они делают вечером? **- Они читают, пишут и говорят по-русски.**	Onlar akşamları ne yapıyorlar? - Onlar okuyor, yazıyor ve Rusça konuşuyorlar.
Где находятся их дома? - Их дома находятся далеко.	Onların evleri nerede bulunmaktadır? - Onların evleri uzakta bulunmaktadır?
Как называется это место? **- Это место называется "Новый город".**	Burası nasıl adlandırılmaktadır? - Burası "Yeni şehir" olarak adlandırılmaktadır?

тшш

-A-

Verilen cümlelerdeki boşlukları uygun edat ve uygun son takı ile tamamlayınız.

1. **Мы живём . . . Турци...**
2. **Кто живёт ... Англи...?**
3. **Картинка находится . . . тетрад....**
4. **Моя книга лежит ... стол....**
5. **Мой учебник был ... стул....**
6. **Они были** ... урок....

-B-

Aşağıdaki cümleleri **находиться ve называться** fiillerinin uygun şekli tamamlayınız.

1. **Где..... это место?**
2. **Как . . . . . эти книги?**
3. **Где .. ... его новые словари?**
4. **Где ваша деревня?**
5. **Как наш отдел?**
6. **Где ваш дом?**
7. **Как ваш город?**
8. **Как** **эти магазины?**

-C-

Bu cümleleri parantez içinde verilen fiillerin uygun şekilleri ile tamamlayınız.

1. **Кто (жить) в Стамбуле?**
2. **Они (обедать) в школе.**
3. **Словарь (лежать) на столе.**
4. **Студент (отвечать) на мой вопросы.**
5. **Где (находиться) ваш учебник?**
6. **Как (называться) эта страна?**

-D-

Aşağıdaki cümleleri çoğul hale koyunuz.

1. **Вот наш дом.**
2. **Где был ваш город?**
3. **Какое радио было там?**
4. **Завтра он будет в школе.**
5. **Вчера на столё был словарь.**
6. **Какое красивое дерево!**

Bu cümleleri Rusçaya çeviriniz.

1. Biz mektup yazıyoruz.
2. Ben şehirde oturuyorum.
3. Kim uzakta oturuyor?
4. Resimdeki kimdir?
5. Hangi araba yoldadır?
6. Bu caddenin adı nedir?

-F

Bu cümleleriTürkçeye çeviriniz ve Rusça cevaplar veriniz.

1. **Как вас зовут?**
2. **Как называется ваш город?**
3. **Кто живёт в городе?**
4. **Что вы делаете сейчас?**
5. **Где находится ваш словарь?**
6. **Кто отвечает на мой вопросы?**
7. **Как по-русски** "Karadeniz"?
8. А **как** по-русски "Turist"?

20. DERSTEKİ ÖDEV 7'NİN YAPİLMİŞ ŞEKLİ

A. 1. O 2. о 3. O 4. об 5. об 6. о 7. в 8. - 9. в 1 0 j j f

B. 1. оба 2. оба 3. обе 4. оба 5. обе 6. оба 7. оба 8. обе

C. 1. Вчера он был в школе. Завтра он будет в школе. 2. Вчера люди были в кино. Завтра люди будут в кино. 3. Вчера моя сестра была в банке. Завтра моя сестра будет в банке. 4. Вчера она была на работе. Завтра она будет на работе. 5. Женщины были в магазине. Женщины будут в магазине. 6. Вчера я была дома. Завтра я буду дома. 7. Вчера они были в ресторане. Завтра они будут в ресторане. 8 Вчера все были в классе. Завтра все будут в классе.

D. 1 еду 2 завтракает 3. обедаю 4. были 5 будут 6. были 7. говорит 8. читает

E. 1. Ne hakkında konuşuyorsunuz? 2. Biz iş hakkında konuşuyoruz. 3. Kim hakkında düşünüyor? 4. O karısı hakkında düşünüyor. 5. Öğretmen nasıl konuşuyor? 6. Öğretmen hızlı konuşuyor. 7. Onlar radyo hakkında konuşuyorlar. 8. Bugün çocuklar evdedir çünkü hava çok kötüdür.

F. 1. Я буду завтра в клубе. 2. Кто работает медленно? 3. Ахмёт работает медленно. 4. Кто вчера был в кинотеатре? 5 Мой друг был там. 6. Я ёду домой на автобусе. 7. Девочка идёт в парк. 8. Я буду там вечером. 9. Я обедаю там. 10. Мы оба (обе) завтракаем дома.

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

ШШМ^АЯ^АШШШ

видеть (II)
[vidif]
Она видит друга.

görmek

O arkadaşı görüyor.

любить (II)
[lübiT|
Я люблю тебя.

ЩЩ I i
шт

sevmek

Seni seviyorum.

что
[şto]
Что вы видите?

neyi

Neyi görüyorsunuz?

кого
[kavö]
Кого вы видите?

kimi

Kimi görüyorsunuz?

море
[möri]
Вот Чёрное море.

deniz

İşte Karadeniz.

чёрный
[çörnıy]
Где находится чёрный карандаш?

siyah

Siyah kalem nerede bulunmaktadır?

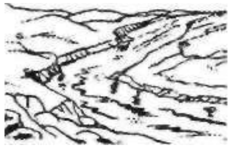
перевод
[pirivöt]
Где ваш новый перевод?

tercüme

Sizin yeni tercüme nerededir?

озеро
[öziri]
Какое большое озеро!

göl

Ne kadar büyük bir göl!

карта
[kartı]
Где была новая карта?

harita

Yeni harita nerede idi?

машина
[maşını]
Шофёр сидит в машине.

araba

Şoför arabada oturuyor.

что ещё
[şto yişö]
Что ещё вы видите?

daha başka

Daha başka neyi görüyorsunuz?

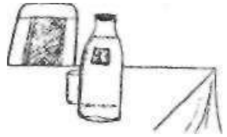
стакан
[stakân]
Я вижу белые стаканы.

bardak

Ben beyaz bardakları görüyorum.

белый
[belıy]
Я вижу белый стакан.

beyaz

Ben beyaz bardağı görüyorum.

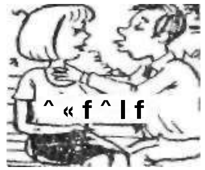
меня
[min'â]
Вы слушаете меня?

beni

Siz beni dinliyor musunuz?

тебя
[tib'â]
Она не любит тебя.

seni

O seni sevmiyor.

İSMİN -i HALİ (ВИНИТЕЛЬНЫЙ ПАДЕЖ)

Rusçadaki ismin -İ Hali Türkçedekinin karşılık kullanılır. -İ Hali hem edatsız hem de edatlı olarak kullanılır.

EDATSIZ -İ HALİ

-İ Hali, cümledeki eylemin doğrudan etkisinde bulunan nesneyi gösterir. Eylemin doğrudan etkisinde kalan bir şahıs olduğu gibi bir nesne de olabilir. Geçişli fiiller,

кого	kimi
что	neyi

soru sözcüklerine-cevap verilirken edatsız isimler kullanılır. Bu fiillerden bir kısmı şunlardır:

видеть (что, кого)	görmek (neyi, kimi)
слушать (что, кого)	dinlemek (neyi, kimi)
любить (что, кого)	sevmek (neyi, kimi)
понимать (что, кого)	anlamak (neyi, kimi)
учить (что)	öğrenmek (neyi)
помнить (что, кого)	hatırlamak (neyi, kimi)
говорить (что)	söylemek (neyi)

читать (что)	okumak (neyi)
писать (что)	yazmak (neyi)

Bunlar şimdiye kadar gördüğümüz ve geçişli anlam ifade eden fiillerdir. Bunların dışında daha başka fiillerde mevcuttur. Sırası geldikçe öğreneceğiz.

-I HALI'NDE ISIM TAKILARI

Bu halde isimlerin aldıkları son çekim takılarıyla ilgili olarak bilinmesi gereken en önemli kural; cansız varlıkların isimlerinin Yalı Hal takıları, canlı varlıkların isimlerinin ise Tamlayan Hali tekil ve çoğul takıları alıyor olmasıdır.

Что вы видите?	Neyi görüyorsunuz?
- Я вижу дом.	- Ben bir evi görüyorum.
Мы видим журнал.	Biz dergiyi görüyoruz.
Мы видим мост.	Biz köprüyü görüyoruz.
Что он читает?	O neyi okuyor?
- Он читает текст.	- O metni okuyor.
Они читают диалог.	Onlar diyalogu okuyorlar.
Она читает роман.	O romanı okuyor.
Что ты учишь?	Sen neyi öğreniyorsun?
- Я учу русское слово.	- Rusça sözcüğü öğreniyorum.
Мы учим новый урок.	Biz yeni dersi öğreniyoruz.
Мы хорошо понимаем текст.	Biz metni iyi anlıyoruz.

Yukarıdaki cümlelerde Yalın Hal ile -i Hali tekilde herhangi bir takı almayan isimler kullanılmıştır. Bunların çoğulları da her iki halde de aynıdır.

Я вижу дома.	Ben evleri görüyorum.
Мы видим журналы.	Biz dergileri görüyoruz.
Он читает тексты.	O metinleri okuyor.
Они учат русские слова.	Onlar Rusça sözcükleri öğreniyorlar.

SONU -A VE -Я İLE BİTEN İSİMLER

Sonu bu iki harften birisiyle biten dişi cins (Ж.р.) isimlerin takıları değişmektedir. Bunlar başka hartflerle değişmektedirler.

Что вы видите там?	Orada neyi görüyorsunuz?
- Я вижу книгу.	- Kitabı görüyorum.
- Я вижу газету.	- Gazeteyi görüyorum.
- Я вижу бумагу.	- Kağıdı görüyorum.
- Я вижу дорогу.	- Ben yolu görüyorum.

Canlılar için de aynı ekilde a>y şeklinde bir harf değişimi olmaktadır. Ancak soru sözcüğü farklıdır.

Кого вы видите?	Kimi görüyorsunuz?
- Мы видим студентку.	- Biz bayan öğrenciyi görüyoruz.
- Мы видим девушку.	- Biz kızı görüyoruz.
• Мы видим учительницу.	- Biz bayan öğretmeni görüyoruz.
Мы видим сестру.	- Kız kardeşimi görüyoruz.

Bu iki grup ismin -İ Hali çoğul takıları Tamlayan Hali'den tamamen farklı şekilde yapılmaktadır. Daha sonra göreceğimiz gibi çoğulları -İ ve Tamlayan Hali'nde aynıdır.

Sonu -я ile biten isimlerde ise я>ю şeklinde bu harf değişimi olmaktadır.

Что вы видите?	Neyi görüyorsunuz?
- Мы видим землю.	- Biz toprağı görüyoruz.
- Мы видим деревню.	- Biz köyü görüyoruz.
- Мы видим станцию.	- Biz istasyonu görüyoruz.

a/w

Bu cümleleri, parantez içinde verilmiş sözcüklerin -i Hali ile tamamlayınız.

1. Я читаю (газета).
2. Он пишет (письмо).
3. Я вижу (карта).
4. Он видит (ученица).
5. Мы видим (лекция).
6. Они видят (школа).
7. Она видит (улица).
8. Я помню ваш (адрес).
9. Я знаю новый (дом).
10. Он слушает (радио).

Uygulama cevaplan 1. газету 2 письмо 3 карту 4 ученицу 5. **лекцию 6. школу 7. улицу 8. адрес 9. дом 10. радио**

Canlılara ait Erkek Cins isimlerin Yalın Hal takıları aşağıdaki şekildedir.

Sonu sessiz harfle biten isimler +a takısı alırlar.

Кого вы видите?	Kimi görüyorsunuz?
- Я вижу студента.	- Öğrenciyi görüyorum.
- Я вижу ученика.	-Orta öğretim öğrencisini görüyorum.
- Мы видим брата.	- Kardeşimi görüyoruz.
- Мы видим друга.	- Arkadaşımızı görüyoruz.

""tonu -ь ile biten Erkek Cins canlı isimleri bunun yerine -я alırlar (ь>я).

Я вижу учителя.	Öğretmeni görüyorum.
Я вижу читателя.	Ben okuyucuyu görüyorum.

-A-

Bu cümlelerde, parantez içinde verilen sözcükleri -İ Hali'ne koyunuz.

1. В школе я знаю (учитель).
2. В классе все знают (ученик).
3. Кто читает (книга)?
4. Здесь я знаю (студент).
5. Все слушают (учительница).
6. Они читают русские. . . . .(слово)
7. Мы учим новые (урок).
8. На стене я вижу (карта).
9. Мы помним (товарищ).
10. Я хорошо знаю (офицер).

- B - %

Yalın Hal tekil ve çoğulları verilen isimlerin -İ Hali tekil ve çoğullarını yazınız.

1. окно - окна
2. слово - слова
3. здание - здания
4. поле - поля
5. имя - имена
6. радио - радио
7. ночь - ночи
8. тетрадь - тетради
9. такси - такси
10. знание - знания

Bu cümleleri Rusçaya çeviriniz.

1. Odada kapıyı görüyorum.
2. Sınıfta pencereleri görüyorum.
3. Derste metni okuyorum.
4. Öğretmeni iyi tanıyorum.
5. Rusçayı iyi öğreniyorum.
6. Ülkeyi seviyorum.
7. Köyü görüyorum.
8. Eski paltoyu hatırlıyorum.
9. Mektubu yazıyorum.
10. Dergileri görüyorum.

?AHIS ZAMİRLERİNİN ÇEKİMİ

îusçadaki şahıs zamirleri ismin hallerine göre ayrı ayrı çekimlenirler.

lYalmHal	-İ Hali		
я	меня	[min'â]	beni
ты	тебя	[tib'â]	seni
он	его	[yivö]	onu (erkek cins)
она	ее	[yiyö]	onu (dişi cins)
оно	его	[yivö]	onu (orta cins)
мы	нас	[nas]	bizi
вы	вас	[vas]	sizi
они	их	[İh]	onları

Вы знаете меня?	Beni tanıyor musunuz?
-Да, я знаю вас.	- Evet, sizi tanıyorum.

УРОКИТКГП^О А'? УЧЙТ Я 2 Уени книгу 4. студента 5. учительницу 6. слова 7. *и а. карту 9. товарища 10 офицера

Радио ОК 7 Н О ч ь НО н Ч о Ь ч На и Н 8 ОЧИ Л Я в т о » 'СЛОВаЗздание w 3 Д * НИЯ 4. поле-поли 5 имя - имена 6 радио С 1 ' к " о - «традь-тетради 9. такси - такси 1 0 . знание-знания

Хоро шб з н Г ^ Г ГГхооо *-•-?•• Я ВИЖУ 6КНа з НЭ УРОКе Я ЧИТаЮ ТеКСТ 4 я Дернин, - j 6 м r с т ^ ^ ^ 7. Я вижу

Вы учите новый диалог?	Siz yeni diyalogu öğreniyor musunuz?
- Да, я учу его.	- Evet, ben onu öğreniyorum.
Вы видите женщину?	Kadını görüyor musunuz?
- Да, я вижу её хорошо.	- Evet, ben onu iyi görüyorum.

Cümlelerdeki isimlerin yerine, şahıs zamirlerinin -İ Hali'ndeki çekimli şekillerini koyunuz.

1. **Вы видите мать?**
2. **Я помню господина.**
3. **Он знает русский журнал.**
4. **Вы понимаете все слова?**
5. **Кто знает студентку?**
6. **Все читают книгу.**
7. **Мы помним старое слово.**
8. **Вы видите друга?**
9. **Вы видите солдата?**
10. **В машине мы видим шофёра.**

ДИАЛОГ	DİYALOG
Павел: Здравствуйте!	Merhaba!
Катя: Здравствуйте!	Merhaba!
П: Добрый вечер, Катя.	İyi akşamlar, Katya.
К: Добрый вечер, Павел.	İyi akşamlar, Pavel.
П: Как вы поживаете?	Nasılsınız?
К: Хорошо, спасибо.	iyiyim, teşekkür ederim.
А вы?	Ya siz nasılsınız?
П: Спасибо, я тоже хорошо.	Teşekkür ederim. Ben de iyiyim.
К: Как поживает ваш брат?	Kardeşinizin sağlığı nasıl?
П: Хорошо, спасибо.	O çok iyidir, teşekkür ederim.
К: Где он живёт сейчас?	O şimdi nerede oturuyor?
П: Он сейчас живёт в Англии.	O şimdi ingiltere'de yaşıyor.
К: Куда вы идёте?	Nereye gidiyorsunuz?
П: Я иду домой.	Ben eve gidiyorum.
К: До свидания.	Allahaısmarladık.
П: До свидания	Allahaısmarladık.

Uygulama cevapları: 1. **её** 2. **его** 3. **его** 4. **их** 5. **её** 6 её 7. его 8 его 9 его 10. его

здравствуйте	merhaba (sabahtan akşama kadar)
доброе утро	günaydın (sabahtan öğleye kadar)
добрый день	iyi günler (gün'aydınlık olduğu sürece)
добрый вечер	iyi akşamlar (akşam kararmasından gece 24'e kadar)
спокойной нбчи	iyi geceler (gece 24'den sabah aydınlanmasına kadar)
до свидания	allahaısmarladık (24 saat sürekli)

HIZLI RUSÇA

Birinci Basamak

K

ÖĞRENİLECEK SÖZCÜKLER

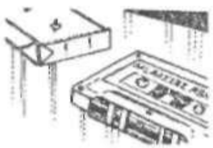
сидеть (II)
[sidét']
Я сижу́ на сту́ле.

oturmak

Sandalyede oturuyorum.

слушать (I)
[slúşıt']
Он слу́шает ра́дио.

dinlemek

O radyo dinliyor.

высокий
[vısókiy]
Вот высо́кий дом.

yüksek, uzun

İşte yüksek bir ev.

долина
[dalinı]
Там краси́вая доли́на.

vadi

Orada güzel bir vadi var.

парк
[park]
В го́роде есть краси́вый парк.

park

Şehirde güzel bir park var.

& $ * * Ч м. >

поле
[pöli]
В деревне есть поля.

tarla

Köyde tarlalar vardırlar.

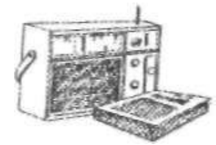
всегда
[fsigdâ]
Я всегда сижу на стуле.

her zaman

Ben her zaman sandalyede oturuyorum.

иногда
[inagdâ]
Он иногда слушает радио.

ara sıra, bazen

O ara sıra radyo dinliyor.

теперь
[tiper'J
Теперь слушайте, что он говорит.

şimdi

Şimdi onun konuşmasını dinleyiniz.

шестой
[şıstöy]
Сейчас мы учим двадцать шестой урок.

altıncı

Şimdi biz 26. dersi öğreniyoruz.

низкий
[niskiy]
Низкие деревья в саду.

alçak, kısa

Kısa ağaçlar bahçededir.

"sasfflsm

Диван
[divân]
Я сижу на диване.

divan, kanepe

Ben divanda oturuyorum.

звонок
[zvanök]
Прозвенел звонок телефона.

zil

Telefonun zili çaldı.

СИДЕТЬ (II)

"Oturmak" anlamındaki bu fiil II.Grup eklerle çekilir ve sadece 1. tekil şah.s çekim kökünde sessiz değişme (д>ж) olmaktadır.

сидеть (II)	oturmak
-еть	(mastar takısı)
сид-	(çekim kökü)

я сиж+у	->	я сижу
ты сид+шь	->	ты сидишь
он сид+ит	->	он сидит
мы сид+им	-»	мы сидим
вы сид+ите	->	вы сидите
они сид+ят	->	они сидят

Кто сидит там?
- Студент сидит там.

Где сидят студенты?
- Они все сидят в классе.

Кто сидит в машине?
- Шофёр сидит в машине.

Где сидит этот человек?

- Он сидит на диване.

Вы знаете, кто сидит там?

- Нет, я не знаю, кто сидит там.

Orada kim oturuyor?
- Orada öğrenci oturuyor.

Öğrenciler nerede oturuyorlar?
- Onların hepsi sınıfta oturuyorlar.

Kim arabada oturuyor?
- Şoför arabada oturuyor.

Şu insan nerede oturuyor?
- O divanda oturuyor.

Orada kimin oturduğunu biliyor musunuz?
- Hayır, orada kimin oturduğunu bilmiyorum.

СЛУШАТЬ

"Dinlemek" anlamındaki bu fiil 1. Grup eklerle düzenli olarak çekilir. Vurgunun ilk hecede olduğu unutulmamalıdır. Aksi takdirde çoğunlukla yanlış telaffuz edilir.

слушать (I)	dinlemek
-ать	(mastar takısı)
слуша-	(çekim kökü)

я слуша+ю	я слушаю
ты слуша+ешь	ты слушаешь
он слуша+ет	он слушает
мы слуша+ем	мы слушаем
вы слуша+ете	вы слушаете
они слуша+ют	они слушают

Что вы слушаете?
- Я слушаю радио.

Кто ещё слушает радио?
- Мой друг тоже слушает радио.

Я слушаю урок.
Я слушаю музыку.
Они тоже слушают урок.
Все слушают радио дома.
Я слушаю лекцию.
Мы слушаем учителя.

Neyi dinliyorsunuz?
- Ben radyoyu dinliyorum.

Daha başka kim radyo dinliyor?
- Benim arkadaşım da radyo dinliyor.

Ben dersi dinliyorum.
Ben müziği dinliyorum.
Onlar da dersi dinliyorlar.
Evde herkes radyo dinliyor.
Ben dersi dinliyorum.
Biz öğretmeni dinliyoruz.

VURGU KAYMASI

Sonu "a" ile biten bir grup dişi cins ismin -İ Hali'nde -y takısı ile yer değiştirdiğinde sözcüğün Yalın Hal'de son hecedeki vurgu ilk heceye kayar. Önceki bilgilerinizden bildiğiniz gibi, vurgu hem sözcüğün okunuşunu hem de zaman zaman anlamını değiştirmektedir.

Yalın Hal	-i Hali	Okunuşları
доска	доску	[daskâ - dösku]
стена	стену	[stinâ - stenu]
рука	Руку	(rukâ - rüku]
гора	гоРУ	[gara - göm]

Bu cümlelerde parantez içinde verilen Yalın Hal'deki sözcükleri -İ Hali'ne koyunuz ve Türkçe'ye çeviriniz.

1. Я вижу (карта).
2. Ты видишь (школа).
3. Он видит (стена).
4. Она читает (книга).
5. Она любит (шляпа).
6. Мы помним (гора).
7. Вы понимаете (книга).
8. Они видят (шляпа).

SORU SÖZCÜKLERİNİN FİİLLE UYUMU

Кто "kim" soru sözcüğü ile yapılan geçmiş zamanlı bir cümlede быть fiilinin Erkek Cins formu olan был kullanılırken что ile Orta Cins formu olan было kullanılır.

Кто был в комнате?	Kim (kimler) odada idi?
- Он был в комнате.	- O (erkek) odada idi.
- Она была в комнате.	- O (bayan) odada idi.

Что было в сумке?	Çantada ne (neler) vardı?
- В сумке был ключ.	- Çantada anahtar vardı.
- В сумке была книга.	- Çantada kitap vardı.
- В сумке было письмо.	- Çantada mektup vardı.
- В сумке были деньги.	- Çantada para vardı.

Örnek cümlelerde de görüldüğü gibi кто ve что her üç cins ve çoğulluk için tek şekilde kullanılmaktadır.

Uygulama cevapları: 1. Я вижу карту. - Ben haritayı görüyorum. 2. Ты видишь школу. - Sen okulu görüyorsun. 3. Он видит стену. - O duvarı görüyor. 4. Она читает книгу. - O (bayan) kitabı okuyor. 5. Она любит шляпу. - O (bayan) şapkayı seviyor. 6. Мы помним гору. - Biz dağı hatırlıyoruz. 7. Вы понимаете книгу. - Siz kitabı anlıyorsunuz. 8. Они видят шляпу. - Onlar şapkayı görüyorlar.

Bu fiilin şimdiki zamanda "var, vardır" anlamında kullanılan есть fiili.her zaman kullanılmadığı halde geçmiş zaman çekimi olan он был, она была, оно было ve они были sürekli kullanılmalıdır. Aksi takdirde geçmiş zaman anlarm ve cinsiyet anlaşılmaz.

На столе русские книги.	Masada kitaplar vardıı.
На столё были русские книги.	Masada kitaplar vardı.
На столё была бумага.	Masada kağıt yardı.
На столё было письмо.	Masada mektup vardı.

BAZI FİİLLERİN EMİR KIPI

Daha önce de öğrendiğiniz gibi, be dersimizde de bazı fiillerin emir kipini kalıp olarak öğrenelim.

смотрите [smatriti]	bakınız
Смотрите на карту.	Haritaya bakınız.
Смотрите на меня.	Bana bakınız.
Смотрите на неё.	O (bayana) bakınız
отвечайте [ıtviçâyti]	cevap veriniz
Отвечайте на вопросы.	Soruları cevaplayınız.
Отвечайте сейчас.	Şimdi cevaplayınız.
откройте [atkröyti]	açınız
Откройте Дверь.	Kapıyı açınız.
Откройте окно.	Pencereyi açınız.
Откройте словарь.	Sözlüğü açınız.
Откройте учебник.	Ders kitabını açınız.
закройте [zakröyti]	kapatınız
Закройте Дверь, пожалуйста.	Kapıyı kapatınız, lütfen.
Закройте окно, пожалуйста.	Pencereyi kapatınız, lütfen.
Закройте ваши учебники.	Ders kitaplarınızı kapatınız.

Смотрите, отвечайте, откройте ve закройте emir formlarını de diğerlerinin yanına yazarak ezberleyiniz.

ОБ ЭКЗАМЕНЕ	SINAV HAKKINDA
Сейчас в классе урок русского языка. Все студенты и учитель сидят. Учитель спрашивает, и они отвечают на вопросы. На столе лежат учебники, словари и тетради. Учитель спрашивает студента, что он видит на картине. Студент понимает все слова и говорит по-русски хорошо. На картине мы видим станцию. На станции стоит поезд. Справа мы видим дорогу. Вдалеке мы видим лес и гору. Учитель и студенты говорят об экзамене. Завтра будет экзамен.	Şimdi sınıfta Rusça dersi var. Öğrenciler ve öğretmen hepsi oturuyorlar. Öğretmen soruyor ve öğrenciler cevap veriyorlar. Masanın üstünde ders kitapları, sözlükler ve defterler bulunmaktadır. Öğretmen resimde neyi gördüğünü öğrenciye soruyor. Öğrenci bütün sözcükleri anlıyor ve Rusçayı iyi konuşuyor. Resimde bir istasyonu görüyoruz. İstasyonda tren duruyor. Sağ tarafta yolu görüyoruz. Uzakta ise bir orman ve dağı görüyoruz. Öğretmen ve öğrenciler sınav hakkında konuşuyorlar. Yarın sınav olacak.

Вопросы ы Ответы	Sorular ve Cevaplar
Какой урок в классе? Sınıfta hangi ders var?	В классе урок русского языка. Sınıfta Rusça dersi var.
Кто сидит в классе? Sınıfta kimler oturuyor?	Учитель и студенты сидят. Öğretmen ve öğrenciler oturuyorlar.
Что лежит на столё? Masada neler var?	На столё учебники, словари и тетради. Masada ders kitapları, sözlükler ve defterler var.
Что делает учитель? Öğretmen ne yapıyor? •	Он задаёт вопросы. O sorular soruyor.
Что делаю студенты? Öğrenciler ne yapıyorlar?	Они отвечают на вопросы. Onlar sorulara cevap veriyorlar.
Что студент видит на картине? Öğrenci resimde neyi görüyor?	На картине студент видит станцию. Öğrenci resimde istasyonu görüyor.
Где стоит поезд? Tren nerede duruyor?	Поезд стоит на станции. Tren istasyonda duruyor.
Что они видят справа? Sağ tarafta neyi görüyorlar?	Справа они видят дорогу. Sağ tarafta onlar yolu görüyorlar.
Что они видят вдалеке? Onlar uzakta neyi görüyorlar?	Вдалеке они видят лес и гору. Uzakta onlar orman ve dağı görüyorlar.
О чём они говорят? Ne hakkında konuşuyorlar?	Они говорят об экзамене. Onlar sınav hakkında konuşuyorlar.
Когда будет экзамен? Sınav ne zaman olacak?	Экзамен будет завтра. Sınav yarın olacak.

-A-

Bu cümleleri что ve кто soru sözcükleri ile soru cümlesi yapınız.

1. На картине я вижу дорогу.
2. Я вижу ученика там.
3. Он видит гору вдалеке.
4. Она пишет диктант.
5. Учитель читает книгу.
6. Мы говорим об уроке.
7. Они думают о друге.
8. В классе я вижу учителя.

- B -

Parantez içinde verilmiş sözcükleri -I Hali'ne koyunuz.

1. Я знаю (офицер).
2. Он помнит (я) хорошо.
3. Студент любит (девушка).
4. Студенты понимают (учительница).
5/Мы видим (врач).
6. Мы хорошо знаем (русские слова).
7 (кто) вы видите?
8. Кто видит (гора) вдалеке?

-C-

Bu cümleleri Şahıs Zamirleri'nin -i Hali ile tamamlayınız.

1. Учитель знает (я).
2. Я хорошо знаю (они).
3. Мы помним (он).
4. Вы помните (она)?
5. Мы слушаем (вы).
6. Кто понимает (мы)?
7. Я вижу (ты и он).
8. Они видят (я).

-D-

Bu sorulara, parantez içinde verilen sözcükleri kullanarak cevaplar veriniz

1. О ком вы спрашиваете (учитель)?
2. О чём они говорят (урок)?
3. Кого слушает ученица (учитель)?
4. О чём они думают (учебник)?
5. Что они читают (книга)?
6. Что она пишет в классе (диктант)?

-E-

Bu cümleleri Türkçeye çeviriniz.

1. Это не очень далеко.
2. Вы видите станцию?
3. Как называется это море?
4. Где находится ваш портфель?
5. Где лежит новый журнал?
6. Кто сидит в машине?
7. Вы помните меня?
8. Кто не слушает тебя?
9. Отвечайте на мой вопросы.
10. Откройте ваши тетради.
11. Какой красивый сад!
12. Какой хороший человек!

Aşağıdaki cümleleri Rusçaya çeviriniz.

1. Kapıyı kapatınız, lütfen.
2. Kitaptaki resme bakınız.
3. Resimde kimi görüyorsunuz?
4. Resimde neyi görüyorsunuz?
5. Daha başka neyi görüyorsunuz?
6. Bu bay kimdir?
7. O ne yapıyor?
8. Bu kitap nasıl adlandırılıyor?
9. O (bayan) şimdi nerede bulunmaktadır?
10. Şimdi onun okuduğunu dinleyiniz.
11. Benim Rusçayı nasıl yazdığıma bakınız.
12. Benim kim olduğumu biliyor musunuz?
13. Onun nereye gittiğini görüyor musunuz?
14. Onların nerede yaşadığını hatırlıyor musunuz?

24. DERSTEKİ ÖDEV 8'İN YAPILMIŞ ŞEKLİ

A . 1. в / -и 2. в / -и 3. в / -и 4. на / - е 5 . на / - е 6. на / - е

B. 1. находится 2. называются 3 находятся 4. находится 5. называется 6. находится 7. называется 8. называются

C. 1. живёт 2. обедают 3. лежит 4 отвечает 5. находится 6. называется

D. 1. Вот наши дома. 2. Где были ваши города? 3. Какие радио были там? 4. Завтра они будут в школе. 5. Вчера на столё были словари. 6 Какие красивые деревья!

E. 1. Мы пишем письмо. 2 Я живу в городе. 3. Кто живёт далеко? 4. Кто на картинке? 5. Какой автомобиль на дороге? 6 Как называется эта улица?

F. 1. Sizin isminiz nedir? - Меня зовут . . . i . 2 Bu şehrin adı nedir? - Наш город называется Стамбул. 3. Kim şehirde yaşıyor? - В городе мы живём. 4. Şimdi ne yapıyorsunuz? - Сейчас я отвечаю на вопросы по-русски. 5. Sözcük nerede bulunmaktadır? - Мой словарь находится на столё. 6. Kim benim sorularımı cevaplıyor? - Я отвечаю на ваши вопросы. 7 "Karadeniz'in Rusçası nasıldır? - "Karadeniz" по-русски значит "Чёрное море". 8. Peki yine "Turisf'in Rusçası nasıldır? - "Turist'no-русски значит "Турист".